ÎMPREUNĂ
MAI PUTERNICI

BULETINUL INFORMATIV AL DELEGAȚIEI UNIUNII EUROPENE

ÎN REPUBLICA MOLDOVA

COOPERAREA UE – R. MOLDOVA:

NOUTĂȚI

IULIE – SEPTEMBRIE 2026

CUPRINS

01 MOBILITATE ȘI OAMENI

„Unde-s banii?” – prin Moldova, în căutarea investițiilor europene – 10 opriri, proiecte reale și povești din comunități 8

Vizite de studiu la Bruxelles și Iași: tinerii finaliști ai EU Accelerator 3.0 au descoperit cum funcționează instituțiile europene 11

Festivalul Limbilor Europene 2026: tinerii din Euro Cluburi au celebrat diversitatea culturală europeană 13

Universitățile din Republica Moldova la EAIE Glasgow 2026: parteneriate, vizibilitate și noi perspective de cooperare internațională 15

EUIPO promovează inovarea și sensibilizarea tinerilor cu privire la proprietatea intelectuală în Republica Moldova 17

Tânăra generație, implicată activ în promovarea egalității de gen și a relațiilor armonioase 19

EU4GenderEquality: schimbarea începe cu exemplele pe care le vedem în jurul nostru 21

59 de tineri, pregătiți pentru viitorul european al țării: ediția din 2026 a Programului comun de stagii UE-Danemarca-Moldova s-a încheiat 22

Inițiativa „STEAMing fără hotare” le ajută pe fete să construiască viitorul prin știință și inovare 24

De la tradiții locale la discuții despre Europa: „Moldova în UE – pe bune!” în comunitățile din țară 27

Puterea exemplului: oamenii care au luat bugetele locale în propriile mâini și au schimbat fața comunității 28

Actorii societății civile își consolidează cooperarea pentru combaterea dezinformării și a manipulării informaționale în Parteneriatul Estic 30

Când părinții sunt la serviciu, unde își petrec copiii vacanța? 32

O vară dincolo de clase pentru copiii din satul Boghiceni 34

Cine decide dacă activitățile afterschool funcționează? Copiii înșiși! 36

Un nou program de mentorat consolidează pregătirea practică a viitorilor profesori 38

Noi instrumente pentru un sistem de mentorat mai accesibil și mai coerent în educație 39

02 SOCIETATE MAI PUTERNICĂ

Moldox Lab Găgăuzia: 7 scurtmetraje documentare despre comunitățile din Găgăuzia, realizate cu sprijinul UE 40

Părinții copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale din patru regiuni ale țării s-au organizat în grupuri locale pentru a dialoga cu autoritățile 43

Experiența Suediei contribuie la consolidarea capacităților Republicii Moldova în domeniul egalității de gen 45

Cinci redacții își asumă angajamentul de a promova un jurnalism mai echitabil și sensibil la gen 48

Tabăra de vară DigiGuru îi sprijină pe tineri să consolideze reziliența informațională în Republica Moldova 50

Republica Moldova și România, împreună pentru dreptul fiecărui copil de a crește într-o familie 51

Dialogul privind politicile promovează participarea societății civile la guvernanța în domeniul migrației 53

Un nou ghid încurajează societatea civilă să se implice în procesul de aderare a Moldovei la UE 54

Uniunea Europeană și OIM continuă să ofere sprijin persoanelor aflate în situații vulnerabile, strămutate din Ucraina în Republica Moldova 55

Sprijinirea sănătății mintale și a rezilienței în Republica Moldova 56

Asistența financiară ajută familiile să răspundă nevoilor urgente în condiții de siguranță și demnitate 57

Serviciile de protecție, asistență medicală și sprijin esențial mai aproape de refugiații din Republica Moldova 58

Eforturi comune pentru copii: Uniunea Europeană sprijină dezvoltarea serviciilor comunitare prin finanțarea organizațiilor societății civile 59

Uniunea Europeană investește în servicii comunitare pentru copiii cu dizabilități severe și în consolidarea capacităților organizațiilor neguvernamentale 61

Traiul independent și incluziunea în comunitate a persoanelor cu dizabilități devin posibile cu suportul Uniunii Europene 63

Construind comunități incluzive: Uniunea Europeană susține tranziția persoanelor cu dizabilități către o viață independentă 65

Consolidarea rolului societății civile din Republica Moldova în procesul de aderare la UE 66

Sprijinul UE consolidează securitatea internă și reziliența comunităților din Moldova 68

De la Bălți la Comrat definim drumul coeziunii sociale 70

Consolidarea capacităților instituțiilor naționale din Republica Moldova pentru protejarea egalității și combaterea discriminării 72

Șapte școli vor pilota un nou instrument pentru evaluarea respectării drepturilor copiilor 74

Viitorii funcționari publici învață cum să integreze egalitatea de gen în administrația publică 75

Politici și servicii de sănătate mai echitabile în Republica Moldova, prin integrarea perspectivei de gen 77

La Păpăuți, autoritățile și societatea civilă identifică soluții pentru politici publice mai echitabile 79

Cu sprijinul UE, specialiștii din sănătate își consolidează competențele pentru elaborarea unor politici bazate pe date și sensibile la dimensiunea de gen 81

Specialiștii din sănătate învață să integreze egalitatea de gen în politicile și serviciile publice cu sprijinul UE 83

Prevenirea violenței și hărțuirii bazate pe gen, în centrul unei instruiri pentru angajații SIS 85

De la egalitatea de gen la securitatea digitală: noi competențe pentru funcționarii publici din Moldova 86

Egalitatea de gen în administrația publică: de la angajamente la măsuri concrete 88

Spre o gestionare a frontierelor mai incluzivă: instituțiile și societatea civilă identifică soluții comune 90

De la planificare la finanțare: integrarea egalității de gen în politicile publice 92

03 INSTITUȚII ȘI GUVERNARE

EUPM Moldova: securizarea infrastructurii astăzi pentru un mâine mai sigur 94

EUPM Moldova: sprijinul UE pentru capacitatea Republicii Moldova de a gestiona situațiile de criză 96

Protecția datelor în Republica Moldova marchează o nouă eră: legislația aliniată la GDPR a intrat în vigoare 97

Cadru de competențe digitale pentru Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova 99

Noi formatori vor sprijini pregătirea primilor intervenienți din Republica Moldova 100

Consolidarea răspunsului Republicii Moldova la traficul ilicit de arme de foc 101

EUIPO sprijină parcursul de integrare europeană al Republicii Moldova prin promovarea dialogului regional privind proprietatea intelectuală și industria audiovizuală 102

EU4LawEnforcement – Moldova (EU4LEM): consolidarea instituțiilor de aplicare a legii din Republica Moldova și avansarea procesului de aliniere la standardele Uniunii Europene 104

Evaluare a capacității Republicii Moldova de a preveni și combate criminalitatea organizată – principalele concluzii și recomandări 107

Bunele practici ale Lituaniei în protecția și gestionarea datelor personale și biometrice, în atenția specialiștilor din Republica Moldova 109

Experți criminaliști din Republica Moldova și-au consolidat competențele de investigare a exploziilor în cadrul unui exercițiu tactic în Lituania 110

EU4PUBLIC ORDER sprijină consolidarea capacităților Inspectoratului General de Carabinieri din Republica Moldova 111

Legislația muncii, mai aproape de standardele UE în domeniile transparenței salariale și muncii pe platforme 113

Consolidarea gestionării riscurilor în domeniul migrației și azilului 115

Îmbunătățirea procedurilor de acordare a permiselor de ședere pentru cetățenii străini 116

Uniunea Europeană sprijină consolidarea capacităților Republicii Moldova în domeniul migrației și azilului 117

O nouă etapă în vettingul judecătorilor: în atenția Comisiei, completele specializate în materie de corupție 119

Republica Moldova valorifică experiența Irlandei pentru a avansa reformele în domeniul justiției, centrate pe nevoile cetățenilor 121

Proiectul Twinning al UE sprijină avansarea managementului riscurilor și a controlului managerial intern în sectorul public 122

Modernizarea auditului intern: Inițiativa Twinning a UE impulsionează alinierea la GIAS și auditurile interne prin asociere la nivel regional 123

Protejarea intereselor financiare naționale și ale UE: Asistența Twinning a UE consolidează mecanismele antifraudă 124

Vizită de studiu în Polonia pentru consolidarea Managementului Integrat al Frontierei 125

Expertiza care rămâne acasă: o poveste despre laboratoare, oameni și capacitatea Moldovei de a crește 127

Aproape jumătate dintre procurorii vizați de evaluarea externă au fost evaluați 129

04 ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Șase organizații primesc peste 1 milion de euro din partea UE pentru dezvoltarea ecosistemului startupurilor din Moldova 131

22 de antreprenori de pe malul stâng al Nistrului primesc sprijin pentru dezvoltarea afacerilor și sporirea eficienței energetice 133

Instrumente mai accesibile pentru depunerea și soluționarea reclamațiilor consumatorilor, dezvoltate cu sprijinul Uniunii Europene 135

Patru industrii prioritare, analizate prin perspectiva economiei circulare 137

Antreprenorii din întreaga Republică Moldova beneficiază de îndrumări practice privind cerințele juridice, fiscale, vamale și administrative necesare desfășurării unei activități de afaceri 139

ESIL Moldova lansează o inițiativă pentru consolidarea ecosistemului investitorilor din Moldova 141

BRIDGE Missions ajută companiile din Moldova să acceseze piețele internaționale 142

TechVillage 2026 a reunit 30 de startupuri și 30 de investitori în Moldova 143

De la o casă părintească pe malul Răutului, la un simbol al turismului rural din Moldova, cu sprijinul Guvernului Germaniei 144

Două școli și cinci ferme demonstrative aduc cercetarea mai aproape de fermieri 146

De la competențe la investiții: sprijin pentru 50 de IMM-uri agroalimentare din Moldova 147

Experiența Letoniei sprijină dezvoltarea AKIS în Moldova 148

05 REZILIENȚĂ ENERGETICĂ

Familia Mîndru cu 4 copii din s. Popeasca, raionul Ștefan Vodă, a redus facturile la energie electrică datorită Programului guvernamental EcoVoucher 150

Au început lucrările de renovare și eficientizare energetică la Spitalul Clinic de Psihiatrie și Institutul de Neurologie și Neurochirurgie 153

06 MEDIU ȘI CLIMĂ

Zece stații noi pentru monitorizarea calității aerului vor fi instalate în Moldova până în 2027 155

Consolidarea capacităților pentru un management de mediu mai eficient 157

De la fabrică la minister: Moldova cartografiază deșeurile industriale pentru o economie circulară 159

Drumul apei nu se termină la robinet 161

IMM-urile din Moldova pregătite să acceseze finanțare verde 163

07 TRANSFORMARE DIGITALĂ REZILIENTĂ

Moldova Innovation Fund lansează peste 1 milion de euro pentru proiecte tehnologice 164

Nouă tineri au devenit Ambasadori Digitali și vor transforma ideile în acțiuni pentru comunitățile lor 166

Deeptech GigaHack 2026 a reunit 400 de participanți pentru a dezvolta soluții la probleme reale 168

MOBILITATE ȘI OAMENI

„Unde-s banii?” – prin Moldova, în căutarea investițiilor europene – 10 opriri, proiecte reale și povești din comunități

„Unde-s banii?” este o întrebare pe care o auzim des atunci când vorbim despre sprijinul oferit Republicii Moldova de Uniunea Europeană (UE). De data aceasta, răspunsul se caută direct pe teren – nu în rapoarte sau prezentări, ci în raioanele, orașele și satele țării, în afaceri și inițiative locale și, mai ales, în poveștile oamenilor care pot arăta ce s-a schimbat în comunitățile lor cu acest sprijin.

În perioada septembrie–noiembrie 2026, Centrul de Informare al Uniunii Europene, Europe Café, lansează campania *„Unde-s banii?”*, care va ajunge în 9 raioane și 1 municipiu: Hîncești, Telenești, Orhei, Rezina, Briceni, Călărași, Florești, Cimișlia, UTA Găgăuzia și Bălți. Creatori de conținut, artiști și voci locale vor porni prin țară pentru a descoperi proiecte și inițiative susținute de Uniunea Europeană, a discuta cu beneficiarii și a arăta, simplu și concret, unde și cum se vede sprijinul european în viața de zi cu zi.

Astfel întrebarea „Unde-s banii?” primește răspuns prin ceea ce poate fi văzut și verificat pe teren – proiecte concrete, experiențe și povești ale oamenilor și comunităților care au beneficiat de sprijinul UE.

În centrul călătoriei vor fi creatorii de conținut Doina Danielean, Alexandru Ghețan și Dmitrii Leontiev, care vor merge în teren, vor pune întrebări și vor aduce poveștile comunităților mai aproape de public. Acestora li se vor alătura artiștii Gabriel Nebunu, Mariana Mihăilă, Maria Iliuț și Vitalii Manjul, precum și artiștii locali.

În fiecare raion, echipa va căuta răspunsuri la câteva întrebări: Ce a susținut UE în localitățile din raion? Cine a beneficiat? Ce s-a schimbat și cum se vede această schimbare astăzi? Răspunsurile vor veni chiar de la oamenii din comunitățile respective.

Creatorii de conținut implicați în campanie vor vizita proiecte sprijinite de UE și vor vorbi cu antreprenori, profesori, agricultori, tineri, beneficiari și alți oameni din comunități. Nu doar despre bani, ci despre schimbările pe care aceste investiții le-au făcut posibile. Uneori, răspunsul la întrebarea „Unde-s banii?” poate fi o afacere care a reușit să crească. Alteori – o investiție într-o școală, în infrastructură sau servicii locale, un proiect agricol, o inițiativă pentru tineri ori o oportunitate care a creat locuri de muncă.

Vizitele și discuțiile vor fi documentate prin materiale video, interviuri și povești scurte ale beneficiarilor, publicate în română și rusă. Astfel, campania va putea fi urmărită și de cei care nu ajung la evenimentele din comunități.

Uniunea Europeană este cel mai important partener de sprijin al Republicii Moldova. În perioada 2021–2025, UE a alocat Republicii Moldova peste 1,2 miliarde de euro sub formă de granturi. La acestea se adaugă Planul de Creștere pentru Moldova, în valoare de 1,9 miliarde de euro – cel mai mare pachet de sprijin oferit până acum Republicii Moldova de Uniunea Europeană.

Cifrele sunt importante, dar milioanele sau miliardele de euro pot rămâne abstracte dacă nu sunt legate de ceea ce se întâmplă într-un sat, într-un oraș, într-o școală, într-o afacere sau în viața unei familii. De aceea, campania „Unde-s banii?” își propune să arate ce înseamnă aceste cifre în viața de zi cu zi și cum se transformă sprijinul european în rezultate concrete pentru oameni și comunități. Campania se adresează în special oamenilor din comunitățile locale, inclusiv celor care au întrebări sau îndoieli despre sprijinul european. În locul unor explicații abstracte, „Unde-s banii?” aduce exemple concrete: proiecte care pot fi vizitate, beneficiari care pot povesti și rezultate care pot fi văzute.

Pe parcursul campaniei, traseul, proiectele vizitate, poveștile oamenilor și momentele de la evenimente vor putea fi urmărite online. Locuitorii din cele 10 raioane și regiuni sunt invitați să participe la evenimente, să urmărească materialele din teren și, mai ales, să vină cu propriile întrebări. Pentru că, uneori, cel mai bun răspuns la întrebarea „Unde-s banii?” nu este încă o explicație. Este să mergi, să întrebi și să vezi personal.

Pentru mai multe detalii și actualizări despre campanie accesați: https://eu4moldova.eu/where-is-the-money/

Vizite de studiu la Bruxelles și Iași: tinerii finaliști ai EU Accelerator 3.0 au descoperit cum funcționează instituțiile europene

Tinerii finaliști ai programului EU Accelerator 3.0 – EU Communicators au încheiat programul cu două vizite de studiu la Bruxelles și Iași, unde au descoperit instituțiile europene, oportunitățile de educație și mobilitate pentru tineri și patrimoniul cultural european.

Astfel, în perioada 12–15 iulie, tinerii din Euro Clubul Liceului Teoretic „Orizont”, câștigătorii programului, au mers la Bruxelles într-o vizită de studiu, oferită drept marele premiu al ediției. În cadrul campaniei naționale „Eu mă integrez”, aceștia au creat conținut digital original care a ajuns la peste 650.000 de persoane în mediul online.

Programul de la Bruxelles a început la Misiunea Republicii Moldova pe lângă Uniunea Europeană, unde Ambasadoarea Daniela Morari le-a vorbit despre activitatea misiunii, relațiile Republicii Moldova cu UE și parcursul european al țării.

La Comisia Europeană, tinerii au aflat mai multe despre rolul instituțiilor europene, procesul de extindere și sprijinul acordat Republicii Moldova. Discuția cu reprezentanții Direcției Generale pentru Educație, Tineret, Sport și Cultură (DG EAC) s-a concentrat pe oportunitățile oferite prin Erasmus+, Corpul European de Solidaritate și alte programe europene de educație și mobilitate.

Un alt moment important al vizitei a fost Parlamentul European, unde participanții au vizitat Hemiciclul și au discutat despre procesul legislativ european, implicarea civică a tinerilor și valorile europene. Tinerii au avut ocazia să discute cu europarlamentarul Eugen Tomac despre importanța implicării în viața democratică și în promovarea unei informări corecte despre Europa.

Pentru echipele clasate pe locurile II și III, Euro Clubul Liceului Teoretic „Spiru Haret” din Chișinău și Euro Clubul Liceului Teoretic „Constantin Stere” din Soroca, programul s-a încheiat cu o vizită la Iași, pe 12 septembrie.

La Universitatea „Alexandru Ioan Cuza” din Iași, participanții au vizitat campusul și au aflat mai multe despre rolul universității în Spațiul European al Învățământului Superior, precum și despre oportunitățile de studiu și mobilitate. Programul a continuat la Muzeul Național al Literaturii Române și Palatul Culturii.

Vizitele de studiu în țările UE au completat componenta practică a EU Accelerator 3.0, un program destinat tinerilor din Rețeaua Centrelor de Informare UE și a Euro Cluburilor din Republica Moldova. Pe parcursul programului, participanții au lucrat cu mentori și experți pentru a învăța să cerceteze, să analizeze și să transforme informațiile în campanii de comunicare relevante pentru comunitățile lor.

EU Accelerator 3.0 – EU Communicators a fost implementat în cadrul proiectului Uniunii Europene „Comunicare strategică și suport pentru mass-media din Republica Moldova” (StratCom), prin intermediul Rețelei Centrelor de Informare UE și a Euro Cluburilor.

Festivalul Limbilor Europene 2026: tinerii din Euro Cluburi au celebrat diversitatea culturală europeană

Peste 100 de elevi, profesori și membri ai Euro Cluburilor din Chișinău, Soroca, Edineț și Comrat au celebrat diversitatea lingvistică și culturală europeană la cea de-a treia ediție a Festivalului Limbilor Europene, organizat cu ocazia Zilei Europene a Limbilor.

Desfășurat la Liceul Teoretic „Vasile Alecsandri" din Chișinău, festivalul a transformat curtea instituției într-un spațiu dedicat limbilor și culturilor europene. Sub genericul „Limbile ne unesc! Cum contribuie limbile la incluziune", tinerii au prezentat tradiții și elemente culturale ale țărilor europene, au vorbit în mai multe limbi și au adus pe scenă poezie, muzică și dans.

Evenimentul a reunit reprezentanți ai Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova și ai ambasadelor statelor membre ale UE, printre care Nikolaos Krikos, Ambasadorul Republicii Elene, Armando Pascale, șef adjunct al Misiunii Ambasadei Italiei, Christa Gollner, șefă adjunctă a Misiunii Ambasadei Austriei, Loredana-Nastasia Pădurean, consilieră a Ambasadei României, și Lilia Condratiuc, consilieră a Ambasadei Republicii Cehe. Gazda evenimentului, Daniela Vacarciuc, directoarea Liceului Teoretic „Vasile Alecsandri", a susținut implicarea elevilor în activități care promovează dialogul intercultural și deschiderea către alte limbi și culturi.

Festivalul le-a oferit tinerilor ocazia de a-și demonstra competențele lingvistice și creativitatea, dar și de a participa la un dialog intercultural și un schimb de experiență. Prin activitățile pregătite de Euro Cluburi, participanții au descoperit mai multe despre culturile europene și despre oportunitățile pe care cunoașterea limbilor străine le poate deschide în educație, schimburi și mobilitate.

„Învățarea unei limbi străine înseamnă mai mult decât a învăța cuvinte noi. Înseamnă să descoperi o altă cultură, să poți comunica cu oameni diferiți și să vezi lumea dintr-o perspectivă nouă”,

a fost unul dintre mesajele promovate în cadrul evenimentului.

Festivalul Limbilor Europene este organizat în Republica Moldova pentru al treilea an consecutiv, în contextul Zilei Europene a Limbilor, marcată anual la 26 septembrie. Inițiată în 2001, această zi promovează diversitatea lingvistică și încurajează învățarea limbilor pe tot parcursul vieții.

Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului Uniunii Europene „Comunicare strategică și suport pentru mass-media din Republica Moldova” (StratCom), prin intermediul Rețelei Centrelor de Informare UE și a Euro Cluburilor. Rețeaua este o inițiativă națională, coordonată în cadrul proiectului, care reunește în prezent 33 de Centre de Informare UE și Euro Cluburi și aproximativ 1.100 de membri tineri din diferite regiuni ale țării.

Prin activitățile lor, membrii rețelei contribuie la apropierea informației despre Uniunea Europeană de tineri și comunitățile locale și creează oportunități pentru implicare, dialog, educație și participare civică.

Universitățile din Republica Moldova la EAIE Glasgow 2026: parteneriate, vizibilitate și noi perspective de cooperare internațională

Cinci universități din Republica Moldova (USM, UTM, ASEM, USMF și AMTAP), împreună cu 34 de universități din România, și-au promovat în comun oferta educațională și oportunitățile de colaborare internațională la Expoziția Asociației Europene pentru Educație Internațională – EAIE 2026, cel mai important forum european dedicat internaționalizării învățământului superior. Pentru al doilea an consecutiv, cele două țări au fost reprezentate printr-un stand comun România–Republica Moldova, consolidând cooperarea academică și vizibilitatea instituțiilor de învățământ superior din regiune.

Evenimentul s-a desfășurat în perioada 8–11 septembrie 2026, la Glasgow, Scoția, reunind peste 7 300 de participanți din mai mult de 100 de țări. EAIE 2026 a oferit un cadru amplu pentru promovarea instituțiilor de învățământ superior și dezvoltarea relațiilor internaționale. Expoziția a reunit peste 250 de standuri, reprezentând mai mult de 1 200 de organizații, iar programul conferinței a inclus peste 240 de sesiuni și activități, susținute de mai mult de 350 de vorbitori.

Oficiul Național Erasmus+ și participanții din Republica Moldova, alături de colegi din alte țări candidate pentru aderarea la UE, au asistat, la invitația Comisiei Europene, la un panel de discuții cu genericul „Cooperarea cu Balcanii de Vest, Moldova și Ucraina: de la consolidarea capacităților la viitoarea asociere". În cadrul acestuia au fost examinate experiențele proiectelor Erasmus+ deja implementate în instituțiile din sfera educației din regiune, dar și perspectivele programului în contextul aderării la UE. Din partea Republicii Moldova, perspectiva națională a fost prezentată de Daniela Pojar, prorector pentru relații internaționale de la Universitatea Tehnică a Moldovei.

Participarea universităților din Republica Moldova la standul comun a fost posibilă grație cooperării dintre Consiliile Rectorilor din România și Republica Moldova, cu sprijinul Comisiei Europene.

Un impuls important pentru participarea instituțiilor din Moldova la EAIE 2026 l-a constituit seminarul Erasmus+ „De la local la global: Promovarea internaționalizării învățământului superior din Republica Moldova", desfășurat la Chișinău, în aprilie 2026. Evenimentul a fost organizat de către Oficiul Național Erasmus+ Moldova și a reunit peste 65 de reprezentanți ai mediului academic și a abordat, printre alte subiecte, importanța participării universităților la forumuri internaționale precum EAIE.

Conferința anuală EAIE, cea mai mare de acest tip din Europa, reprezintă un punct de întâlnire pentru universități, organizații și profesioniști din domeniul învățământului superior, facilitând dialogul și dezvoltarea de noi parteneriate internaționale.

Pentru universitățile din Republica Moldova, participarea la EAIE 2026 a reprezentat o oportunitate de a-și face cunoscute ofertele educaționale, de a-și extinde rețelele de colaborare și de a consolida prezența în spațiul european al învățământului superior.

EUIPO promovează inovarea și sensibilizarea tinerilor cu privire la proprietatea intelectuală în Republica Moldova

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) a sprijinit, în cadrul proiectului EU4IP finanțat de UE, concursul pentru tineri „Proprietatea intelectuală și sportul: start pentru inovații!”, desfășurat în Republica Moldova. Inițiativa, organizată de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI), în parteneriat cu Oficiul de Stat pentru Invenții și Mărci și Oficiul Român pentru Drepturile de Autor, a reunit tineri participanți din întreaga țară pentru a explora legăturile dintre proprietatea intelectuală (PI), sport și inovare. Inițiativa se înscrie, de asemenea, în activitatea mai amplă a EUIPO dedicată tinerilor.

Desfășurat la Chișinău, concursul a urmărit să stimuleze interesul tinerilor pentru PI, să încurajeze creativitatea și să consolideze înțelegerea modului în care drepturile de PI susțin inventivitatea, crearea de valoare și creșterea economică. Pe parcursul celor două zile de concurs, participanții au abordat teme legate de PI, creativitate și inovare, inclusiv aspecte legate de contrafacere și piraterie.

Evenimentul a inclus contribuții din partea practicienilor în domeniul PI și a specialiștilor în activități de sensibilizare, facilitând discuții despre modalitățile de a implica tinerii în înțelegerea relevanței sociale și economice a PI. Prin sprijinirea ceremoniei de premiere, EUIPO a contribuit la sensibilizarea tinerei generații cu privire la valoarea PI. Activitatea a încurajat, de asemenea, dialogul dintre AGEPI, instituțiile de învățământ și alte părți interesate, în vederea extinderii participării și sporirii vizibilității aspectelor legate de PI în rândul tinerilor din Republica Moldova.

Sprijinirea inițiativelor de sensibilizare dedicate tinerilor face parte din obiectivul mai amplu al proiectului EU4IP de a crește nivelul de înțelegere a PI în rândul publicului larg și de a sprijini mediul de afaceri în protejarea și gestionarea drepturilor de PI, precum și în asigurarea respectării acestora. Încurajându-i pe tinerii inovatori să reflecteze asupra modului în care ideile pot fi protejate și comercializate, EUIPO contribuie la dezvoltarea unui mediu de afaceri în Republica Moldova care este tot mai aliniat la practicile UE și care îi sprijină pe viitorii creatori, antreprenori și inovatori.

Concursul pentru tineri este un exemplu concret al modului în care activitățile de sensibilizare, atunci când sunt combinate cu cooperarea dintre instituțiile naționale și europene, pot consolida sistemele de inovare și pot ajuta generația viitoare să înțeleagă valoarea PI și să utilizeze în mod eficient PI.

EUIPO continuă să consolideze cooperarea internațională în domeniul PI cu instituții partenere care împărtășesc aceleași valori, în jurul unor teme strategice precum incluziunea, pentru a-i sprijini pe copii și adolescenți să își dezvolte potențialul creativ și să înțeleagă rolul PI în inovare. Pentru mai multe informații despre inițiativa EUIPO „PI în educație", care oferă materiale educaționale gata de utilizare pentru cadre didactice și elevi de toate vârstele și nivelurile, consultați: https://www.euipo.europa.eu/en/observatory/awareness/ideas-powered/ip-in-education-materials

Tânăra generație, implicată activ în promovarea egalității de gen și a relațiilor armonioase

25 de tineri și tinere au învățat cum pot contribui la prevenirea discriminării și a violenței în bază de gen, precum și la promovarea unor relații armonioase, în cadrul taberei de vară „Voices Against Violence” 2026, desfășurată timp de cinci zile, în perioada 25–29 iunie 2026.

„Atunci când drepturile femeilor sunt limitate, întreaga comunitate își pierde stabilitatea”,

a menționat Ștefan, participant în cadrul taberei.

Prin ateliere interactive, discuții și activități creative, participanții și participantele au explorat subiecte precum egalitatea de gen, prevenirea violenței, relațiile sănătoase și consimțământul, leadershipul și implicarea civică.

UE-Moldova:
Împreună mai puternici

„Este imposibil să avem o societate echilibrată atunci când o parte din noi este lipsită de aceleași oportunități de afirmare și exprimare”,

este de părere Ana-Maria, participantă în cadrul taberei.

De asemenea, prin proiectul creativ „Children Telling Stories”, aceștia/acestea au utilizat fotografia și storytelling-ul vizual pentru a promova modele pozitive de comportament, lucrările fiind prezentate, la final, în cadrul unei mini-expoziții.

Tabăra de vară a fost organizată de Centrul Național de Prevenire a Abuzului față de Copii (CNPAC), în parteneriat cu UN Women Moldova, în cadrul programului „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” (etapa a 2-a), finanțat de Uniunea Europeană și implementat în comun de UN Women și UNFPA Moldova.

EU4GenderEquality: schimbarea începe cu exemplele pe care le vedem în jurul nostru

În cadrul programului „EU4GenderEquality: Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen”, bărbați din diverse domenii și comunități, inclusiv membri ai Cluburilor Tații, persoane publice și lideri religioși, ne-au împărtășit poveștile lor despre familie, copii și implicare, arătând că a fi un tată prezent și un partener implicat înseamnă, înainte de toate, să fii alături de cei dragi.

Aceste experiențe ne arată că implicarea nu are o singură formă. Să ai grijă de copii, să fii prezent, să îți exprimi emoțiile și să împarți responsabilitățile acasă sunt lucruri care pot deveni parte firească din viața oricărui bărbat.

Prin astfel de exemple reale, promovăm alternative pozitive la rolurile tradiționale de gen și arătăm că schimbarea poate începe chiar de acasă, prin gesturi simple, alegeri de zi cu zi și relații construite pe grijă, respect și parteneriat.

Programul regional EU4Gender Equality „Împreună împotriva stereotipurilor de gen și a violenței în bază de gen” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UN Women și UNFPA.

Descoperă experiențele AICI.

59 de tineri, pregătiți pentru viitorul european al țării: ediția din 2026 a Programului comun de stagii UE-Danemarca-Moldova s-a încheiat

Un nou grup de tineri profesioniști și-a finalizat stagiul în cadrul Programului comun de stagii al Uniunii Europene, Danemarcei și Republicii Moldova, implementat în cadrul proiectului „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE”. 59 de studenți și absolvenți din țară și diaspora, antrenați timp de două luni în instituții publice, au primit la final de august binemeritatele certificate în cadrul unei ceremonii festive la care au participat viceprim-ministra Cristina Gherasimov, șeful adjunct al Delegației UE Máté Csicsai și ambasadorul danez Søren Jensen.

Programul de stagii a presupus activitate cu normă întreagă – opt ore pe zi – și s-a concentrat pe teme-cheie legate de procesul de integrare europeană. Pe parcursul stagiului, participanții au fost îndrumați zilnic de mentori – experți ai instituțiilor gazdă. Tinerii au avut, de asemenea, oportunitatea de a participa la sesiuni săptămânale de instruire, precum și la discuții informale cu oficiali naționali și internaționali de nivel înalt. Fiecare stagiar a primit o bursă lunară de 250 de euro.

Procesul de selecție a fost riguros, structurat în două etape: preselecția dosarelor de candidatură – aproape 200 în total – și interviul final, desfășurat în limbile română și engleză, în fața unui juriu format din reprezentanți ai Delegației UE, Guvernului și proiectului „Moldova este Europa”. Evaluarea s-a concentrat pe cunoștințele despre relațiile UE-Moldova, fluența în limba engleză, motivație și alte abilități relevante.

„Voiam să le mulțumesc tuturor care au făcut ca această experiență să fie atât de frumoasă pentru noi. Sunt extrem de recunoscătoare pentru această oportunitate: atât eu, cât și colegii mei, am avut ocazia să înțelegem mai bine cum funcționează sistemul public din interior. Sunt recunoscătoare pentru toate persoanele pe care le-am cunoscut, pentru dezbaterile pe care le-am avut, pentru sesiunile de informare și, bineînțeles, pentru conexiunile pe care le-am creat”,

a declarat Afina Scutari, absolventa programului, care și-a desfășurat stagiul la Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei.

Absolvenții care au obținut evaluări pozitive pot beneficia de angajare directă în instituția gazdă, cu condiția efectuării unui stagiu suplimentar de practică.

De la lansarea inițiativei în 2022, peste 200 de tineri au participat la program, iar 21 dintre aceștia au fost angajați în instituții publice. Programul continuă să creeze oportunități reale pentru tineri, oferindu-le o platformă pentru a lansa o carieră în serviciul public.

Inițiativa „STEAMing fără hotare” le ajută pe fete să construiască viitorul prin știință și inovare

„Una dintre realizările noastre remarcabile în cadrul proiectului este SnapCare, o aplicație care facilitează administrarea controlată a medicamentelor pentru persoanele care au nevoie de sprijin în respectarea planului de tratament. Am prezentat această aplicație la concursul internațional e-ICON din Coreea de Sud și am obținut locul al doilea. În plus, unul dintre colegii noștri va participa la Conferința Internațională pentru Pace și Neproliferare Nucleară de la Hiroshima, Japonia”,

povestesc elevii Liceului Teoretic „Gheorghe Asachi”, participanți la inițiativa „STEAMing”.

Peste 200 de elevi și 55 de cadre didactice din 10 regiuni ale Republicii Moldova sunt acum mai bine pregătiți să aplice strategii de învățare inovatoare, bazate pe cercetare, în urma desfășurării inițiativei „STEAMing fără hotare” (STEAMing across borders). Inițiativa este finanțată de Uniunea Europeană în cadrul proiectului EVOLVE4GE și implementată de UN Women Moldova în parteneriat cu Academia de Inovare și Schimbare prin Educație. Programul a urmărit să combată stereotipurile și să le încurajeze pe fete să exploreze cariere în știință, tehnologie, inginerie, artă și matematică (STEAM).

„STEAM pregătește elevii și elevele pentru viitor și le stimulează creativitatea prin lucrul cu tehnologii moderne, iar fetele sunt foarte capabile. Am folosit provocări practice de design, instrumente online colaborative și metode digitale interactive. Fetele devin mai implicate, mai curioase și mai motivate”,

a menționat Diana Jelihovschi, profesoară din satul Sălcuța.

Proiectul a reușit să creeze o rețea internațională amplă, atrăgând 103 cadre didactice internaționale din 21 de țări, de pe 5 continente. STEAMing i-a reunit pe profesorii și profesoarele de biologie, chimie, fizică și matematică cu cei/cele de limba engleză pentru a concepe și a preda împreună lecții la diferite discipline, arătându-le elevilor/-elor cum se leagă știința, matematica și limbile străine în învățarea reală.

„Cel mai mult mi-au plăcut activitățile cu aplicații de realitate augmentată (AR). Acum pot crea cu ușurință modele științifice AR. Vă pot arăta sistemul solar plutind deasupra biroului sau un dinozaur plimbându-se prin sufragerie”,

adaugă o altă participantă, o fată de 13 ani din Ermoclia.

Inițiativa a construit, de asemenea, o cooperare între instituții și sectoare, reunind două dintre principalele instituții de învățământ din Moldova, Universitatea Tehnică a Moldovei și Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”, prin „Clasa Viitorului”. Împreună, acestea au îmbinat expertiza tehnică cu competențele pedagogice pentru a crea o experiență de învățare mai bogată și mai bine conectată, atât pentru elevi/-e, cât și pentru profesori/-oare.

„Am participat la o tabără de vară de cinci zile, iar construirea roboților și a dronelor a fost o experiență complet nouă și impresionantă pentru mine. Majoritatea școlilor din țara noastră nu au astfel de laboratoare, așa că a fost o oportunitate unică”,

a spus o fată de 14 ani din Soroca.

„STEAMing” a implicat și sectorul privat, pentru a crea punți către carieră și noi oportunități. Participanții și participantele au descoperit aplicațiile practice ale STEAM și au intrat în contact cu posibile cariere viitoare, datorită partenerilor, printre care *Gilat Satellite Networks Moldova, Moldcell, StarNet, CAPAROL Moldova, Mixbook Moldova, Crunchyroll și Orange Digital Center.*

Timp de un an, au activat 10 cluburi științifice, care le-au oferit elevilor/-elor oportunități captivante de a explora activități STEAM adaptate contextului local. Ghidul metodologic „*STEAM fără frontiere: Știința din perspectiva cooperării internaționale*” va ajuta și mai multe cadre didactice să transforme lecțiile în experiențe, aducând în clasă mai multă știință, tehnologie, creativitate, experimentare, colaborare și învățare bazată pe proiecte.

De la tradiții locale la discuții despre Europa: „Moldova în UE – pe bune!” în comunitățile din țară

Ce înseamnă integrarea europeană pentru o comunitate și cum poate contribui apropierea de Uniunea Europeană la dezvoltarea locală? Sunt întrebări la care campania „Moldova în UE – pe bune!” își propune să răspundă prin dialog direct cu oamenii, pornind de la realitățile și nevoile comunităților.

Desfășurată de People in Need Moldova, în parteneriat cu Rețeaua Națională de Dezvoltare Rurală LEADER și EcoVisio, campania face parte din proiectul „ActEU pentru Moldova – Comunități active pentru integrarea europeană”, finanțat de Uniunea Europeană. Activitățile sunt organizate în colaborare cu Grupurile de Acțiune Locală și Organizațiile Societății Civile din țară.

Lansată în luna iulie, campania a ajuns deja în mai multe localități din regiunile Bălți, Fălești, Ocnița, Taraclia și Găgăuzia, alăturându-se târgurilor, festivalurilor și sărbătorilor locale. Întâlnirile au oferit participanților posibilitatea de a afla mai multe despre contribuția UE la dezvoltarea comunităților, procesul de aderare a Republicii Moldova și oportunitățile oferite de cooperarea cu UE, dar și de a discuta despre întrebări și mituri legate de integrarea europeană.

Deși fiecare localitate are propriile tradiții și priorități, întâlnirile au avut un element comun: dialogul. Discuțiile au pornit de la întrebările și preocupările oamenilor și au ajuns la teme precum dezvoltarea locală, oportunitățile europene și viitorul Republicii Moldova.

Apropierea de familia europeană se simte în viața de zi cu zi – prin deciziile pe care le iau oamenii, prin colaborarea dintre cetățeni și autorități, prin respectarea și promovarea drepturilor omului, dar și prin investiții în infrastructură, cultură, educație, servicii sociale și sănătate. Iar „Moldova în UE – pe bune!” continuă să ducă aceste discuții mai aproape de oameni, prin noi întâlniri în comunitățile din țară.

Puterea exemplului: oamenii care au luat bugetele locale în propriile mâini și au schimbat fața comunității

La Zubrești, un foișor și o fântână nouă nu sunt doar simple proiecte de infrastructură, ci rezultatul a peste 1.000 de ore de muncă voluntară din partea sătenilor. La Basarabeasca, o banală egalitate de voturi pe o platformă online nu a blocat un proiect, ci a convins autoritățile să caute bani în plus pentru a construi și un teren de joacă pentru copii, și un spațiu de relaxare. Iar la Anenii Noi, niște elevi merg acum mai în siguranță spre școală, purtând elemente reflectorizante, pentru că părinții și vecinii lor au decis pe o scenă de teatru social că siguranța rutieră nu mai poate aștepta.

Toate aceste schimbări par mici la scara unei țări, dar ele reprezintă o transformare profundă a modului în care se iau deciziile în Republica Moldova. La sfârșit de septembrie, la Chișinău, oamenii din spatele acestor inițiative – primari, lideri de ONG-uri, funcționari și simpli cetățeni – s-au așezat la aceeași masă în cadrul unui atelier organizat de People in Need Moldova. Nu a fost o conferință de raportare a cifrelor, ci o discuție sinceră despre cum bugetarea participativă poate vindeca neîncrederea cronică dintre cetățeni și stat.

Sprijinite prin programul INSPIRED Moldova, cu finanțare din partea Uniunii Europene, cinci comunități au avut curajul să testeze ce se întâmplă atunci când puterea decizională coboară la firul ierbii. Fiecare localitate și-a scris propria poveste.

La Basarabeasca, de exemplu, s-a pornit de la zero absolut. Nici primăria, nici asociația locală „Golubca” nu mai făcuseră asta vreodată. Funcționarii au stat umăr la umăr cu cetățenii pentru a scrie regulamentul de funcționare, iar întregul proces de vot a fost mutat online. Surpriza cea mai mare a fost reacția administrației: văzând că peste 200 de oameni au votat și că dorința lor este reală, consiliul local a decis să scoată din buget fonduri suplimentare pentru a realiza două idei în loc de una.

În mediul rural, tinerii sunt adesea cei mai greu de convins să rămână sau să se implice. Totuși, asociația JEF Moldova a demonstrat contrariul în cinci localități, printre care Cupcini și Rezina. Printr-o caravană de educație civică, tineri cu vârste între 15 și 30 de ani au învățat cum funcționează un buget public și și-au transformat propriile idei în realitate, construind spații de

tineret și obținând echipamente sportive. Ei nu au fost doar spectatori, ci parteneri de dialog cu administrația.

Uneori, obstacolele vin din lipsa de informare corectă. La Sîngera, asociația AmDC a înțeles că oamenii nu pot vota un proiect dacă sunt victimele dezinformării. Așa a apărut o platformă digitală comunitară care a redat transparența. Succesul a fost atât de răsunător, încât Primăria Sîngera nu a lăsat inițiativa să moară odată cu terminarea grantului, ci a transformat-o într-un program municipal oficial pentru anul 2026.

Adesea ne întrebăm cum putem aduce împreună comunități divizate lingvistic. La Anenii Noi, răspunsul a fost arta. Printr-un teatru social bilingv, în română și rusă, oamenii și-au expus frustrările și nevoile fără bariere. Acolo s-a născut ideea câștigătoare privind siguranța copiilor în trafic, validată ulterior printr-un vot organizat cu sprijinul direct al primăriei, ceea ce i-a oferit o legitimitate deplină.

Dincolo de noile foișoare, site-uri sau treceri de pietoni, cea mai mare victorie a acestor proiecte-pilot este schimbarea de mentalitate. Când un om își rupe din timpul liber pentru a scrie un proiect pentru strada lui, iar primarul îl ascultă și îl finanțează, se naște o responsabilitate comună. Localnicii din Zubrești, de exemplu, vor avea mult mai multă grijă de o fântână la care au muncit cu propriile mâini.

Însă provocarea cea mare, discutată pe larg la evenimentul de totalizare, este viitorul. Entuziasmul acestor proiecte-pilot trebuie să devină o regulă de zi cu zi în administrație. Participanții au subliniat că autoritățile au nevoie de instruire continuă, că procesele de consultare trebuie aliniate exact cu calendarul oficial de creare a bugetelor locale și că trebuie construite mecanisme care să nu depindă de un primar sau altul, ci să funcționeze indiferent de schimbările politice.

Bugetarea participativă prinde rădăcini în Moldova. Iar lecția pe care ne-au oferit-o aceste comunități este simplă: democrația nu este doar un concept abstract de la televizor, ci modul în care decidem, împreună, cum va arăta ulița, parcul sau școala noastră mâine.

Inițiativele fac parte din proiectul „INSPIRED Moldova – Implicarea societății civile în procesul decizional”, susținut de Uniunea Europeană și implementat de un consorțiu format din European Partnership for Democracy, People in Need, ALDA, Centrul CONTACT, CPR și DRI.

Actorii societății civile își consolidează cooperarea pentru combaterea dezinformării și a manipulării informaționale în Parteneriatul Estic

„Scopul dezinformării este simplu: să divizeze, să creeze confuzie și să submineze încrederea. Prin urmare, și răspunsul nostru trebuie să fie la fel de clar: să conectăm oamenii, să informăm și să consolidăm încrederea. Exact acest lucru îl reprezintă programul Reziliență și conectați. Programul se bazează pe convingerea că reziliența este mai puternică atunci când este construită împreună. El reunește organizații ale societății civile, instituții mass-media independente, organizații de verificare a faptelor (fact-checking), cercetători și parteneri internaționali pentru a identifica, analiza și răspunde mai eficient amenințărilor informaționale”,

a declarat Máté Csicsai, șef adjunct al Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova.

Peste 70 de reprezentanți ai societății civile, mass-mediei independente, institutelor de cercetare, instituțiilor publice și ai altor organizații relevante s-au reunit la Chișinău în cadrul evenimentului de lansare a programului regional „Rezilienți și conectați: Inițiative comune împotriva dezinformării” (Resilient & Connected: Joint Initiatives Against Disinformation), care are drept scop consolidarea rezilienței societății în fața dezinformării și a manipulării informațiilor și ingerinței informaționale străine (FIMI) în regiunea Parteneriatului Estic.

Lansarea programului are loc într-un context marcat de intensificarea manipulării informațiilor, fenomen care subminează încrederea publicului, accentuează polarizarea societății, slăbește vocile independente și afectează dezbaterea democratică, inclusiv în context electoral și al proceselor de integrare europeană din Republica Moldova și din întreaga regiune.

În acest context, programul ReziliențI și conectați sprijină inițiative comune care contribuie la dezvoltarea unor răspunsuri bazate pe dovezi, încurajează cooperarea și cercetarea transfrontalieră și consolidează capacitățile actorilor societății civile de a proteja spațiul civic, de a promova libertatea presei și de a susține valorile democratice.

Evenimentul a inclus și Decision Lab – un exercițiu practic dedicat analizării fenomenelor de dezinformare și manipulare a informațiilor în context electoral. Participanții au împărtășit experiențe din țările Parteneriatului Estic, au identificat principalele narațiuni de dezinformare și de manipulare și ingerință informațională străină (FIMI), au analizat răspunsurile oferite de actorii relevanți și au reflectat asupra măsurilor care s-au dovedit eficiente, a aspectelor care au necesitat îmbunătățiri și a lacunelor ce urmează a fi abordate.

Lansarea unei noi scheme de granturi în valoare de 200 000 EUR pentru analiza dezinformării

În cadrul evenimentului, organizațiile care implementează programul au lansat oficial și au prezentat o nouă schemă de granturi în valoare de peste 200 000 EUR, destinată susținerii a până la 15 inițiative civice care vor desfășura activități de cercetare și analiză privind manipularea informațiilor și ingerința informațională străină (FIMI), precum și fenomenul dezinformării în țările Parteneriatului Estic.

„ReziliențI și conectați: Inițiative comune împotriva dezinformării" este un program regional cofinanțat de Uniunea Europeană și implementat de People in Need, Prague Civil Society Centre și Comitetul Helsinki din Olanda.

Când părinții sunt la serviciu, unde își petrec copiii vacanța?

Vacanța de vară înseamnă timp liber pentru copii, dar nu și pentru părinții care continuă să meargă la serviciu. Pentru multe familii, mai ales cele cu copii mici, apare o întrebare foarte concretă: unde și cu cine își petrece copilul ziua? La Căușeni, Centrul EVA a răspuns acestei nevoi prin opt săptămâni de tabără de zi, la care au participat 147 de copii din oraș și din satele învecinate.

Tabăra EVA a făcut parte din inițiativa „EVA afterschool Plus", prin care Centrul EVA oferă copiilor din clasele primare un spațiu sigur după orele de școală, cu sprijin la teme și activități de socializare și dezvoltare personală. Programul răspunde în același timp unei nevoi a părinților și îngrijitorilor, care își pot continua activitatea profesională știind că, după școală, copiii lor sunt într-un mediu sigur și beneficiază de sprijin.

În timpul vacanței, când școala și programul afterschool au intrat în pauză, această nevoie a rămas. Tabăra de zi a fost forma prin care activitățile Centrului EVA au continuat pe parcursul verii.

În fiecare săptămână, un nou grup de copii cu vârste între 6 și 14 ani venea la Tabăra EVA pentru cinci zile, activitățile fiind adaptate vârstei participanților. Pe parcursul zilei, copiii participau la jocuri și activități de dezvoltare personală, ieșeau în aer liber, mergeau în vizite și excursii și, mai ales, petreceau timpul împreună. Seara se întorceau acasă, la familiile lor.

Acest format a făcut tabăra accesibilă și copiilor pentru care o tabără de zece zile, într-o altă localitate și departe de familie, ar fi fost mai dificilă, inclusiv copiilor cu cerințe educaționale speciale. Pentru unii dintre participanți, spun organizatorii, Tabăra EVA a fost singura experiență de vacanță organizată din această vară.

O atenție deosebită a fost acordată siguranței. Copiii au învățat cum să reacționeze în diferite situații de risc, de la siguranța acasă, pe stradă și la scăldat până la bullying și siguranța online. Unele dintre lecții au fost însoțite de experiențe pe care copiii le-au așteptat cu mult entuziasm. La Direcția Situații Excepționale Căușeni au urcat în autospecialele pompierilor, au probat echipamentul și au încercat să folosească furtunul cu apă.

Printre experiențele preferate s-a numărat și excursia la Muzeul Jucăriilor EduJoc. Copiii au văzut cum sunt confecționate jucăriile din lemn, și-au ales câte una și au personalizat-o, iar apoi au participat la jocuri în aer liber.

Dincolo de excursii și jocuri, echipa Centrului EVA a urmărit și felul în care copiii relaționau între ei. Mulți veneau într-un grup în care nu cunoșteau pe nimeni, iar unii erau retrași și ezitau să vorbească sau să participe. Pe parcursul săptămânii, educatorii i-au văzut devenind mai comunicativi, implicându-se în activitățile de grup și legând noi prietenii.

Un exercițiu simplu, organizat în ultima zi, surprindea foarte bine această schimbare. Copiii stăteau în cerc, iar fiecare primea, pe rând, o coroniță din spice de grâu și flori de câmp. Ceilalți îi spuneau câte un compliment. Educatorii au observat cum copiii care la început vorbeau cu greu în fața grupului ajungeau să le spună colegilor ce apreciază la ei și să primească, la rândul lor, cu bucurie complimentele celorlalți.

Odată cu începerea noului an școlar, Centrul EVA a reluat programul afterschool desfășurat înainte de vacanță. Aproximativ 15 copii din clasele I–III vin aici în fiecare zi după școală. Primesc o gustare, își pregătesc temele, cu sprijin atunci când au nevoie, și participă la activități de dezvoltare personală, memorie, atenție și motricitate.

Sprijinul este adaptat și nevoilor individuale. Patru dintre copii sunt vorbitori de limba rusă, dar învață în școli cu predare în limba română, astfel că la centru beneficiază de sprijin suplimentar pentru dezvoltarea vocabularului, pronunție și citire.

În timpul vacanței sau după orele de școală, miza rămâne aceeași: copiii să aibă un loc sigur în timpul în care părinții sunt la serviciu, iar părinții să își poată continua activitatea știind că aceștia sunt supravegheați și primesc sprijinul de care au nevoie.

Inițiativa „EVA afterschool Plus” este implementată de Centrul Regional pentru Femei „EVA”, în cadrul proiectului „BOOST: o experiență extrașcolară memorabilă”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Fundația Terre des hommes Moldova în parteneriat cu APSCF și Junior Achievement Moldova.

O vară dincolo de clase pentru copiii din satul Boghiceni

În Boghiceni, un sat cu aproximativ 2.300 de locuitori din raionul Hîncești, accesul copiilor la activități extrașcolare este limitat, inclusiv de distanță. Satul nu are transport public spre centrul raional, iar participarea la cercuri și alte activități organizate în oraș depinde, în multe cazuri, de posibilitatea familiei de a asigura transportul.

Pentru cei 134 de elevi ai Gimnaziului Boghiceni, o parte dintre aceste oportunități au ajuns mai aproape de casă prin inițiativa „Dincolo de clase: experiențe extrașcolare pentru viitor”, implementată de Institutul pentru Inițiative Rurale. Activitățile se desfășoară chiar în gimnaziu, prin Clubul „Regatul Elevilor”, un program afterschool lansat în acest an. Clubul a fost creat pentru a le oferi elevilor un spațiu mai prietenos și mai relaxat, în care să învețe și să socializeze și care să le consolideze motivația pentru școală și continuarea studiilor.

Clubul și-a continuat activitatea și în timpul vacanței, prin sesiuni de vară organizate în trei grupe, în funcție de vârsta și interesele copiilor. Programul a inclus jocuri și ateliere creative, activități de dezvoltare personală, quiz-uri și discuții ghidate, prin care copiii au exersat comunicarea, colaborarea și lucrul în echipă.

În una dintre activități, de exemplu, copiii au explorat știința și ingineria prin metode STEM: au făcut experimente, au descoperit energia regenerabilă și au realizat construcții din materiale reutilizate. Într-un alt atelier, de această dată dedicat artei, au făcut o călătorie imaginară în Japonia. Folosind bureți, șabloane din carton și bețișoare de bumbac, au creat peisaje și flori de sakura, experimentând și găsind propriile soluții creative.

Adulții care lucrează cu copiii observă deja schimbări.

În cadrul Clubului a fost creat și un Consiliu Consultativ al Copiilor, prin care copiii pot influența activitățile la care participă. Membrii Consiliului își exprimă opiniile, propun activități și participă la decizii privind modul în care acestea pot fi îmbunătățite.

Odată cu începerea noului an școlar, „Regatul Elevilor" continuă să le ofere copiilor activități afterschool. La solicitarea lor, aceștia beneficiază și de sprijin la temele pentru acasă. În total, în perioada iulie – septembrie, Clubul „Regatul Elevilor" a organizat 32 de activități, la care au participat peste 90 de copii, fiind înregistrate peste 200 de participări.

Astfel, copiii din Boghiceni au acces în propria comunitate la oportunități de învățare și dezvoltare care, în lipsa transportului spre centrul raional, le erau mult mai greu accesibile.

Inițiativa „Dincolo de clase: experiențe extrașcolare pentru viitor" este implementată de Institutul pentru Inițiative Rurale în cadrul proiectului „BOOST: o experiență extrașcolară memorabilă", finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Fundația Terre des hommes Moldova în parteneriat cu APSCF și Junior Achievement Moldova.

Cine decide dacă activitățile afterschool funcționează? Copiii înșiși!

Cum aflăm dacă activitățile afterschool le oferă copiilor ceea ce au nevoie? Răspunsul este să-i întrebăm chiar pe ei. În cadrul proiectului BOOST, 20 de copii și tineri, membri ai Consiliului Consultativ al Copiilor și Tinerilor (CCCT) al Fundației Terre des hommes Moldova, se pregătesc să evalueze activitățile afterschool oferite prin zece inițiative locale susținute în cadrul proiectului.

Pregătirea pentru această etapă a fost una dintre principalele mize ale celei de-a doua ediții a Școlii de vară a CCCT, desfășurată în luna august. Timp de două zile, membrii CCCT au lucrat la instrumentele prin care vor afla direct de la copii cum sunt activitățile afterschool din perspectiva lor: ce funcționează, ce dificultăți întâmpină și ce ar putea fi îmbunătățit.

Tot atunci, au discutat prioritățile noului mandat și i-au primit în echipă pe cei șapte membri noi. În noua componență, Consiliul reunește 20 de copii și tineri.

În septembrie, membrii CCCT au continuat să lucreze la forma finală a celor patru instrumente: un chestionar, un ghid de interviu, un ghid de focus-grup și o fișă de observare. Acestea vor fi folosite pentru evaluarea serviciilor afterschool oferite prin cele zece inițiative locale susținute de BOOST. Opiniile colectate de la copiii și tinerii beneficiari vor fi analizate și transformate în recomandări pentru organizațiile care desfășoară activitățile și pentru Terre des hommes Moldova.

Pentru membrii mai vechi ai CCCT, aceasta este continuarea unei experiențe începute în primul an de mandat. După ce s-au pregătit în domeniul cercetării participative, ei au realizat o cercetare despre accesul copiilor și tinerilor la activitățile afterschool. Au aplicat chestionare, au desfășurat interviuri și focus-grupuri, colectând și analizând opiniile a 4.639 de respondenți.

Rezultatele au fost ulterior prezentate organizațiilor beneficiare ale granturilor BOOST.

Din octombrie, această muncă trece din etapa de pregătire în teren. Membrii CCCT încep vizitele la cele zece inițiative locale, unde vor discuta de la egal la egal cu copiii și tinerii care participă la activități, aplicând instrumentele pe care le-au elaborat. Astfel, perspectiva copiilor devine parte a procesului prin care serviciile afterschool sunt evaluate și îmbunătățite.

Consiliul Consultativ al Copiilor și Tinerilor funcționează în cadrul proiectului „BOOST: o experiență extrașcolară memorabilă”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Fundația Terre des hommes Moldova în parteneriat cu APSCF și Junior Achievement Moldova. Prin cercetarea participativă și implicarea directă în monitorizare și evaluare, membrii CCCT contribuie la dezvoltarea unor activități extrașcolare construite nu doar pentru copii, ci și împreună cu ei.

Un nou program de mentorat consolidează pregătirea practică a viitorilor profesori

În premieră în Republica Moldova, cadrele didactice care vor ghida practica pedagogică a viitorilor profesori sunt pregătite printr-un program specializat, bazat pe noile reglementări naționale și pe bune practici europene de mentorat.

Prima rundă a Programului „Formarea mentorilor de practică pedagogică”, desfășurată în perioada 24–28 august 2026, a reunit 150 de profesori din instituțiile-bază de practică pedagogică.

Programul sprijină trecerea de la o practică pedagogică axată în principal pe observare la un proces structurat de mentorat. Astfel, viitorii profesori vor beneficia de îndrumare, feedback și sprijin pentru a aplica la clasă cunoștințele dobândite.

Inițiativa este organizată de Institutul Național pentru Educație și Leadership, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și UNICEF, cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, în cadrul programului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”.

Noi instrumente pentru un sistem de mentorat mai accesibil și mai coerent în educație

Noi instrumente sunt dezvoltate pentru a îmbunătăți accesul profesorilor și managerilor școlari din Republica Moldova la servicii de mentorat de calitate.

Mentori din întreaga țară au testat și analizat mai multe resurse destinate activității lor de zi cu zi: ghidul mentorului pentru aplicarea standardelor de competență, instrumentul de evaluare și dezvoltare profesională, sistemul de monitorizare și evaluare a mentoratului, platforma de mentorat și traseul de acces la servicii, precum și Biblioteca Digitală INEL.

Feedbackul și recomandările lor practice vor contribui la adaptarea acestor instrumente la nevoile reale ale profesorilor și managerilor școlari.

Pe termen lung, resursele vor sprijini dezvoltarea unui sistem de mentorat mai accesibil și mai coerent, prin care specialiștii din educație să beneficieze de îndrumare, feedback și sprijin pe parcursul carierei.

Inițiativa este realizată în cadrul programului „Promovarea educației de calitate și a oportunităților de învățare pe tot parcursul vieții pentru toți”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de UNICEF și UNDP, în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării și Institutul Național pentru Educație și Leadership.

Moldox Lab Găgăuzia: 7 scurtmetraje documentare despre comunitățile din Găgăuzia, realizate cu sprijinul UE

La Comrat, 12 tineri și tinere din diferite comunități etnoculturale, lingvistice și sociale din Republica Moldova au transformat experiențe și povești locale în scurtmetraje documentare. În perioada 6–12 iulie 2026, cu sprijinul Uniunii Europene s-a desfășurat atelierul Moldox Lab Găgăuzia, o experiență de șapte zile în care participanții au descoperit filmul documentar și cum acesta poate deveni un instrument pentru sporirea coeziunii sociale.

Participanții au lucrat cu principalele genuri ale filmului documentar, au învățat despre dramaturgie și storytelling și au exersat modul în care o poveste poate fi construită și spusă prin imagine și sunet.

Filmele realizate în cadrul atelierului pornesc de la oameni și situații din viața de zi cu zi. Tradițiile, meșteșugurile, memoria, migrația și experiențele comunităților au devenit subiecte pentru poveștile filmate de participanți. Prin aceste istorii personale, ei au urmărit să aducă în atenție realități și experiențe care vorbesc despre viața și diversitatea comunităților din Moldova.

„Pentru noi este important ca astfel de inițiative să ajungă și în regiuni și să creeze oportunități pentru tinerii din comunități diferite. Prin film, ei au avut posibilitatea să vorbească despre oameni, diversitate și experiențele trăite și să le aducă în atenția unui public mai larg”,

a menționat Natalia Djandjgava, manageră de țară, CMI – Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari

Programul a inclus și o sesiune dedicată participării tinerilor, inclusiv a reprezentanților minorităților naționale, la viața publică și rolului acestora în promovarea dialogului intercultural.

Astfel, tinerii au discutat despre felul în care diferite comunități pot fi mai vizibile și mai active în societate.

Pentru comunități, aceste filme oferă o altă perspectivă asupra diversității locale. Poveștile filmate de tineri pun în valoare experiențe și oameni care sunt mai puțin vizibili în spațiul public și creează un punct de plecare pentru discuții despre identitate, cultură și relațiile dintre comunități.

Maria Arnaut și Ioachim Cabal au realizat un film documentar în Ferapontievca, Găgăuzia aducând în lumina reflectoarelor eforturile și activitatea eroinei locale de a menține vie imaginea satului și de a promova muzeul din localitate.

„Filmul nostru demonstrează că diversitatea etnolingvistică nu este o barieră. Prin ochii eroinei noastre - o ucraineancă venită în tinerețe în Găgăuzia, am văzut ce înseamnă cu adevărat coeziunea socială și cum respectul pentru cultură poate ține o comunitate unită”,

a spus Maria.

Pe 12 iulie, a avut loc premiera filmelor, aproximativ 50 de persoane au venit s[vizualizeze filmele realizate în cadrul atelierului. Printre spectatori s-au numărat locuitori ai regiunii autonome, protagoniști ai filmelor și invitați.

După proiecție, autorii au discutat cu publicul despre tematicile filmelor, incluziune, coeziune dialog și despre poveștile din spatele lor. Pentru tineri, aceasta a fost prima experiență de a-și prezenta propria producție documentară în fața unui public larg.

Această activitate completează atelierul desfășurat la Chișinău în care alți 12 tineri și tinere au explorat arta filmului documentar iar în noiembrie 2026, filmele ambelor ateliere urmează să fie prezentate în cadrul Festivalului Internațional de Film Documentar MOLDOX de la Chișinău. Participarea în cadrul festivalului va oferi autorilor posibilitatea atât de a transmite mesajele filmelor unui public mai larg, cât și de a stimula discuțiile despre diversitate și dialog intercultural.

Activitatea a fost organizată de Asociația MOLDOX în parteneriat cu CMI – Fundația pentru Pace Martti Ahtisaari, în cadrul proiectului „Coeziune socială prin dialog”, finanțat de Uniunea Europeană. Proiectul sprijină participarea eficientă și constructivă a tinerilor și a minorităților naționale la viața publică, dezbaterile publice și procesele democratice și contribuie la consolidarea coeziunii sociale în Republica Moldova.

Părinții copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale din patru regiuni ale țării s-au organizat în grupuri locale pentru a dialoga cu autoritățile

În Bălți, Orhei, Ialoveni și Edineț, părinții și îngrijitorii copiilor cu dizabilități și cerințe educaționale speciale s-au organizat în grupuri locale pentru a discuta provocările cu care se confruntă familiile și pentru a le aduce în dialog cu autoritățile și instituțiile din comunitate.

Procesul a fost desfășurat în cadrul proiectului „Abilitare în comunitate" și a pornit de la experiențele și nevoile identificate de părinți. Pe parcursul mai multor luni, membrii grupurilor s-au întâlnit periodic, au participat la sesiuni de instruire și mentorat și au lucrat împreună pentru a transforma problemele întâlnite individual în priorități comune.

Un pas important în acest proces au fost forumurile comunitare organizate în fiecare dintre cele patru localități. Părinții au avut posibilitatea să discute direct subiectele identificate în cadrul grupurilor cu reprezentanți ai autorităților publice locale, instituțiilor și serviciilor publice și specialiști din domeniu. Astfel, experiențele familiilor au devenit parte a unei discuții mai largi despre serviciile disponibile, educația copiilor și colaborarea dintre părinți și instituțiile locale.

La finalul proiectului, reprezentanții celor patru grupuri s-au reunit pentru a pune în comun experiențele și a discuta despre ceea ce poate continua la nivel local. Dincolo de activitățile realizate, unul dintre rezultatele procesului este existența unor grupuri care au acumulat experiență în identificarea problemelor comune, formularea nevoilor și dialogul cu instituțiile relevante.

Procesul continuă și în alte comunități. Grupuri locale sunt dezvoltate în prezent în Nisporeni, Sîngerei, Ungheni și Ștefan Vodă, iar cele formate în Bălți, Orhei, Ialoveni și Edineț își vor continua activitatea după încheierea proiectului, stabilindu-și propriile priorități în funcție de nevoile membrilor și ale comunităților.

Grupurile au fost formate în cadrul proiectului „Abilitare în comunitate”, implementat de A.O. „Prietena Mea” în parteneriat cu People in Need Moldova, parte a inițiativei „INSPIRĂ Moldova”, finanțată de Uniunea Europeană.

Experiența Suediei contribuie la consolidarea capacităților Republicii Moldova în domeniul egalității de gen

Funcționari publici din Republica Moldova, Armenia și Ucraina și-au consolidat capacitățile de promovare a egalității de gen în cadrul unei vizite de studiu în Suedia, organizate în vara anului 2026 prin intermediul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de NIRAS. Cei 16 funcționari publici (11 femei și 5 bărbați) au dobândit cunoștințe practice privind integrarea perspectivei de gen în politicile publice, precum și monitorizarea progreselor, protejarea și menținerea egalității de gen în diverse domenii. De asemenea, aceștia au avut ocazia să observe în mod direct rolul esențial al cooperării dintre instituțiile publice, organismele independente de supraveghere, societatea civilă și instituțiile de cercetare în transpunerea angajamentelor privind egalitatea de gen în schimbări structurale durabile.

Din Republica Moldova au participat cinci reprezentante ale instituțiilor publice: Ministerul Apărării, Agenția Națională de Prevenire și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, Cancelaria de Stat, Ministerul Muncii și Protecției Sociale și Biroul Național de Statistică. Participarea acestora a facilitat schimbul de experiență și de bune practici, oferind perspective valoroase pentru continuarea reformelor în domeniul egalității de gen în țările din vecinătatea estică a UE.

Programul vizitei de studiu a fost structurat în jurul a trei teme interconectate: mecanismele instituționale ale Suediei în domeniul egalității de gen; răspunderea instituțională, protecția drepturilor și controlul democratic; precum și egalitatea de gen în situații de criză și conflict. Vizita a reunit perspectivele instituțiilor guvernamentale, ale organismelor independente și ale societății civile, evidențiind modul în care diferiți actori contribuie la promovarea, monitorizarea și protejarea egalității de gen pe termen lung.

Participanții au analizat cadrul instituțional al Suediei în domeniul egalității de gen, inclusiv mecanismele de coordonare guvernamentală, integrarea perspectivei de gen în activitatea instituțiilor publice și utilizarea datelor defalcate în funcție de sex pentru fundamentarea politicilor publice. Aceștia au examinat activitatea Agenției Suedeze pentru Egalitatea de Gen, a Oficiului de Statistică al Suediei (Statistiska centralbyrån), a Unității pentru Egalitatea de Gen din cadrul administrației guvernamentale suedeze și a Agenției Suedeze de Asigurări Sociale, inclusiv abordările privind egalitatea economică, egalitatea de remunerare și concediul pentru creșterea copilului.

Întâlnirile cu reprezentanții Ombudsmanului pentru Egalitate, ai organizației „Lobby-ul Femeilor din Suedia" (Swedish Women's Lobby) și ai filialei suedeze a Ligii Internaționale a Femeilor pentru Pace și Libertate (IKFF/WILPF) au oferit perspective valoroase asupra protecției drepturilor omului, implicării societății civile și prevenirii violenței bazate pe gen. Discuțiile au evidențiat contribuția semnificativă a organizațiilor feministe și a cercetărilor care integrează perspectiva de gen la elaborarea unor politici publice care răspund nevoilor societății.

În ceea ce privește promovarea egalității de gen în situații de criză și conflict, vizita de studiu s-a concentrat asupra pregătirii civile, rezilienței și apărării. Discuțiile cu reprezentanții Agenției Suedeze pentru Apărare Civilă și Reziliență și ai Centrului Nordic pentru Perspectiva de Gen în Operațiunile Militare au vizat modalitățile de integrare a perspectivei de gen în sistemele de pregătire pentru situații de criză, politicile de securitate și operațiunile militare, într-un context de securitate în continuă schimbare.

Vizita de studiu s-a înscris în cadrul activităților desfășurate prin proiectul „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme”, care sprijină promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor în țările din vecinătatea estică a UE, inclusiv prin facilitarea schimbului de cunoștințe și de expertiză între țările din regiune și statele membre ale Uniunii Europene.

Cinci redacții își asumă angajamentul de a promova un jurnalism mai echitabil și sensibil la gen

Cinci instituții media din diferite regiuni ale Republicii Moldova își consolidează competențele și își revizuiesc politicile editoriale, pentru ca egalitatea de gen să devină parte a practicilor jurnalistice de zi cu zi. Acestea participă la un program de consolidare a capacităților privind integrarea perspectivei de gen în activitatea editorială, desfășurat de Asociația Presei Independente (API), una dintre organizațiile media de referință din Moldova, încă din 1997. Programul face parte din proiectul EVOLVE4GE, implementat de UN Women Moldova și finanțat de Uniunea Europeană.

Modul în care presa relatează o istorie influențează felul în care publicul percepe realitatea și își formează atitudinile.

Atunci când femeile apar în știri doar ca victime sau doar rareori ca experte și lidere, publicul primește o imagine incompletă a societății. Cinci redacții vor să schimbe acest tablou: două instituții media naționale, platforma pentru tineri *diez.md* și instituția publică *Teleradio-Moldova*, împreună cu trei instituții media regionale, *Studio-L* din Căușeni, *Nordinfo.md* din Bălți și platforma în limba rusă *Tuk.md*, care acoperă Taraclia și Cahul. Luate împreună, aceste redacții acoperă capitala, nordul, sudul și comunitățile vorbitoare de limbă rusă, astfel încât o informare mai echilibrată ajunge la cetățenii din întreaga țară.

Toate cele cinci instituții media s-au angajat să își revizuiască politicile editoriale interne, codurile și ghidurile prin prisma egalității de gen.

În cadrul primelor sesiuni de instruire, participanții și participantele au abordat ideea esențială conform căreia egalitatea de gen nu este un subiect separat, ci o parte integrantă a drepturilor omului, iar o reflectare echitabilă se bazează pe încredere, respect, interes public și echilibru.

Unele redacții aplică deja aceste principii. Din 2016, diez.md folosește consecvent formele de feminin ale profesiilor atunci când sunt practicate de femei, o schimbare simplă care face vizibile rolurile profesionale ale femeilor pentru public.

În lunile următoare, fiecare redacție va beneficia de ateliere adaptate nevoilor și mentorat, precum și de sprijin pentru a realiza materiale jurnalistice despre prevenirea violenței față de femei, guvernarea sensibilă la gen și abilitarea economică a femeilor. Astfel, comunitățile vor avea acces la informații și la perspective noi asupra subiectelor de importanță publică, în care vocile și experiențele femeilor sunt la fel de vizibile ca ale bărbaților.

Pentru reprezentanții și reprezentantele întregului sector media va fi dezvoltat un set de ghiduri și instrumente practice privind jurnalismul sensibil la gen, disponibile în limbile română, rusă și engleză. Studenții/-tele și cadrele didactice de la facultățile de juralism vor beneficia de sesiuni cu jurnaliști și jurnaliste cu experiență, care vor ajuta următoarea generație de reporteri/-e să își fortifice abilitățile de mediatizare echilibrată, corectă și fără stereotipuri de gen a subiectelor.

Tabăra de vară DigiGuru îi sprijină pe tineri să consolideze reziliența informațională în Republica Moldova

Douăzeci și unu de tineri din diferite regiuni ale Republicii Moldova și-au consolidat competențele de educație media, gândire critică și capacitatea de a recunoaște și combate dezinformarea în cadrul celei de-a doua ediții a Taberei de vară DigiGuru, desfășurată în perioada 3–5 august.

Programul de trei zile le-a oferit participanților abilități practice pentru a evalua critic informațiile și conținutul online, a recunoaște manipularea și dezinformarea, a înțelege oportunitățile și riscurile asociate inteligenței artificiale și a comunica eficient aceste subiecte altor tineri.

Tabăra a fost deschisă de Iwona Piórko, Ambasadoarea Uniunii Europene în Republica Moldova, care a participat la o discuție informală cu tinerii despre dezinformare și importanța consolidării rezilienței acestora în actualul mediu informațional.

Impactul s-a extins deja dincolo de tabără. În doar o lună și jumătate, șapte participanți au organizat sesiuni de informare în comunitățile lor, ajungând la peste 250 de tineri. Patru participanți au creat conținut digital, inclusiv Reels, videoclipuri scurte pentru TikTok și carusele pe Instagram, iar alți doi au scris articole publicate de Ziarul de Gardă.

Prin transformarea participanților în multiplicatori în propriile comunități, inițiativa extinde cunoștințele de educație media dincolo de grupul inițial și ajută mai mulți tineri să-și dezvolte competențele necesare pentru a naviga într-un mediu informațional din ce în ce mai complex.

Tabăra de vară DigiGuru a fost organizată de Asociația Media Guard, în parteneriat cu Ziarul de Gardă și GLOBSEC, în cadrul proiectului „Consolidarea rezilienței de sus în jos și de jos în sus în Republica Moldova”, finanțat de Uniunea Europeană.

Republica Moldova și România, împreună pentru dreptul fiecărui copil de a crește într-o familie

Timp de 18 luni, peste 300 de profesioniști din domeniul protecției copilului din Republica Moldova și România au participat la sesiuni de instruire, coaching, mentorat și vizite de studiu, consolidându-și competențele pentru susținerea tranziției de la îngrijirea în instituții la servicii bazate pe familie și comunitate.

Activitățile au avut loc în cadrul proiectului „Consolidarea parteneriatului transfrontalier pentru tranziția către îngrijirea în comunitate și familie” (ROMD00376), implementat pe întreg teritoriul Republicii Moldova, precum și în județele Iași, Galați, Vaslui și Botoșani din România, în perioada aprilie 2025 – septembrie 2026, de CCF Moldova și Salvați Copiii Iași, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova.

Pe lângă activitățile de formare, proiectul a creat o rețea profesională transfrontalieră care conectează specialiști din cele două țări și oferă un spațiu comun de comunicare, cu potențial de a susține colaborarea și după încheierea proiectului.

Proiectul a inclus și o componentă de conștientizare publică: campania „Un loc la masă” a promovat dreptul fiecărui copil de a crește într-o familie și într-o comunitate care îl sprijină, ajungând la peste 800.000 de persoane și generând peste 4,5 milioane de vizualizări și audiții radio, cu materiale urmărite atât în Republica Moldova, cât și în România și în alte state europene.

Pe 9 septembrie 2026, la Chișinău, specialiști din protecția copilului, reprezentanți ai autorităților publice centrale și locale, precum și ai organizațiilor partenere din cele două țări s-au reunit pentru evenimentul de încheiere a proiectului. Discuțiile s-au concentrat pe rezultatele obținute, lecțiile învățate și pașii următori pentru continuarea reformei serviciilor destinate copiilor aflați în risc de separare de familie și celor aflați în proces de reintegrare familială.

Proiectul „Consolidarea parteneriatului transfrontalier pentru tranziția către îngrijirea în comunitate și familie” (ROMD00376) a fost implementat de CCF Moldova și Salvați Copiii Iași, în parteneriat cu Ministerul Muncii și Protecției Sociale al Republicii Moldova, cu un buget total de 439.400,85 euro, finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de statele participante în program prin Programul Interreg VI-A NEXT România–Republica Moldova 2021–2027.

Dialogul privind politicile promovează participarea societății civile la guvernanța în domeniul migrației

Reprezentanții organizațiilor societății civile s-au reunit pentru un dialog politic privind migrația și mobilitatea, prezentând perspective practice și recomandări din partea comunităților pe care le deservesc.

Acest schimb de opinii a consolidat colaborarea dintre societatea civilă și autoritățile publice, contribuind la asigurarea faptului că politicile de migrație sunt incluzive, bazate pe date concrete și adaptate nevoilor migranților, refugiaților și comunităților gazdă. Prin crearea unui spațiu pentru o participare semnificativă, dialogul a contribuit la o guvernanță a migrației mai transparentă și centrată pe oameni în Moldova.

Un nou ghid încurajează societatea civilă să se implice în procesul de aderare a Moldovei la UE

Un nou ghid elaborat în cadrul proiectului EU-CSO4MIA, finanțat de UE, ajută organizațiile societății civile să înțeleagă mai bine și să se implice în procesul de aderare a Moldovei la UE, în special în ceea ce privește capitolul 24, Justiție, libertate și securitate.

Elaborată de IPRE în parteneriat cu OIM Moldova, publicația oferă îndrumări practice privind monitorizarea reformelor, contribuția la dezbaterile privind politicile publice, colaborarea cu factorii de decizie și consolidarea eforturilor de advocacy. Prin sprijinirea unei participări mai informate și mai semnificative, ghidul contribuie la un proces de integrare în UE mai incluziv și mai transparent.

Ghidul poate fi accesat la link-ul de mai jos:

https://moldova.iom.int/sites/g/files/tmzbdl1626/files/documents/2026-08/cso4mia_ro.pdf

Uniunea Europeană și OIM continuă să ofere sprijin persoanelor aflate în situații vulnerabile, strămutate din Ucraina în Republica Moldova

Uniunea Europeană, prin fondurile sale destinate ajutorului umanitar, și Organizația Internațională pentru Migrație (OIM) au lansat o nouă inițiativă umanitară pentru a veni în sprijinul persoanelor strămutate din Ucraina aflate în Republica Moldova.

Inițiativa, cu o durată de 12 luni, care a început la 1 iulie 2026, se va concentra asupra persoanelor expuse riscului de a fi lăsate în urmă, în special asupra celor care locuiesc în zone insuficient deservite, inclusiv pe malul stâng al râului Nistru. De asemenea, aceasta va răspunde nevoilor specifice ale resortisanților din țări terțe strămutați din Ucraina, care se confruntă adesea cu obstacole în accesarea serviciilor naționale și a sprijinului umanitar.

Cu o contribuție de 1,7 milioane de euro din fondurile umanitare ale Uniunii Europene, acțiunea va oferi asistență financiară multifuncțională gospodăriilor vulnerabile de refugiați de pe malul stâng al râului Nistru, consolidând în același timp serviciile de mediere în domeniul sănătății, MHPSS și protecției pe întreg teritoriul Republicii Moldova. Acest sprijin are ca scop să ajute persoanele să își satisfacă nevoile esențiale, inclusiv cele legate de hrană și utilități, promovând în același timp demnitatea și autonomia.

Proiectul va oferi asistență financiară multifuncțională, servicii de mediere în domeniul sănătății, sprijin psihologic și psihosocial, precum și servicii de protecție persoanelor aflate în situații vulnerabile.

Se va acorda o atenție deosebită persoanelor expuse riscului de a fi lăsate în urmă, inclusiv celor care locuiesc în zone defavorizate și resortisanților țărilor terțe.

Sprijinirea sănătății mintale și a rezilienței în Republica Moldova

Cu sprijinul Uniunii Europene, OIM Moldova organizează activități de sprijin în domeniul sănătății mintale și psihosociale pentru refugiați și membrii vulnerabili ai comunității de pe ambele maluri ale râului Nistru. Prin sesiuni de grup și activități de sprijin reciproc, participanții își consolidează reziliența, starea de bine și legăturile sociale.

Prin crearea unor spații sigure și incluzive pentru interacțiune și autoreflecție, aceste activități contribuie la reducerea izolării sociale și la consolidarea rezilienței comunităților.

Asistența financiară ajută familiile să răspundă nevoilor urgente în condiții de siguranță și demnitate

Prin sprijinul oferit de OIM în gestionarea cazurilor, Svetlana și Tatiana au primit asistență financiară pentru a răspunde nevoilor urgente și a reduce riscurile legate de protecție. Asistența financiară va asigura accesul familiei la bunuri și servicii de bază, inclusiv accesul neîntrerupt la educație pentru copii, într-un mod sigur și demn.

Finanțat de Uniunea Europeană, acest sprijin contribuie la reducerea vulnerabilităților, la soluționarea problemelor imediate de protecție și la asigurarea faptului că oamenii pot trăi în siguranță și cu demnitate în timp ce își reconstruiesc viitorul.

De la începutul anului 2026, 440 de persoane au primit asistență financiară prin intermediul programului de gestionare a cazurilor al OIM, pentru a le ajuta să-și satisfacă nevoile urgente și să-și consolideze protecția.

Serviciile de protecție, asistență medicală și sprijin esențial mai aproape de refugiații din Republica Moldova

Cu sprijinul financiar al Uniunii Europene, Echipa Mobilă de Protecție a OIM Moldova, împreună cu mediatorul în sănătate al OIM, a desfășurat activități de informare și asistență în mai multe localități din nordul Republicii Moldova, inclusiv în Cărpineni, interacționând cu refugiați ucraineni și resortisanți ai țărilor terțe. Prin intermediul consultațiilor individuale și al sesiunilor de informare, participanții au primit îndrumare cu privire la serviciile de protecție, asistența juridică și documentarea, serviciile de gestionare a cazurilor, precum și accesul la servicii medicale, inclusiv înregistrarea la medicul de familie, gestionarea afecțiunilor cronice și accesarea asistenței medicale specializate.

Aceste activități au permis, de asemenea, identificarea nevoilor urgente și a riscurilor de protecție, precum și facilitarea referirii către serviciile de sprijin corespunzătoare. Începând cu 1 iulie 2026, 120 de persoane au beneficiat de asistență financiară unică pentru a contribui la reducerea riscurilor de protecție identificate în cadrul serviciilor de gestionare a cazurilor oferite de OIM.

Eforturi comune pentru copii: Uniunea Europeană sprijină dezvoltarea serviciilor comunitare prin finanțarea organizațiilor societății civile

În Republica Moldova vor fi dezvoltate cel puțin 11 servicii noi pentru copiii și familiile aflate în situație de vulnerabilitate. Resursele Uniunii Europene vor ajuta circa 500 de copii și 200 de părinți sau îngrijitori, oferind un mediu sigur și mai multă protecție pentru copii la nivelul comunităților.

Sprijinul vine prin intermediul unui program amplu de granturi adresat organizațiilor societății civile. Lansat la Chișinău la 9 iulie 2026, programul de granturi va permite dezvoltarea a cel puțin patru servicii sociale „Casă comunitară" pentru copiii cu dizabilități severe, precum și dezvoltarea a cel puțin șapte servicii sociale și programe comunitare pentru a preveni plasarea copiilor în instituții rezidențiale.

Prin această oportunitate de finanțare, societatea civilă poate susține direct copiii și familiile din mai multe regiuni ale țării. Noile case comunitare vor asigura transferul a cel puțin 20 de copii cu dizabilități severe din instituții rezidențiale în medii incluzive, unde vor beneficia de suport personalizat din partea specialiștilor instruiți. Inițiativa urmărește să le ofere copiilor acces la servicii de calitate, bazate pe comunitate și adaptate nevoilor individuale.

De asemenea, peste 500 de copii în situație de risc și familiile lor vor beneficia de servicii sociale și programe comunitare menite să prevină neglijarea, abandonul și separarea de familie. Intervențiile vor contribui la oferirea sprijinului necesar direct în comunitate, consolidând în același timp sistemul de protecție a copilului din Republica Moldova.

Programul de granturi a fost lansat în cadrul proiectului „Societate civilă mai puternică – copilărie mai sigură: Sprijinirea transformării sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova". Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat și implementat de Keystone Moldova, AO „CCF Moldova – Copil, Comunitate, Familie" și AO „Parteneriate pentru Fiecare Copil". Parteneriatul strategic dintre echipa de implementare a proiectului și Ministerul Muncii și Protecției Sociale asigură alinierea obiectivelor acestui proiect la prioritățile și politicile naționale în domeniul protecției copilului.

Dezvoltarea noilor servicii sociale și programe comunitare va fi realizată prin colaborarea dintre organizațiile societății civile, participante la programul de granturi, și agențiile teritoriale de asistență socială sau autoritățile publice locale. Stabilirea acestor parteneriate va asigura continuitatea serviciilor după încheierea proiectelor finanțate, ceea ce va însemna o responsabilitate și o implicare mai mare la nivel local.

Proiectul „Societate civilă mai puternică – copilărie mai sigură: Sprijinirea transformării sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova" își propune să consolideze rolul organizațiilor societății civile și să extindă accesul copiilor aflați în situații de risc și al familiilor acestora la servicii de protecție durabile, centrate pe familie și bazate pe comunitate. Activitățile proiectului urmează să fie realizate până în luna ianuarie 2029, fiind asigurat un buget de 2,1 milioane de euro.

Uniunea Europeană investește în servicii comunitare pentru copiii cu dizabilități severe și în consolidarea capacităților organizațiilor neguvernamentale

Participarea la concursul de granturi pentru dezvoltarea serviciilor sociale „Casă comunitară” pentru copiii cu dizabilități severe înseamnă mai mult decât o oportunitate de finanțare. Pentru organizațiile societății civile, este și ocazia potrivită de a-și spori capacitatea privind elaborarea propunerilor de proiecte.

În acest context, pe 19 și 20 august 2026, reprezentanți ai organizațiilor neguvernamentale și ai agențiilor teritoriale de asistență socială au participat la un atelier de instruire. La atelier au fost invitate organizațiile preselectate în cadrul primei etape a concursului de granturi, cu scopul de a le oferi informații și cunoștințe necesare pentru scrierea unor propuneri de proiecte competitive. Concursul de granturi este posibil datorită fondurilor Uniunii Europene, care susține organizațiile societății civile active în domeniul social.

Atelierul a combinat sesiuni teoretice și exerciții practice, ceea ce a ajutat participanții și participantele să înțeleagă mai bine modul de organizare și funcționare a serviciului „Casă comunitară” pentru copii cu dizabilități severe. Instruirea a avut un rol esențial în pregătirea organizațiilor societății civile pentru a structura ideile cu privire la viitoarele propuneri de proiecte. De asemenea, cei prezenți la atelier au analizat oportunitățile și provocările în procesul de asigurare a sustenabilității serviciilor pe termen lung.

„La modul practic, această instruire mi-a oferit mai multă claritate pentru a dezvolta serviciul social «Casă comunitară», pornind de la nevoile de sprijin și îngrijire ale copiilor cu dizabilități. Am avut timp să analizăm parteneriatele care vor susține calitatea și durabilitatea noului serviciu social, precum și să planificăm activitățile inițiale și resursele necesare. Asta ne va ajuta să pregătim o propunere de proiect mai bine documentată",

a menționat Ludmila Jalbă, administratoarea asociației obștești a părinților persoanelor cu dizabilități „Eternitate", la finalul instruirii.

Uniunea Europeană susține eforturile de transformare a sistemului de protecție a copilului din Republica Moldova prin intermediul proiectului „Societate civilă mai puternică – copilărie mai sigură: Sprijinirea transformării sistemului de protecție a copilului în Republica Moldova". Acest proiect este cofinanțat și implementat de Keystone Moldova, AO „CCF Moldova – Copil, Comunitate, Familie" și AO „Parteneriate pentru Fiecare Copil", sub coordonarea strategică a Ministerului Muncii și Protecției Sociale.

Traiul independent și incluziunea în comunitate a persoanelor cu dizabilități devin posibile cu suportul Uniunii Europene

Accesul persoanelor cu dizabilități la traiul în comunitate va fi mai larg, datorită sprijinului Uniunii Europene și implicării societății civile. În cadrul proiectului „Moldova incluzivă: Comunități pentru toți", vor fi create și dezvoltate cel puțin 15 servicii sociale „Locuință protejată" și 30 de servicii sociale „Plasament familial pentru adulți", destinate persoanelor care vor ieși din instituțiile rezidențiale.

Pentru a extinde rețeaua de servicii sociale comunitare și a asigura incluziunea persoanelor cu dizabilități dezinstituționalizate, Uniunea Europeană alocă 2.085.000 de euro. Fondurile vor fi acordate organizațiilor societății civile din diferite regiuni ale țării, care vor fi selectate în urma unui concurs de granturi, lansat la Chișinău la data de 10 septembrie 2026.

Cel puțin 15 organizații vor primi finanțare și asistență tehnică pentru a crea și dezvolta servicii care să ofere persoanelor cu dizabilități sprijin personalizat, condiții de trai demne și oportunități reale de participare la viața comunității.

Concursul de granturi face parte din proiectul „Moldova incluzivă: Comunități pentru toți”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Keystone Moldova în parteneriat cu Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova și Ministerul Muncii și Protecției Sociale. Această inițiativă contribuie la procesul de dezinstituționalizare a adulților cu dizabilități din Centrul de Plasament Temporar pentru Persoane cu Dizabilități (Adulte) din comuna Bădiceni, raionul Soroca, și promovează tranziția de la îngrijirea rezidențială la servicii bazate pe comunitate.

Organizațiile societății civile interesate să obțină finanțare sunt încurajate să stabilească parteneriate cu una dintre agențiile teritoriale de asistență socială sau structurile responsabile de asistența socială din municipiul Chișinău și unitatea teritorială autonomă Găgăuzia. Astfel de parteneriate și colaborări vor asigura că serviciile sunt dezvoltate conform necesităților existente la nivel local, iar sustenabilitatea noilor servicii comunitare va trece în responsabilitatea autorităților după finalizarea proiectului.

Proiectul „Moldova incluzivă: Comunități pentru toți” are drept scop îmbunătățirea calității vieții și a incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități din Republica Moldova. Activitățile proiectului se vor încheia la 31 octombrie 2029.

Construind comunități incluzive: Uniunea Europeană susține tranziția persoanelor cu dizabilități către o viață independentă

Chișinău a găzduit, la 22 septembrie 2026, un atelier național dedicat incluziunii sociale a persoanelor cu dizabilități și tranziției acestora de la îngrijirea rezidențială la traiul în comunitate. Evenimentul, organizat cu suportul Uniunii Europene, a reunit reprezentanți ai Ministerului Muncii și Protecției Sociale, ai agențiilor și structurilor teritoriale de asistență socială, ai Agenției de Gestionare a Serviciilor Sociale cu Specializare Înaltă, precum și ai centrelor de plasament temporar pentru persoane cu dizabilități.

Atelierul a creat una dintre primele platforme naționale de dialog pentru un proces coordonat de dezinstituționalizare, la care să contribuie autoritățile publice, societatea civilă și partenerii de dezvoltare. Participanții au analizat soluții prin care adulții cu dizabilități aflați în instituții rezidențiale pot primi sprijinul necesar pentru a trăi în comunitate, a lua decizii privind propria viață, a munci și a participa activ la viața socială.

Cei peste 60 de participanți au discutat responsabilitățile actorilor implicați în dezinstituționalizarea persoanelor cu dizabilități, discuțiile fiind urmate de lucru în grupuri mai mici.

În cadrul acestui compartiment al evenimentului, participanții și participantele au identificat provocările și soluțiile pentru un proces de dezinstituționalizare eficient și axat pe drepturile omului, dar au și determinat ce angajamente vor reveni instituțiilor responsabile să susțină incluziunea adulților cu dizabilități.

Evenimentul a fost organizat în cadrul proiectului „Moldova incluzivă: Comunități pentru toți”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Keystone Moldova în parteneriat cu Alianța Organizațiilor pentru Persoane cu Dizabilități din Republica Moldova și Ministerul Muncii și Protecției Sociale.

UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Consolidarea rolului societății civile din Republica Moldova în procesul de aderare la UE

Cum poate contribui societatea civilă din Republica Moldova la definirea parcursului țării către Uniunea Europeană? Această întrebare a reunit la Chișinău reprezentanți ai organizațiilor societății civile din întreaga țară, în cadrul evenimentului de lansare, desfășurat la 6 iulie, a proiectului „SCOPE: Consolidarea capacităților organizațiilor societății civile pentru participare și implicare” (SCOPE) și a programului său de instruire.

Evenimentul de lansare a marcat începutul unei perioade de 2,5 ani dedicate consolidării capacității societății civile din Moldova de a participa în mod semnificativ la procesul de aderare la UE. Proiectul este implementat de Comitetul Helsinki din Țările de Jos, Asociația Promo-LEX, Centrul pentru Jurnalism Independent și ARTICLE 19 Europe. Partenerii consorțiului au prezentat programul de instruire și oportunitățile de finanțare disponibile. Prin conectarea organizațiilor neguvernamentale, a presei independente, a mediului academic și a autorităților publice, proiectul urmărește să contribuie la promovarea unor reforme mai transparente, responsabile și incluzive în Moldova.

Primul atelier de instruire, desfășurat în perioada 7–8 iulie, a pus bazele acestei activități. Participanții nominalizați din 20 de organizații ale societății civile au luat parte la o sesiune introductivă privind procesul de aderare la UE, ateliere dedicate leadershipului și rezilienței organizaționale, precum și la un schimb regional de experiență privind dezinformarea și reziliența democratică. Sesiunile au avut drept scop consolidarea unei baze comune de cunoștințe și crearea unor noi conexiuni între organizațiile participante, care activează în domenii precum drepturile omului, libertatea presei, integritatea electorală și buna guvernare.

Participanții au identificat provocări comune și posibile domenii de cooperare, care vor constitui o bază pentru învățarea reciprocă și colaborarea pe parcursul implementării proiectului SCOPE.

În următorii 2,5 ani, organizațiile participante vor avea oportunități de a-și consolida în continuare capacitățile de leadership și advocacy și de a dezvolta activități comune pentru a se implica în procesul de aderare a Moldovei la UE. Astfel, acestea își vor consolida cunoștințele, competențele și rețelele de contacte necesare pentru a juca un rol activ în conturarea viitorului european al Moldovei.

Sprijinul UE consolidează securitatea internă și reziliența comunităților din Moldova

Sprijinul Uniunii Europene contribuie la îmbunătățirea capacităților Moldovei în domeniul securității interne și al intervenției în situații de urgență, de la modernizarea infrastructurii de instruire până la consolidarea pregătirii comunităților și a securității la frontieră.

În cadrul vizitei sale în Republica Moldova, Peter Wagner, Director și Șef al Serviciului pentru Instrumente de Politică Externă (FPI), a vizitat facilități sprijinite prin proiectul EU4Moldova Reziliență – stat sigur, comunități reziliente.

La Chișinău, vizita a debutat la Centrul de instruire al Clubului Sportiv Central „DINAMO”, care beneficiază acum de condiții îmbunătățite pentru instruirea profesională și exercițiile practice. Lucrările de renovare, finalizate în mai 2026, au contribuit la consolidarea pregătirii operaționale și la crearea unor condiții mai sigure și mai eficiente pentru instruirea specializată.

Vizita a continuat la Rădeni, raionul Strășeni, unde a fost inaugurată o nouă stație de pompieri voluntari construită cu sprijinul Uniunii Europene. Noua infrastructură contribuie la consolidarea capacităților locale de intervenție și permite comunității să răspundă mai eficient la riscuri și situații de urgență.

În cea de-a doua zi a vizitei, la Aeroportul Internațional Chișinău, reprezentanții Uniunii Europene au asistat la o demonstrație practică a echipelor canine, care a evidențiat sprijinul oferit pentru consolidarea securității la frontieră. În cadrul proiectului EU4Moldova Resilience au fost achiziționați șase câini special antrenați pentru detectarea traficului ilicit de sume bănești, contribuind la eficientizarea controalelor și la consolidarea capacităților operaționale ale instituțiilor beneficiare.

Împreună, aceste investiții demonstrează sprijinul continuu al UE pentru instituții mai puternice, o pregătire operațională mai bună și comunități mai reziliente în întreaga Moldovă.

EU4Moldova Reziliență – stat sigur, comunități reziliente este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova.

De la Bălți la Comrat definim drumul coeziunii sociale

Cum arată o comunitate unită? Ce îi împiedică pe oameni să participe activ la viața comunității? Și de ce au nevoie organizațiile societății civile pentru a deveni actori ai schimbării?

Acestea au fost doar câteva dintre întrebările aflate în centrul a două seminare consultative organizate de Solidarity Fund PL în Moldova, la Comrat și Bălți, în cadrul proiectului „Consolidarea încrederii și a coeziunii sociale în Moldova". Evenimentele au reunit reprezentanți ai organizațiilor societății civile din regiunile de sud și nord ale țării pentru a analiza provocările cu care se confruntă comunitățile locale și pentru a identifica soluții care pot contribui la creșterea participării civice, a dialogului și a încrederii între oameni.

„În rând cu multe alte probleme pe care le are societatea, eu cred că coeziunea socială este o problemă asupra căreia trebuie să începem din greu să lucrăm, pentru că observăm un grad ridicat de agresivitate și nerăbdare ce nu aduc decât nefericire și stagnarea societății",

a declarat Ecaterina Jekova, AO Freedom / Gagauz Media.

Pornind de la experiența practică a organizațiilor participante, au fost discutate măsuri care ar putea contribui la creșterea coeziunii sociale, inclusiv crearea mai multor spații de dialog, susținerea inițiativelor civice locale, consolidarea colaborării dintre organizații și autorități, precum și sprijinirea grupurilor vulnerabile pentru a participa activ la viața comunității. Rezultatele celor două seminare consultative vor contribui la fundamentarea viitoarelor intervenții ale proiectului și la adaptarea activităților la realitățile și nevoile identificate direct în teritoriu. Prin aceste consultări, proiectul își propune să construiască soluții împreună cu actorii locali și să valorifice experiența organizațiilor care lucrează zilnic cu comunitățile din diferite regiuni ale Republicii Moldova.

„Consolidarea încrederii și a coeziunii sociale în Moldova" este un proiect finanțat de Uniunea Europeană și cofinanțat de Guvernul German, implementat de GIZ, Solidarity Fund PL în Moldova și eGA.

Consolidarea capacităților instituțiilor naționale din Republica Moldova pentru protejarea egalității și combaterea discriminării

Oficiul ONU pentru Drepturile Omului are un mandat unic din partea comunității internaționale pentru promovarea și protejarea tuturor drepturilor omului pentru toate persoanele.

În decembrie 2025, Oficiul ONU pentru Drepturile Omului a lansat a doua fază a proiectului „Consolidarea drepturilor minorităților în Republica Moldova", finanțat de Uniunea Europeană. Unul dintre domeniile de intervenție ale proiectului este consolidarea capacităților Consiliului pentru egalitate și ale Oficiului Avocatului Poporului în aplicarea mecanismelor internaționale și europene în domeniul drepturilor omului în cauze privind egalitatea și nediscriminarea.

Protecția drepturilor minorităților presupune nu doar existența unor mecanisme naționale eficiente, ci și capacitatea de a aplica standardele internaționale și europene unor situații concrete. Acesta este obiectivul unei serii de nouă reuniuni de experți organizate de Oficiul ONU pentru Drepturile Omului în Moldova.

Primele patru reuniuni s-au axat pe consolidarea competențelor practice ale angajaților Consiliului pentru egalitate și ai Oficiului Avocatului Poporului în aplicarea jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului (CtEDO) și utilizarea acesteia în activitatea lor de zi cu zi.

Primul seminar a abordat barierele lingvistice și accesul reprezentanților minorităților la serviciile publice și la justiție. Discuțiile ulterioare s-au concentrat pe autoidentificarea etnică și limitele clasificării administrative, inclusiv prin exerciții practice și simularea unui proces judiciar.

O atenție deosebită a fost acordată, de asemenea, noilor provocări legate de utilizarea datelor și a proceselor decizionale automatizate, inclusiv profilarea și clasificarea, riscurile discriminării indirecte, protecția datelor cu caracter personal și necesitatea unui control uman efectiv.

Cea de-a patra reuniune, desfășurată în septembrie, a fost dedicată controlului judiciar al proceselor decizionale algoritmice, garanțiilor procedurale și dreptului la un remediu efectiv.

Accentul pus pe aspectele practice rămâne un element esențial al acestei serii de reuniuni. Participanții analizează jurisprudența, examinează scenarii concrete și fac schimb de experiență profesională. Următoarele reuniuni vor continua această activitate, contribuind la consolidarea mecanismelor naționale de protecție a drepturilor minorităților și la integrarea standardelor europene în practica de zi cu zi a instituțiilor naționale.

Șapte școli vor pilota un nou instrument pentru evaluarea respectării drepturilor copiilor

Cu sprijinul Uniunii Europene, șapte instituții de învățământ din Republica Moldova vor pilota o nouă metodologie care va ajuta școlile să evalueze cât de bine sunt respectate drepturile copiilor, de la participare și incluziune până la prevenirea discriminării și asigurarea unui mediu sigur și echitabil.

Instrumentul va fi testat în școli în care învață copii romi, copii refugiați și copii aflați în situații de vulnerabilitate. Acesta va sprijini instituțiile să identifice ce funcționează bine, unde există lacune și ce poate fi îmbunătățit pentru ca fiecare copil să se simtă respectat, sprijinit și în siguranță.

Profesori, directori, psihologi și cadre didactice de sprijin au contribuit la co-crearea metodologiei împreună cu Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova, UNICEF și Ministerul Educației și Cercetării.

Inițiativa face parte din proiectul finanțat de Uniunea Europeană „Consolidarea sistemului educațional din Moldova pentru cei mai dezavantajați copii", implementat de UNICEF și Oficiul ONU pentru Drepturile Omului din Moldova, în colaborare cu Ministerul Educației și Cercetării.

Viitorii funcționari publici învață cum să integreze egalitatea de gen în administrația publică

Participanții la Programul comun de stagii al Uniunii Europene și al Guvernului Republicii Moldova și-au consolidat competențele în domeniul guvernanței incluzive în cadrul unei prelegeri publice cu tema „Egalitatea de gen în administrația publică”.

Prelegerea a debutat cu o prezentare a conceptului de egalitate de gen și a noțiunilor conexe, contribuind la o mai bună înțelegere a importanței egalității pentru o administrație publică eficientă și incluzivă. În cadrul evenimentului, s-a subliniat că egalitatea de gen reprezintă una dintre valorile fundamentale ale Uniunii Europene și au fost evidențiate angajamentele Republicii Moldova privind promovarea egalității între femei și bărbați în contextul procesului de integrare europeană.

Pentru a evidenția relevanța practică a egalității de gen în administrația publică, prelegerea a abordat modalitățile de integrare a perspectivei de gen în activitățile administrative curente și în politicile publice. Pornind de la conceptul de administrație publică sensibilă la dimensiunea de gen, participanții au analizat integrarea perspectivei de gen ca abordare transversală, aplicabilă pe parcursul întregului ciclu al politicilor publice – de la identificarea problemelor și stabilirea priorităților până la elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor și programelor. De asemenea, au fost prezentate scopul și principiile de bază ale evaluării impactului asupra egalității de gen, fiind evidențiat rolul acesteia în identificarea efectelor diferite pe care politicile și programele le pot avea asupra femeilor și bărbaților.

În cadrul sesiunii, a fost evidențiată importanța datelor dezagregate pe sexe ca fundament pentru elaborarea politicilor publice bazate pe date și dovezi. Participanții au discutat despre modul în care datele fiabile pot ajuta autoritățile publice să identifice diferențele dintre situațiile și nevoile femeilor și bărbaților, să îmbunătățească procesul de elaborare a politicilor publice și să evalueze în ce măsură intervențiile publice răspund eficient nevoilor diferitelor grupuri ale populației. Totodată, participanții au aprofundat cunoștințele privind rolul și responsabilitățile funcționarilor publici în promovarea egalității de gen, inclusiv prin elaborarea politicilor publice, implementarea programelor, organizarea consultărilor publice, luarea deciziilor administrative și prestarea serviciilor publice.

Evenimentul a oferit o oportunitate valoroasă de implicare a unei noi generații de profesioniști din administrația publică în discuții despre egalitatea de gen și de evidențiere a importanței acesteia pentru o guvernanță eficientă, echitabilă și centrată pe nevoile cetățenilor, în contextul procesului de integrare europeană a Republicii Moldova.

Organizat de proiectul „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de NIRAS, evenimentul a reunit în principal stagiari din cadrul autorităților publice centrale din întreaga țară. Prin îmbinarea cunoștințelor teoretice cu exemple practice, prelegerea le-a oferit viitorilor funcționari publici instrumentele necesare pentru a identifica oportunități de integrare a perspectivei de gen în activitatea administrativă și pentru a contribui la promovarea egalității de șanse, a nediscriminării și a serviciilor publice incluzive.

Politici și servicii de sănătate mai echitabile în Republica Moldova, prin integrarea perspectivei de gen

O masă rotundă cu tema „Egalitatea de gen în sectorul sănătății” a contribuit la identificarea nevoilor reale, a priorităților comune și a unor recomandări practice pentru dezvoltarea politicilor și serviciilor de sănătate adaptate nevoilor populației, incluzive și bazate pe date și dovezi în Republica Moldova.

Desfășurată în format hibrid, cu participare atât fizică, cât și online, masa rotundă a reunit reprezentanți ai Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Ministerului Sănătății, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale, instituțiilor prestatoare de servicii medicale spitalicești și de asistență medicală primară, organizațiilor neguvernamentale, precum și experți în egalitatea de gen din cadrul UN Women, Organizației Mondiale a Sănătății (OMS), Fondului Națiunilor Unite pentru Populație (UNFPA) și Fondului Națiunilor Unite pentru Copii (UNICEF). Elaborarea unor politici de sănătate eficiente și echitabile necesită o înțelegere clară a diferențelor dintre femei și bărbați în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate, expunerea la riscuri și rezultatele în materie de sănătate, precum și a modului în care aceste diferențe pot fi luate în considerare în planificarea politicilor și în procesele decizionale instituționale. Din acest motiv, masa rotundă s-a axat în mod special pe disponibilitatea și utilizarea datelor dezagregate pe sexe. Participanții au discutat despre modul în care aceste date contribuie la o mai bună înțelegere a diverselor nevoi în domeniul sănătății și al protecției sociale, precum și la elaborarea politicilor și programelor bazate pe date și dovezi. Totodată, au identificat indicatori privind egalitatea de gen relevanți pentru activitatea Agenției Naționale pentru Sănătate Publică și au analizat modul în care aceștia pot contribui la monitorizarea sistematică a diferențelor de gen în ceea ce privește accesul la serviciile de sănătate și rezultatele în materie de sănătate. În cadrul discuțiilor privind provocările existente în colectarea și utilizarea datelor, a fost evidențiată importanța consolidării procedurilor și capacităților instituționale de colectare, analiză și utilizare a datelor fiabile privind egalitatea de gen. Participanții au subliniat, totodată, necesitatea unei mai bune coordonări interinstituționale pentru a asigura coerența și utilitatea datelor statistice din domeniul sănătății și al protecției sociale.

Masa rotundă a oferit, de asemenea, un cadru de discuții privind cadrul juridic și conceptual al egalității de gen în sectorul sănătății, facilitând o mai bună corelare a angajamentelor naționale și a responsabilităților instituționale cu măsurile practice de integrare a perspectivei de gen. La finalul consultărilor, participanții au convenit asupra unor acțiuni ulterioare și au formulat recomandări practice pentru îmbunătățirea proceselor interne ale Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, consolidarea cooperării interinstituționale și îmbunătățirea disponibilității și utilizării datelor din domeniul sănătății care integrează perspectiva de gen. Masa rotundă a fost organizată în cadrul sprijinului oferit de proiectul „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme" pentru promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor în țările Parteneriatului estic, inclusiv în Republica Moldova. Proiectul colaborează cu autoritățile publice, societatea civilă și partenerii de dezvoltare pentru a promova integrarea perspectivei de gen în politicile publice din domeniul sănătății și din alte sectoare-cheie.

Organizat în cadrul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme", finanțat de Uniunea Europeană, evenimentul a oferit o platformă de consultare între instituțiile naționale, prestatorii de servicii medicale, societatea civilă și organizațiile internaționale. Prin facilitarea schimbului de experiență și de bune practici între diverse părți interesate, evenimentul a contribuit la promovarea integrării perspectivei de gen în sistemul de sănătate, printr-o abordare cuprinzătoare, la nivelul întregului sistem.

La Păpăuți, autoritățile și societatea civilă identifică soluții pentru politici publice mai echitabile

O masă rotundă de consultare între reprezentanții Primăriei satului Păpăuți și organizațiile societății civile, desfășurată la 21 septembrie 2026, în localitatea Păpăuți, s-a încheiat cu formularea unor recomandări pentru dezvoltarea unei administrații publice locale mai incluzive, participative și sensibile la dimensiunea de gen, în beneficiul comunităților locale.

Desfășurat cu genericul „Politici publice locale sensibile la dimensiunea de gen: experiențe, provocări și oportunități pentru comunitățile locale”, evenimentul le-a oferit participanților posibilitatea de a analiza practicile existente de integrare a perspectivei de gen, precum și politicile, strategiile și planurile locale care iau deja în considerare, în mod explicit sau implicit, nevoile diferite ale femeilor și bărbaților. Pentru a înțelege mai bine nevoile comunității din perspectiva egalității de gen, participanții au discutat despre implicarea cetățenilor în procesele decizionale la nivel local, reprezentarea femeilor și bărbaților în consultările comunitare și în alte procese participative, precum și despre barierele care pot limita participarea acestora. Reprezentanții organizațiilor societății civile au atras atenția asupra grupurilor ale căror nevoi specifice nu sunt întotdeauna abordate suficient prin politicile și serviciile publice locale.

O atenție deosebită a fost acordată reformei administrației publice locale și procesului de amalgamare voluntară. Participanții au discutat despre importanța integrării perspectivei de gen încă de la începutul proceselor de reorganizare administrativ-teritorială, nu doar în etapele ulterioare. Aceștia au analizat aspecte privind reprezentarea echitabilă și participarea femeilor și bărbaților din diferite localități în cadrul viitoarelor structuri administrative rezultate în urma amalgamării. Experiențele europene din Franța, Danemarca și Estonia au oferit exemple de bune practici pentru consolidarea participării incluzive în procesul de guvernare locală.

Discuțiile au evidențiat, de asemenea, rolul important al societății civile în elaborarea și promovarea politicilor publice locale care integrează perspectiva de gen. Prin consultări, implicare comunitară, monitorizare și cooperare constructivă cu autoritățile locale, organizațiile societății civile pot contribui la asigurarea faptului că politicile locale răspund eficient nevoilor diverse ale membrilor comunității.

Consultările din cadrul mesei rotunde s-au încheiat cu formularea unui set de propuneri practice pentru consolidarea cooperării dintre administrația publică locală și societatea civilă. Acestea au vizat organizarea sistematică a consultărilor, îmbunătățirea mecanismelor de participare, utilizarea datelor dezagregate pe sexe în planificarea locală și implicarea grupurilor subreprezentate în procesele decizionale și de monitorizare. Participanții au subliniat importanța punerii în aplicare a acestor recomandări pentru consolidarea capacității comunităților de a participa activ la dezvoltarea locală, prin asigurarea faptului că perspectivele și nevoile femeilor și bărbaților sunt luate în considerare în toate etapele ciclului politicilor publice.

Organizat cu sprijinul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme", finanțat de Uniunea Europeană, evenimentul a oferit o platformă de dialog deschis și schimb de experiență privind integrarea perspectivei de gen în elaborarea, implementarea și monitorizarea politicilor publice la nivel local. Masa rotundă a reunit reprezentanți ai administrației publice locale, ai societății civile și experți în domeniul egalității de gen.

Cu sprijinul UE, specialiștii din sănătate își consolidează competențele pentru elaborarea unor politici bazate pe date și sensibile la dimensiunea de gen

O instruire desfășurată la Chișinău a contribuit la consolidarea capacităților specialiștilor din sectorul sănătății de a produce date de calitate privind egalitatea de gen, relevante pentru elaborarea politicilor publice, și de a sprijini astfel dezvoltarea unor politici și programe de sănătate care să răspundă nevoilor reale ale femeilor și bărbaților.

Prin prezentări, discuții practice și exerciții aplicative, instruirea i-a ajutat pe participanți să înțeleagă legătura dintre indicatori, metadate, colectarea, analiza și raportarea datelor, ca etape interconectate ale unui proces coerent de gestionare a informațiilor. Programul a debutat cu o introducere în managementul bazat pe rezultate, evidențiind relația dintre obiective, rezultatele preconizate, indicatori și date. Participanții au analizat modul în care această abordare permite instituțiilor să măsoare sistematic progresele înregistrate și să evalueze dacă intervențiile produc rezultatele urmărite.

Un accent deosebit a fost pus pe metadate – informațiile esențiale care explică ce măsoară un indicator, cum este definit, ce populație sau fenomen vizează, care este sursa datelor, metodologia utilizată, frecvența colectării și alte caracteristici relevante. Participanții au învățat cât de importantă este înțelegerea și aplicarea consecventă a metadatelor pentru a asigura interpretarea corectă a indicatorilor și comparabilitatea acestora între diferite perioade de raportare și instituții.

Instruirea a inclus și prezentarea unor indicatori relevanți pentru analiza egalității de gen în sectorul sănătății. Aceștia permit evidențierea diferențelor dintre femei și bărbați și contribuie la identificarea inegalităților în domeniul sănătății pe baza datelor și dovezilor. Participanții au învățat să utilizeze datele dezagregate pe sexe și indicatorii sensibili la dimensiunea de gen pentru a îmbunătăți analiza rezultatelor în materie de sănătate, a accesului la servicii medicale și a altor aspecte privind starea de sănătate a populației.

Un alt subiect important abordat în cadrul instruirii a vizat profilurile de sănătate ale femeilor și bărbaților. Participanții și-au consolidat capacitățile de analiză a datelor din domeniul sănătății din perspectiva egalității de gen, pentru a identifica diferențele în ceea ce privește tendințele, riscurile și nevoile de sănătate. Aceștia au învățat să utilizeze datele dezagregate pe sexe ca punct de plecare esențial al analizei și să ia în considerare factorii sociali și contextuali mai largi, pentru o interpretare corectă a diferențelor identificate.

Organizată în cadrul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme", în parteneriat cu UN Women, instruirea le-a oferit reprezentanților instituțiilor-cheie cunoștințele și instrumentele necesare pentru interpretarea corectă a indicatorilor privind egalitatea de gen, aplicarea consecventă a metadatelor și generarea de date și dovezi relevante pentru fundamentarea deciziilor care integrează perspectiva de gen. Totodată, instruirea a contribuit la armonizarea abordărilor instituționale privind raportarea datelor din domeniul sănătății. Desfășurată cu genericul „Utilizarea indicatorilor de gen și a metadatelor relevante pentru îmbunătățirea colectării, analizei și raportării datelor", instruirea a reunit participanți din cadrul Ministerului Sănătății, Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, Agenției Medicamentului și Dispozitivelor Medicale și centrelor teritoriale de sănătate publică.

Specialiștii din sănătate învață să integreze egalitatea de gen în politicile și serviciile publice cu sprijinul UE

O instruire desfășurată cu sprijinul Uniunii Europene în Republica Moldova a contribuit la promovarea unor politici și servicii de sănătate publică mai incluzive, prin consolidarea capacităților specialiștilor din domeniu de a integra perspectiva de gen în activitatea lor cotidiană.

Instruirea, cu tema „Integrarea perspectivei de gen în documentele de politici din domeniul sănătății și în serviciile de sănătate publică", le-a oferit participanților o perspectivă multidimensională asupra egalității de gen în sănătatea publică, pornind de la faptul că femeile și bărbații se confruntă cu riscuri diferite pentru sănătate, bariere distincte în accesarea serviciilor și rezultate diferite în materie de sănătate. Participanții au fost familiarizați cu cadrul conceptual și juridic privind egalitatea de gen în domeniul sănătății publice, inclusiv cu abordările și directivele relevante ale Uniunii Europene, precum și cu importanța integrării principiilor egalității de gen în politicile naționale de sănătate și în practicile instituționale.

O sesiune distinctă a fost dedicată analizei profilurilor de sănătate ale femeilor și bărbaților. Participanții au examinat modul în care factorii biologici, sociali, economici și comportamentali pot influența riscurile și rezultatele în materie de sănătate, precum și importanța datelor fiabile pentru identificarea diferențelor și inegalităților. Instruirea le-a oferit cunoștințele și instrumentele necesare pentru utilizarea datelor dezagregate pe sexe și a indicatorilor sensibili la dimensiunea de gen, în vederea unei mai bune înțelegeri a stării de sănătate a populației și a fundamentării intervențiilor adaptate nevoilor identificate.

De asemenea, instruirea a prezentat modalități practice de integrare a perspectivei de gen în documentele de politici din domeniul sănătății. Participanții au învățat cum să ia în considerare dimensiunea de gen în diferite etape ale ciclului politicilor publice – de la analiza situației existente, identificarea nevoilor și priorităților în domeniul sănătății și formularea obiectivelor de politici până la implementarea intervențiilor, monitorizarea și evaluarea acestora. Această abordare contribuie la elaborarea unor politici care răspund mai eficient nevoilor și situațiilor diverse ale femeilor și bărbaților.

În ultima parte a instruirii, participanții au analizat modalitățile de integrare a perspectivei de gen în serviciile de sănătate publică, cu accent pe prevenirea bolilor, protejarea și promovarea sănătății. Aceștia și-au consolidat cunoștințele privind abordările sensibile la dimensiunea de gen, care contribuie la asigurarea unor servicii accesibile și adaptate nevoilor populației, la îmbunătățirea comunicării cu diferite grupuri ale populației și la sporirea eficacității intervențiilor în domeniul sănătății publice.

Desfășurată în două sesiuni de câte o jumătate de zi, în perioada 24-25 septembrie 2026, la Chișinău, instruirea a fost organizată în cadrul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de NIRAS. Cei 28 de participanți, reprezentanți ai Ministerului Sănătății și ai Agenției Naționale pentru Sănătate Publică, au învățat cum să integreze perspectiva de gen nu ca pe o activitate separată, ci ca parte integrantă a planificării eficiente în domeniul sănătății publice și a prestării serviciilor de sănătate.

Prevenirea violenței și hărțuirii bazate pe gen, în centrul unei instruiri pentru angajații SIS

Reprezentanții sectorului de securitate din Republica Moldova și-au consolidat capacitățile de prevenire și combatere a discriminării, violenței bazate pe gen și hărțuirii la locul de muncă, în cadrul unei instruiri desfășurate la Chișinău.

Instruirea a urmărit, în principal, dezvoltarea capacităților participanților de a transpune cunoștințele juridice și teoretice în măsuri practice de prevenire, raportare și gestionare a cazurilor de violență și hărțuire, precum și de consolidare a responsabilității instituționale în sectorul securității. Programul a debutat cu o prezentare a perspectivei de gen, în cadrul căreia participanții au analizat ce presupune, în practică, un sector de securitate incluziv și modul în care integrarea perspectivei de gen contribuie la eficiența instituțională. Un exercițiu interactiv cu tema „Inegalități în domeniul securității" le-a oferit participanților posibilitatea de a identifica și analiza diferențele dintre experiențele și nevoile de securitate ale femeilor și bărbaților.

Participanții au aprofundat cunoștințele privind discriminarea bazată pe gen și consecințele acesteia, identificarea stereotipurilor de gen, precum și diferențele dintre limbajul sexist și cel neutru din perspectiva genului. Exercițiile de brainstorming au evidențiat posibilele consecințe și riscuri organizaționale asociate practicilor discriminatorii și hărțuirii. O sesiune distinctă a fost dedicată formelor, cauzelor, factorilor de risc și consecințelor violenței bazate pe gen și hărțuirii sexuale. Au fost analizate modalitățile în care hărțuirea se poate manifesta la locul de muncă, efectele acesteia și legătura cu cultura organizațională. Prin exerciții interactive, participanții și-au consolidat capacitățile de identificare a obstacolelor care pot împiedica prevenirea și raportarea cazurilor, precum și adoptarea unor măsuri instituționale eficiente.

De asemenea, instruirea le-a oferit participanților o înțelegere aprofundată a cadrului juridic și de politici privind prevenirea și combaterea discriminării, violenței și hărțuirii bazate pe gen, atât la nivel național, cât și internațional. Pentru a facilita aplicarea practică a cunoștințelor dobândite, o sesiune specială a abordat procedurile și metodele de documentare și raportare a cazurilor de hărțuire sexuală în cadrul instituțiilor din sectorul securității. Ultima sesiune s-a concentrat pe promovarea unei culturi instituționale sigure și incluzive, prin consolidarea mecanismelor de raportare și responsabilizare. În acest context, au fost analizate rolul conducerii instituțiilor, al structurilor responsabile de egalitatea de gen și al altor actori relevanți în prevenirea și combaterea discriminării, violenței și hărțuirii la locul de muncă.

Organizată în cadrul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme", finanțat de Uniunea Europeană, instruirea cu tema „Prevenirea și gestionarea cazurilor de violență și hărțuire bazate pe gen" a reunit 23 de participanți din cadrul Serviciului de Informații și Securitate. Aceștia și-au dezvoltat competențele necesare pentru combaterea stereotipurilor de gen, promovarea egalității de șanse și aplicarea cadrului legal privind prevenirea și combaterea violenței.

De la egalitatea de gen la securitatea digitală: noi competențe pentru funcționarii publici din Moldova

O serie de sesiuni de instruire dedicate punctelor focale de gen din cadrul autorităților publice centrale și locale din Republica Moldova a contribuit la consolidarea capacităților instituționale de promovare a egalității de gen în administrația publică.

Desfășurate atât online, cât și cu prezență fizică, instruirile au abordat integrarea perspectivei de gen în contextul noilor provocări digitale relevante pentru administrația publică. Sesiunile au contribuit la dezvoltarea competențelor participanților în patru domenii complementare: integrarea perspectivei de gen și evaluarea impactului asupra egalității de gen, rolurile și responsabilitățile punctelor focale de gen în instituțiile publice, securitatea digitală și inteligența artificială. La finalul instruirilor, participanții au elaborat planuri individuale de acțiune, care le vor permite să transpună cunoștințele dobândite în măsuri practice pentru promovarea unei guvernanțe sensibile la dimensiunea de gen, consolidarea securității digitale și utilizarea responsabilă a inteligenței artificiale în cadrul instituțiilor pe care le reprezintă.

Sesiunile dedicate integrării perspectivei de gen și evaluării impactului asupra egalității de gen au contribuit la aprofundarea cunoștințelor participanților privind legislația națională, cadrul de politici și mecanismele instituționale de promovare a egalității de gen în Republica Moldova. Aceștia au învățat cum să integreze perspectiva de gen în politicile publice și în procesele decizionale, atât la nivelul elaborării politicilor, cât și al managementului instituțional. În acest context, au fost analizate metodele de realizare a analizei de gen, de evaluare a impactului asupra egalității de gen și de bugetare sensibilă la dimensiunea de gen, inclusiv formularea obiectivelor și a indicatorilor de performanță care țin cont de perspectiva de gen.

O sesiune distinctă, dedicată unui ghid practic pentru punctele focale de gen, i-a ajutat pe participanți să înțeleagă mai bine mandatul, rolurile și responsabilitățile care le revin în cadrul instituțiilor. Au fost abordate funcționarea mecanismelor instituționale pentru egalitatea de gen, coordonarea și monitorizarea activităților, precum și integrarea egalității de gen în politicile, programele, proiectele și procesele instituționale.

Sesiunea cu tema „Securitatea digitală și dimensiunea de gen" a familiarizat participanții cu amenințările din mediul digital, modul în care acestea afectează diferit femeile și bărbații, precum și cu aspectele juridice privind protecția datelor, drepturile digitale și nediscriminarea. Participanții au dobândit competențe practice pentru îmbunătățirea securității conturilor, protejarea comunicațiilor instituționale și gestionarea incidentelor de securitate, inclusiv a cazurilor de abuz bazat pe gen în mediul digital.

Ultima sesiune a explorat oportunitățile și riscurile asociate inteligenței artificiale generative. Prin exemple practice, inclusiv utilizarea instrumentului Claude, participanții au învățat despre selectarea modelelor de inteligență artificială, configurarea setărilor de confidențialitate, utilizarea funcției de memorie, personalizarea instrucțiunilor, formularea solicitărilor (prompturilor) și utilizarea instrumentelor disponibile. De asemenea, au fost analizate riscurile asociate inteligenței artificiale din perspectiva egalității de gen, inclusiv prejudecățile algoritmice, decalajele în adoptarea tehnologiilor digitale, conținutul fals generat cu ajutorul inteligenței artificiale (deepfake) și dezinformarea bazată pe gen. Participanții au examinat și principiile utilizării responsabile a inteligenței artificiale în prelucrarea informațiilor sensibile, precum datele referitoare la cazurile de violență bazată pe gen.

Această serie de instruiri face parte din sprijinul oferit prin proiectul „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme" pentru promovarea egalității de gen și abilitarea femeilor în țările din vecinătatea estică a Uniunii Europene, inclusiv în Republica Moldova, prin susținerea integrării perspectivei de gen în politicile publice.

Egalitatea de gen în administrația publică: de la angajamente la măsuri concrete

Un webinar dedicat integrării perspectivei de gen în reforma administrației publice a contribuit la consolidarea capacităților funcționarilor publici de a transpune angajamentele privind egalitatea de gen în practici instituționale, politici publice, procese bugetare și măsuri la locul de muncă, în vederea dezvoltării unei administrații publice mai incluzive și mai eficiente în Republica Moldova. Participanții au învățat să utilizeze instrumente de integrare a perspectivei de gen în domenii esențiale ale administrației publice, inclusiv planificarea politicilor, bugetarea pe programe, managementul instituțional și gestionarea resurselor umane. Aceștia și-au dezvoltat, în special, competențele de integrare a egalității de gen în toate etapele ciclului politicilor publice și de promovare a unor practici instituționale incluzive și echitabile. Webinarul a debutat cu prezentarea cadrului conceptual, juridic și instituțional privind egalitatea de gen și integrarea perspectivei de gen în Republica Moldova. Participanții au analizat progresele înregistrate la nivel global, regional și național, precum și utilizarea indicatorilor și instrumentelor de evaluare a egalității de gen. Printre acestea s-au numărat o listă de verificare pentru integrarea perspectivei de gen și analiza comparativă a disparităților de gen.

Pentru a sprijini integrarea perspectivei de gen în politicile publice și procesele decizionale la nivel central și local, webinarul a abordat rolul mecanismelor instituționale pentru egalitatea de gen, al grupurilor de coordonare și al punctelor focale de gen. Prin exerciții practice, participanții și-au consolidat competențele de utilizare a datelor dezagregate pe sexe, a indicatorilor privind egalitatea de gen, precum și a instrumentelor de analiză de gen și de evaluare a impactului asupra egalității de gen. Aceștia au învățat să evalueze relevanța politicilor și programelor din perspectiva egalității de gen, să identifice cauzele inegalităților dintre femei și bărbați și să integreze dimensiunea de gen în toate etapele ciclului politicilor publice.

UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Evenimentul a contribuit, de asemenea, la aprofundarea cunoștințelor privind bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen. Studiile de caz și exercițiile practice au demonstrat modul în care perspectiva de gen poate fi integrată în obiectivele programelor, rezultatele preconizate, indicatorii de performanță și alocările bugetare. Prin aplicarea acestor abordări la exemple din diferite sectoare, inclusiv din educație, participanții au dobândit experiență în formularea obiectivelor și indicatorilor sensibili la dimensiunea de gen în cadrul bugetării pe programe.

Webinarul a abordat și aspectele interne ale integrării perspectivei de gen în activitatea organizațiilor, cu accent pe planurile instituționale de acțiune privind egalitatea de gen și gestionarea resurselor umane într-un mod sensibil la dimensiunea de gen. Discuțiile au vizat egalitatea de șanse, recrutarea personalului, dezvoltarea profesională, egalitatea de tratament și asigurarea egalității la locul de muncă. În ultima parte a webinarului, participanții au învățat cum să prevină și să combată discriminarea bazată pe gen, utilizarea limbajului sexist, hărțuirea sexuală și violența bazată pe gen la locul de muncă, inclusiv prin aplicarea normelor juridice relevante și a măsurilor de prevenire și intervenție.

Organizat în cadrul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme", finanțat de Uniunea Europeană și implementat de NIRAS, evenimentul online a reunit 283 de participanți din cadrul autorităților publice centrale și locale, precum și al altor instituții publice din întreaga țară.

Spre o gestionare a frontierelor mai incluzivă: instituțiile și societatea civilă identifică soluții comune

Reprezentanții instituțiilor și organizațiilor relevante din Republica Moldova au identificat modalități practice de integrare a perspectivei de gen în gestionarea frontierelor și de promovare a unei abordări incluzive a securității, în cadrul unei mese rotunde desfășurate la Chișinău.

Desfășurat în format hibrid, cu participare atât fizică, cât și online, evenimentul a reunit 30 de participanți din diverse instituții și organizații, reflectând angajamentul pentru promovarea unui dialog incluziv în sectorul securității din Republica Moldova. Printre participanți s-au numărat reprezentanți ai Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, Ministerului Muncii și Protecției Sociale, UN Women, Programului Națiunilor Unite pentru Dezvoltare (PNUD), Organizației Internaționale pentru Migrație (OIM), Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova, organizațiilor societății civile, precum și experți internaționali.

Discuțiile s-au axat pe obiectivele Programului național de implementare a Rezoluției 1325 a Consiliului de Securitate al Organizației Națiunilor Unite privind femeile, pacea și securitatea, luând în considerare, totodată, standardele europene relevante și realitățile operaționale ale autorităților responsabile de gestionarea frontierelor. Participanții au analizat provocările întâmpinate în interacțiunea cu persoanele care fac parte din grupuri aflate în situații de vulnerabilitate și au subliniat importanța unei comunicări empatice și nediscriminatorii, a unor abordări care respectă diversitatea și a adaptării intervențiilor la diferitele forme de vulnerabilitate.

Evenimentul a evidențiat modalități de asigurare a respectării drepturilor fundamentale în cadrul procedurilor de control la frontieră. Experții au discutat despre mecanismele de prevenire a discriminării, protecția solicitanților de azil și a altor grupuri aflate în situații de vulnerabilitate, prevenirea utilizării profilării discriminatorii și consolidarea mecanismelor de responsabilizare în cadrul instituțiilor responsabile de gestionarea frontierelor. Participanții au fost familiarizați cu procedurile de evaluare și verificare care integrează perspectiva de gen, precum și cu metodele de identificare și protecție a victimelor traficului de ființe umane, prin abordări centrate pe nevoile și drepturile supraviețuitorilor. O sesiune dedicată intervențiilor practice a facilitat schimbul de experiență și de bune practici privind implementarea Agendei „Femeile, pacea și securitatea” în aeroporturi și la punctele de trecere a frontierei terestre. Participanții au identificat, de asemenea, măsurile instituționale și operaționale necesare pentru integrarea perspectivei de gen în gestionarea frontierelor, în conformitate cu standardele Uniunii Europene.

Organizat în cadrul proiectului „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme”, finanțat de Uniunea Europeană și implementat de NIRAS, evenimentul a reafirmat importanța cooperării interinstituționale și a dialogului pentru dezvoltarea unor sisteme de securitate și gestionare a frontierelor bazate pe respectarea drepturilor omului. Totodată, acesta a contribuit la consolidarea unei înțelegeri comune a relevanței Agendei „Femeile, pacea și securitatea” și a abordărilor sensibile la dimensiunea de gen pentru sporirea eficienței instituționale și a încrederii cetățenilor.

De la planificare la finanțare: integrarea egalității de gen în politicile publice

O instruire de trei zile, desfășurată la Chișinău, a contribuit la consolidarea capacităților funcționarilor publici de a integra perspectiva de gen în toate etapele ciclului de elaborare și implementare a politicilor publice – de la conceperea proiectelor și planificarea strategică până la finanțare, implementare, monitorizare, evaluare și bugetarea bazată pe performanță.

Instruirea le-a oferit participanților cunoștințe practice, metodologii și instrumente pentru integrarea perspectivei de gen în politicile, programele și procesele bugetare instituționale, cu accent pe includerea acesteia încă din etapele de inițiere și elaborare a proiectelor. Participanții au analizat principiile și condițiile necesare integrării perspectivei de gen, au examinat modalitățile de abordare a aspectelor legate de egalitatea de gen pe parcursul întregului ciclu de proiect și au aplicat cunoștințele dobândite prin studii de caz.

Activitățile interactive de grup au inclus prezentarea și utilizarea unei liste de verificare privind egalitatea de gen și incluziunea socială, ca instrument practic de evaluare a propunerilor de proiecte.

Cea de-a doua zi a instruirii a fost dedicată aprofundării cunoștințelor participanților privind elaborarea politicilor publice care integrează perspectiva de gen. Sesiunile au abordat metodologiile de integrare a egalității de gen în politicile publice și documentele de planificare strategică, instrumentele de analiză de gen, cartografierea părților interesate, utilizarea datelor dezagregate pe sexe, precum și indicatorii de evaluare preliminară a aspectelor sociale și de mediu. Exercițiile participative le-au permis participanților să analizeze situații instituționale concrete și să identifice oportunități de îmbunătățire a serviciilor publice și a proceselor decizionale prin integrarea perspectivei de gen.

Ultima zi a instruirii s-a axat pe bugetarea sensibilă la dimensiunea de gen. Participanții au analizat acest concept, beneficiile sale și responsabilitățile instituționale aferente. De asemenea, au învățat cum să integreze mai eficient obiectivele și indicatorii de performanță sensibili la dimensiunea de gen în bugetarea pe programe. Prin exerciții practice, participanții au revizuit obiectivele și indicatorii programelor bugetare relevante pentru Agenția Națională pentru Prevenirea și Combaterea Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie, au discutat despre disponibilitatea datelor dezagregate pe sexe și au identificat modalități concrete de integrare a egalității de gen în planificarea și execuția bugetară.

Instruirea a combinat prezentările experților cu activități practice de grup, studii de caz și discuții interactive, oferind un cadru de învățare participativ, care a încurajat schimbul de experiență între participanți și aplicarea cunoștințelor nou-dobândite.

La finalul programului, participanții au demonstrat o mai bună înțelegere a integrării perspectivei de gen, a elaborării politicilor publice bazate pe date și dovezi și a bugetării sensibile la dimensiunea de gen. Prin dezvoltarea cunoștințelor și competențelor funcționarilor publici, instruirea a contribuit la consolidarea capacităților instituționale de promovare a egalității de gen în administrația publică, precum și la sporirea eficacității politicilor și serviciilor destinate prevenirii și combaterii violenței împotriva femeilor și a violenței în familie în Republica Moldova.

Organizată de proiectul „UE pentru Egalitatea de Gen: Serviciul de Asistență pentru Reforme”, în parteneriat cu UN Women Moldova, instruirea a reunit 15 reprezentanți ai Agenției Naționale de Prevenirea și Combatere a Violenței împotriva Femeilor și a Violenței în Familie și ai Ministerului Afacerilor Interne.

EUPM Moldova: securizarea infrastructurii astăzi pentru un mâine mai sigur

La 2 iulie, EUPM Moldova și Ministerul Afacerilor Interne (MAI) al Republicii Moldova au reunit experți tehnici și decidenți în cadrul unui atelier dedicat sprijinirii infrastructurii de securitate a Republicii Moldova.

Având ca tematică „De la ziua de mâine la o viziune pe 15 ani – Construim viitorul acum", evenimentul a plasat planificarea pe termen lung și reziliența în centrul discuțiilor privind viitorul comunicațiilor securizate.

Fiind un element central al arhitecturii de comunicații a Republicii Moldova, rețeaua contribuie la asigurarea capacității instituțiilor de a comunica în mod securizat și fiabil atunci când contează cel mai mult. Recunoscând faptul că provocările viitorului necesită acțiuni imediate, atelierul și-a propus să transpună nevoile actuale și lecțiile învățate într-o viziune comună pe 15 ani, pentru o rețea mai puternică și mai rezilientă.

Experți, tehnicieni și decidenți din cadrul sistemului MAI, alături de reprezentanți ai Serviciului de Telecomunicații Speciale din România, au analizat rețeaua atât din perspectivă operațională, cât și strategică. Depășind sfera cerințelor imediate, participanții au abordat și aspecte precum echipamentele viitoare, instruirea, asistența tehnică și mecanismele de monitorizare a progresului, contribuind astfel la transpunerea viziunii pe termen lung în priorități concrete pentru anii următori.

Prin acest efort comun, EUPM Moldova continuă să sprijine MAI în dezvoltarea unor sisteme de comunicații securizate și reziliente, capabile să reziste testului timpului, consolidând capacitatea de pregătire actuală și punând, totodată, bazele capacităților de răspuns ale Republicii Moldova pentru viitor.

EUPM Moldova: sprijinul UE pentru capacitatea Republicii Moldova de a gestiona situațiile de criză

EUPM Moldova, împreună cu Peter M. Wagner, Șeful Serviciului pentru Instrumente de Politică Externă (FPI) din cadrul Comisiei Europene, a vizitat Centrul Național de Gestionare a Crizelor al Republicii Moldova pentru a discuta consolidarea capacității naționale de pregătire, coordonare și reziliență în situații de criză.

Vizita a evidențiat sprijinul practic oferit de UE pentru arhitectura de gestionare a crizelor din Republica Moldova. EUPM Moldova a furnizat Centrului echipamente esențiale, menite să consolideze comunicațiile securizate la nivel guvernamental și să contribuie la o coordonare mai eficientă între instituțiile responsabile de gestionarea crizelor și asigurarea continuității activității acestora. Discuțiile au oferit, de asemenea, ocazia de a analiza evoluția arhitecturii de gestionare a crizelor din Republica Moldova și eficiența dovedită a acesteia la un an de la înființare, perioadă în care au fost gestionate până la zece situații de criză.

Prin donații de echipamente, consultanță strategică și o cooperare continuă cu partenerii naționali, EUPM Moldova și UE, în ansamblu, rămân angajate în consolidarea capacității de pregătire și a rezilienței întregului aparat guvernamental al Republicii Moldova în fața provocărilor de securitate în continuă schimbare, care afectează atât țara, cât și întregul continent.

Protecția datelor în Republica Moldova marchează o nouă eră: legislația aliniată la GDPR a intrat în vigoare

Reprezentanți ai sectorului privat, autorităților publice, instituțiilor europene și experți internaționali de renume s-au reunit la 10 iulie pentru conferința națională „Noua eră a protecției datelor: Implementarea GDPR" – un eveniment dedicat sprijinirii întreprinderilor în pregătirea pentru noul cadru de protecție a datelor al Republicii Moldova, aliniat la Regulamentul general privind protecția datelor (GDPR) al UE.

Organizată de proiectul finanțat de UE și Danemarca „Moldova este Europa – Sprijin pentru integrarea în UE" și de Centrul Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, conferința a oferit o platformă de dialog privind implicațiile practice ale noii legislații, responsabilitățile companiilor și oportunitățile care decurg din alinierea mai strânsă la standardele europene de protecție a datelor.

Evenimentul a fost deschis cu cuvintele de bun venit ale Victoriei Muntean, directoarea Centrului Național pentru Protecția Datelor cu Caracter Personal, și ale Martinei Spernbauer, lider de echipă pentru guvernanță la Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova, care au subliniat importanța consolidării protecției datelor cu caracter personal ca parte a procesului de integrare europeană a Republicii Moldova și angajamentul țării de a construi o economie digitală de încredere.

Discursul principal a fost susținut de Tamar Kaldani, comisar pentru protecția datelor la Consiliul Europei, care a subliniat pilonii esențiali pentru construirea unui sistem eficient de protecție a datelor, inclusiv un cadru juridic modern, o autoritate de supraveghere independentă și o cultură solidă a conformității.

Max Schrems, președintele de onoare al NOYB – Centrul European pentru Drepturi Digitale, a împărtășit perspective asupra evoluției implementării GDPR în Europa, subliniind lecțiile învățate din practica de aplicare a legii și viitorul drepturilor digitale.

Participanții s-au familiarizat cu noua lege a Republicii Moldova privind protecția datelor, explicându-se principalele obligații pentru organizații, calendarul de implementare și așteptările autorității de supraveghere. Pe parcursul zilei, peste 100 de participanți – reprezentanți ai sectorului privat din domeniul bancar, al asigurărilor, al telecomunicațiilor și al altor sectoare – au participat la patru discuții tematice în cadrul unui panel, care au acoperit aspectele practice ale conformității cu GDPR. Experți internaționali din Letonia, Malta, Italia și Slovenia au discutat despre drepturile persoanelor vizate, evaluările impactului asupra protecției datelor, securitatea informațiilor, rolul responsabililor cu protecția datelor, mecanismele de certificare și codurile de conduită, precum și despre aplicarea GDPR, investigațiile, cooperarea transfrontalieră și stabilirea amenzilor administrative.

Conferința a oferit participanților îndrumări practice și o oportunitate de a face schimb de experiență cu unii dintre cei mai importanți practicieni în domeniul protecției datelor din Europa, ajutând organizațiile să înțeleagă mai bine pașii necesari pentru a realiza conformitatea în cadrul noului cadru juridic.

Evenimentul reflectă eforturile continue ale Republicii Moldova de a alinia sistemul său de protecție a datelor cu caracter personal la standardele europene, de a consolida certitudinea juridică pentru întreprinderi și de a promova prelucrarea responsabilă a datelor cu caracter personal într-o economie din ce în ce mai digitală.

Cadru de competențe digitale pentru Ministerul Afacerilor Interne al Republicii Moldova

Pe 15 iulie, la Chișinău, în cadrul proiectului EU4Security Moldova a fost lansată o nouă inițiativă menită să îmbunătățească competențele digitale în sectorul aplicării legii și în sistemul judiciar din Moldova.

Cadrul de Competențe Digitale va stabili un sistem unificat, bazat pe roluri, asigurând formare consistentă și expertiză în domenii-cheie precum securitatea cibernetică, criminalistica digitală și analiza datelor.

Inițiativa va identifica lacunele în expertiza digitală la nivelul diferitelor funcții, va stabili standarde clare de competență și va oferi programe de instruire modulare, adaptate nevoilor operaționale.

Noi formatori vor sprijini pregătirea primilor intervenienți din Republica Moldova

IGSU are noi formatori pregătiți de CEPOL în cadrul proiectului EU4Security Moldova în comunicarea în situații de criză. Competențele pedagogice dobândite le vor permite să îi pregătească, la rândul lor, pe colegii din unitățile teritoriale sau din centrul de instruire al IGSU. CEPOL sprijină, de asemenea, dobândirea competențelor pedagogice prin elaborarea unui manual de comunicare în situații de criză și a unui ghid al formatorului. Materialele vor oferi formatorilor o bază comună pentru viitoarele sesiuni de instruire.

Astfel, formatorii vor avea acces la instruire adaptată situațiilor de criză. Cursul de formare a formatorilor a avut loc la Chișinău, în perioada 14–18 septembrie.

Consolidarea răspunsului Republicii Moldova la traficul ilicit de arme de foc

Republica Moldova a făcut un nou pas în consolidarea răspunsului său la traficul ilicit de arme de foc printr-un curs specializat de instruire operațională, desfășurat la Chișinău în perioada 14–16 septembrie 2026 și organizat de proiectul EU4Security Moldova.

Axat pe modul în care Punctul Național Focal privind Armele de Foc (NFFP) și instituțiile partenere pot consolida capacitatea Republicii Moldova de a combate traficul ilicit de arme de foc, cursul a reunit reprezentanți ai Poliției, Poliției de Frontieră, Serviciului Vamal și Procuraturii.

Bazată pe cazul fictiv transfrontalier „Operațiunea PHANTOM”, instruirea prin scenarii practice a consolidat competențele participanților în domeniul investigării infracțiunilor cu arme de foc, trasabilității armelor, schimbului internațional de informații și analizei, contribuind la gestionarea mai eficientă a cazurilor complexe.

Cursul a evidențiat, de asemenea, rolul de coordonare al NFFP în conectarea instituțiilor relevante, facilitarea schimbului de informații și sprijinirea unui răspuns național mai coerent la criminalitatea asociată armelor de foc.

Această instruire face parte din eforturile mai ample ale proiectului de consolidare a capacității autorităților de aplicare a legii și a instituțiilor partenere din Republica Moldova de a combate mai eficient traficul ilicit de arme de foc.

EUIPO sprijină parcursul de integrare europeană al Republicii Moldova prin promovarea dialogului regional privind proprietatea intelectuală și industria audiovizuală

Oficiul Uniunii Europene pentru Proprietate Intelectuală (EUIPO) a contribuit la organizarea unei conferințe regionale dedicate promovării industriilor creative, desfășurată la Chișinău în perioada 29–30 septembrie 2026, în cadrul proiectului EU4IP, finanțat de Uniunea Europeană.

Conferința din acest an, organizată în continuarea evenimentului dedicat proprietății intelectuale (PI) și industriilor creative din 2025, a fost coorganizată de Agenția de Stat pentru Proprietatea Intelectuală a Republicii Moldova (AGEPI), Ministerul Culturii al Republicii Moldova, Organizația Mondială a Proprietății Intelectuale (OMPI) și alți parteneri internaționali. Evenimentul a reunit reprezentanți ai instituțiilor publice, profesioniști din domeniul PI, creatori și experți internaționali din Republica Moldova, Balcanii de Vest, Ucraina și Armenia pentru a discuta rolul proprietății intelectuale în dezvoltarea industriei audiovizuale.

Conferința a oferit o platformă pentru discuții privind contribuția dreptului de autor și a drepturilor conexe la economia creativă, precum și privind strategiile eficiente în domeniul PI care pot stimula inovarea, creativitatea și dezvoltarea afacerilor într-un mediu tot mai digitalizat. Participanții au făcut schimb de opinii cu privire la cadrul juridic internațional și european în domeniul dreptului de autor și al drepturilor conexe, precum și la rolul PI în dezvoltarea și consolidarea competitivității sectorului audiovizual.

O atenție deosebită a fost acordată titularilor de drepturi asupra operelor audiovizuale, acordării licențelor și transferului de drepturi, mecanismelor de gestiune colectivă a drepturilor, precum și monetizării și distribuirii conținutului audiovizual în mediul digital. Discuțiile au abordat, de asemenea, licențierea transfrontalieră, coproducțiile internaționale, gestiunea drepturilor digitale, inteligența artificială, asigurarea respectării drepturilor în mediul online și evoluția rolului autorităților din domeniul dreptului de autor în contextul schimbărilor tehnologice din sectorul audiovizual.

În cadrul conferinței s-a discutat, de asemenea, despre rolul educației, al consolidării capacităților și al parteneriatelor internaționale în sprijinirea dezvoltării industriilor creative. Participanții au făcut schimb de opinii cu privire la modul în care cooperarea dintre oficiile de proprietate intelectuală, autoritățile publice, organizațiile internaționale și reprezentanții industriilor creative poate contribui la un sistem de PI în domeniul industriilor creative mai dinamic și mai rezilient.

Aceasta este cea de-a doua inițiativă regională desfășurată în cadrul EU4IP și prima care reunește participanți din Balcanii de Vest, Republica Moldova, Ucraina și Armenia. Conferința a oferit oportunitatea de a consolida dialogul regional, de a face schimb de experiență și de a identifica noi oportunități de cooperare în domeniul audiovizual și al proprietății intelectuale.

Prin intermediul proiectului EU4IP, finanțat de Uniunea Europeană, EUIPO continuă să sprijine parcursul Republicii Moldova către aderarea la UE, prin facilitarea alinierii cadrului național de proprietate intelectuală la standardele UE și la bunele practici internaționale, contribuind la crearea unui mediu mai previzibil și mai accesibil pentru creatori, titularii de drepturi și întreprinderi.

În domeniul dreptului de autor, Centrul de cunoștințe al EUIPO privind drepturile de autor (EUIPO Copyright Knowledge Centre) reprezintă un punct central de acces la informații și resurse în acest domeniu. Centrul pune la dispoziție studii, jurisprudență, materiale de formare și baze de date referitoare la drepturile de autor și oferă, de asemenea, informații privind evoluțiile din domeniul dreptului de autor, inclusiv în ceea ce privește inteligența artificială generativă.

EU4LawEnforcement – Moldova (EU4LEM): consolidarea instituțiilor de aplicare a legii din Republica Moldova și avansarea procesului de aliniere la standardele Uniunii Europene

Finanțat de Uniunea Europeană, proiectul EU4LEM sprijină autoritățile de poliție, de frontieră, vamale și de migrație ale Republicii Moldova în procesul de aliniere la standardele Uniunii Europene, în temeiul Capitolului 24 al procesului de aderare. În perioada iulie–septembrie 2026, proiectul a obținut rezultate notabile în următoarele domenii: progresul general și extinderea mandatului, combaterea criminalității organizate, pregătirea pentru implementarea Pactului UE privind migrația și azilul, managementul frontierei și al recepției, expertiza criminalistică și informațiile criminale, precum și modernizarea digitală a poliției la nivel local.

40+
activități realizate

61
experți europeni mobilizați

635
angajați ai organelor de frontieră și de drept instruiți în domeniul IBM al UE

90+
specialiști instruiți în domeniul combaterii criminalității organizate

41
scanere de amprente digitale în timp real livrate

EU4LEM la 18 luni: un mandat extins

La optsprezece luni de la lansare, proiectul EU4LEM a realizat peste 40 de instruiri, misiuni de asistență tehnică și vizite de studiu. Rezultatele au fost examinate la Chișinău, la 21 septembrie 2026, de către Ministerul Afacerilor Interne, Delegația Uniunii Europene și partenerii din Republica Franceză și Republica Lituania.

Etape de referință în cadrul Capitolului 24: prima strategie de securitate cibernetică a Poliției Naționale a Republicii Moldova; o evaluare națională a capacităților de combatere a criminalității organizate; un proiect de lege privind cooperarea polițienească, care stabilește modalitățile de schimb de profiluri ADN, amprente digitale și imagini faciale cu partenerii din Uniunea Europeană.

Un mandat extins: durata proiectului a fost prelungită de la 36 la 48 de luni, iar bugetul a fost majorat de la 6 milioane de euro la 9 milioane de euro, în vederea finanțării unei noi componente în domeniul migrației.

Etapele următoare: o arhitectură națională a informațiilor criminale, un laborator criminalistic conform standardelor UE la Cahul, instruiri în domeniul probelor digitale și al investigațiilor financiare, precum și sprijin pentru modernizarea poliției la nivel regional.

O foaie de parcurs pentru combaterea criminalității organizate

La 16 iulie 2026, experții internaționali au prezentat constatările finale ale evaluării capacității Republicii Moldova de a preveni și combate criminalitatea organizată,

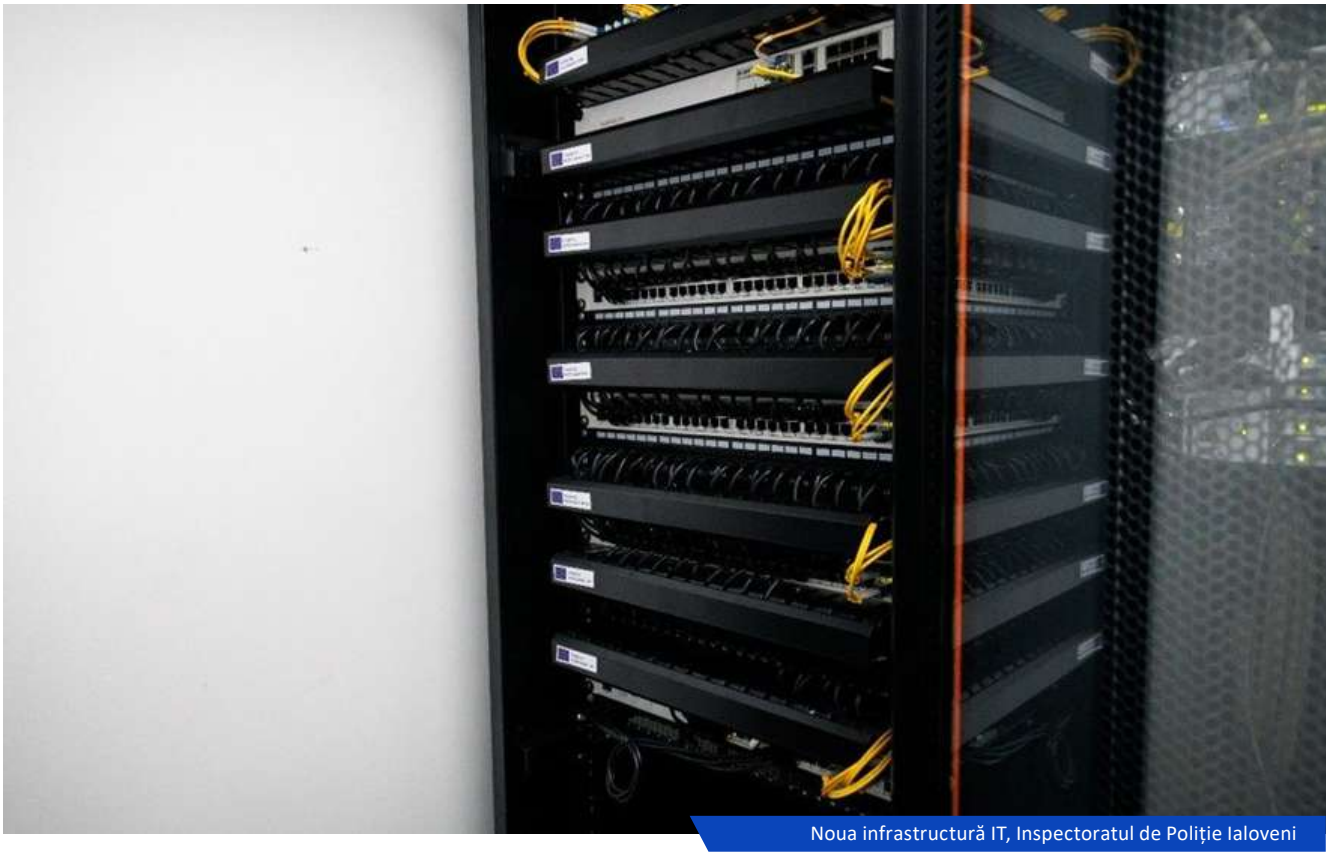
raportată la practica statelor membre ale Uniunii Europene. Evaluarea a fost realizată în colaborare cu Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Inspectoratul General al Poliției, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Serviciul Vamal, Centrul Național Anticorupție și Serviciul Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor.

Raportul identifică domeniile în care cadrul juridic și cel operațional pot fi perfecționate și stabilește o succesiune etapizată de implementare. Acesta constituie fundamentul următoarei etape de asistență, iar Delegația Uniunii Europene a subliniat importanța sa pentru criteriul de referință privind criminalitatea organizată din cadrul Capitolului 24.

Pregătirea pentru implementarea Pactului UE privind migrația și azilul

O evaluare cuprinzătoare oferă în prezent Republicii Moldova o imagine fundamentată pe date concrete a gradului său de pregătire pentru viitorul Pact al UE privind migrația și azilul. Depășind cadrul strict legislativ, evaluarea a examinat modul în care sistemul ar funcționa în practică în zece domenii, de la Eurodac, triaj și recepție până la procedurile de azil, returnare, solidaritate, pregătirea pentru situații de criză, drepturile fundamentale și integrare. Potrivit Delegației Uniunii Europene, aceasta este prima evaluare de acest tip realizată pentru o țară candidată la aderarea la Uniunea Europeană.

Constatarea principală: Republica Moldova nu pornește de la zero. Instituțiile, procedurile, garanțiile și instrumentele digitale funcționale sunt deja instituite, însă nivelul de pregătire este neuniform. Cadrul de Implementare Prioritară stabilește o succesiune clară: în primul rând, deciziile de guvernanță și cele de ordin juridic, ulterior modelul operațional, resursele, precum și investițiile în domeniul digital și în infrastructură. Constatările au fost discutate cu instituțiile naționale și cu instituțiile statelor membre ale Uniunii Europene în cadrul evenimentului organizat de Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) la 24–25 septembrie 2026.

Noua infrastructură IT, Inspectoratul de Poliție Ialoveni

Frontiere mai sigure și recepție în condiții demne

- **Infrastructură conformă standardelor UE:** un inginer-arhitect din Uniunea Europeană a evaluat Centrul de cazare a refugiaților și solicitanților de azil și Centrul de Plasament Temporar al Străinilor din municipiul Chișinău, elaborând un plan de renovare cu estimarea costurilor, axat pe accesibilitate, siguranță și necesitățile persoanelor vulnerabile.
- **Pregătirea la frontieră:** evaluarea gradului de pregătire a autorităților de frontieră pentru implementarea Pactului a analizat impactul operațional al deciziilor strategice asupra personalului din prima linie.
- **Combaterea traficului ilegal de migranți și a traficului de ființe umane:** angajații Inspectoratului General pentru Migrație și ai Inspectoratului General al Poliției de Frontieră, ai Serviciului Vamal, ai Serviciului de Informații și Securitate și ai Inspectoratului General al Poliției au fost instruiți în domeniul investigării traficului ilegal de migranți și a traficului de ființe umane, inclusiv în scop de exploatare prin muncă și exploatare sexuală.
- **Anticiparea situațiilor de criză:** personalul din domeniul migrației și al frontierei a însușit instrumente de prognozare și metode de analiză a riscurilor utilizate în Uniunea Europeană, în vederea anticipării presiunii migraționale. La instruire au participat formatori ai Academiei „Ștefan cel Mare" a Ministerului Afacerilor Interne, în scopul integrării acestor metode în cursurile viitoare.

Expertiză criminalistică modernă și activitate polițienească bazată pe informații

Experții criminaliști ai Jandarmeriei Naționale a Republicii Franceze (IRCGN) și specialiștii Centrului Tehnico-Criminalistic și de Expertize Judiciare au evaluat infrastructura balistică a Republicii Moldova în lunile iulie și septembrie 2026. Autoritățile dispun în prezent de o foaie de parcurs tehnică și financiară pentru modernizarea infrastructurii balistice în conformitate cu standardele europene, în vederea asigurării unor probe științifice mai fiabile în fața instanței de judecată. Concomitent, au fost înregistrate progrese în elaborarea arhitecturii naționale a informațiilor criminale, iar subdiviziunile de analiză criminală au beneficiat de o infrastructură digitală îmbunătățită pentru colectarea, stocarea și analiza securizată a informațiilor.

Digitalizarea Inspectoratului de Poliție Ialoveni

Inspectoratul de Poliție Ialoveni funcționează în prezent cu o infrastructură IT pe deplin modernizată, finanțată de Uniunea Europeană, inaugurată la 22 septembrie 2026, după finalizarea lucrărilor în termenele stabilite. Împreună cu cele 41 de scanere de amprente digitale în timp real și cele 12 licențe AFIS livrate poliției, aceasta creează premisele pentru colectarea electronică a amprentelor digitale în conformitate cu normele UE privind schimbul de date. Ministerul Afacerilor Interne consideră Inspectoratul de Poliție Ialoveni un model pentru modernizarea subdiviziunilor teritoriale de poliție.

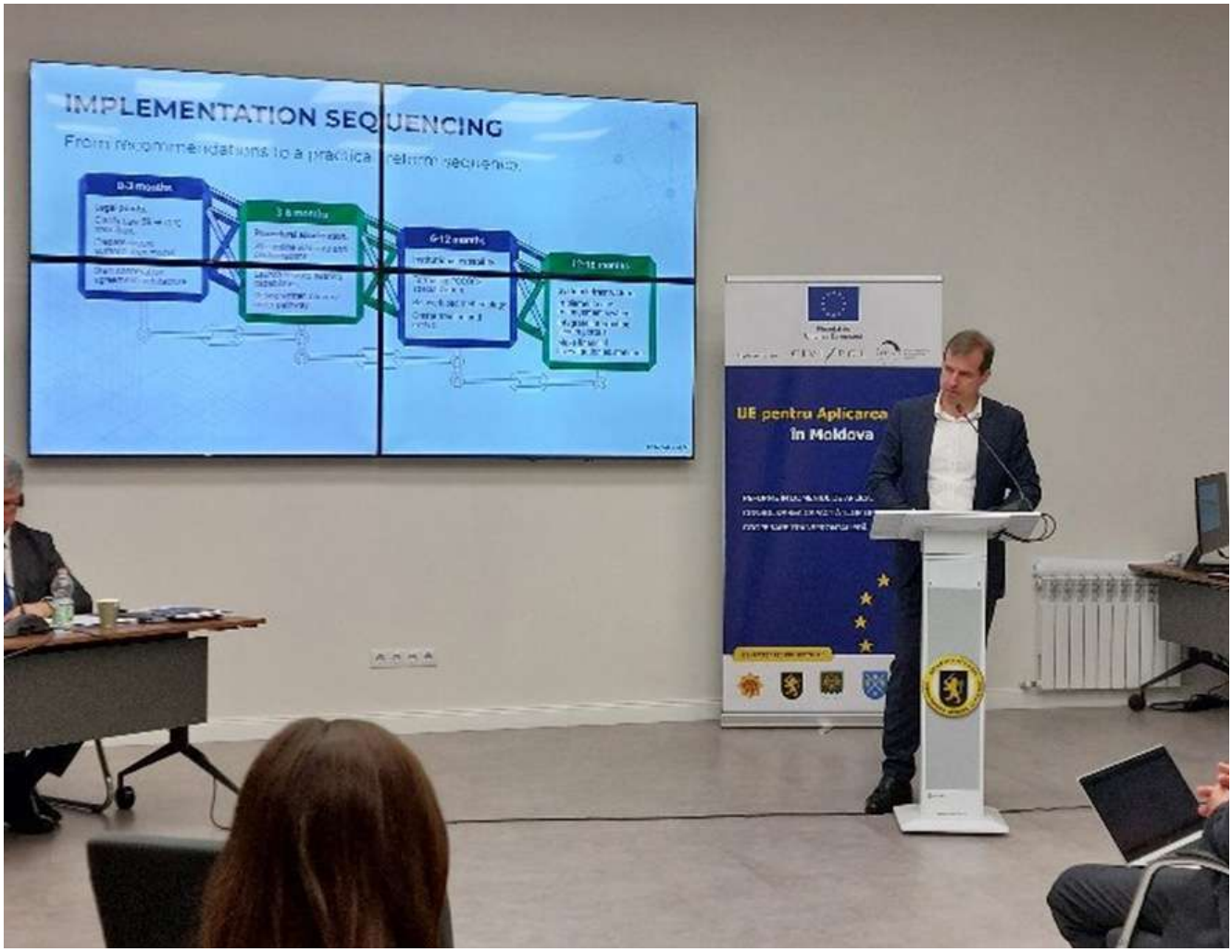
Evaluare a capacității Republicii Moldova de a preveni și combate criminalitatea organizată – principalele concluzii și recomandări

La 16 iulie 2026, experții EU4LEM au prezentat o evaluare detaliată a gradului de pregătire al agențiilor moldovene de aplicare a legii în combaterea criminalității organizate, precum și a respectării de către acestea a celor mai bune practici ale statelor membre ale UE.

Această evaluare a fost realizată în strânsă și activă cooperare cu Ministerul Afacerilor Interne, Procuratura Generală, Procuratura pentru Combaterea Criminalității Organizate și Cauze Speciale, Inspectoratul General de Poliție, Inspectoratul General al Poliției de Frontieră, Serviciul Vamal al Republicii Moldova, Centrul Național Anticorupție, Oficiul pentru Prevenirea și Combaterea Spălării Banilor și alte agenții de aplicare a legii implicate în prevenirea și investigarea criminalității organizate.

Experții internaționali au oferit informații specifice și detaliate cu privire la domeniile în care cadrele juridice și operaționale ale Moldovei pentru combaterea criminalității organizate ar putea fi îmbunătățite. Aceștia au prezentat instituțiilor relevante un raport privind rezultatele evaluării, care va fi extrem de util pentru îmbunătățirea cadrului juridic și a metodelor de lucru ale agenților moldovenești de aplicare a legii. Experții au fost de părere că modificările propuse ar permite sistemelor judiciare și de aplicare a legii din Moldova să răspundă mai eficient la amenințările din ce în ce mai grave reprezentate de criminalitatea organizată.

Bunele practici ale Lituaniei în protecția și gestionarea datelor personale și biometrice, în atenția specialiștilor din Republica Moldova

În perioada 20–24 iulie 2026, o delegație din Republica Moldova a vizitat Lituania pentru a afla mai multe despre bunele practici ale acestei țări în ceea ce privește gestionarea datelor cu caracter personal, inclusiv a datelor biometrice, de către agențiile de aplicare a legii. Vizita de studiu a fost organizată în cadrul Activității 1.2.1.7 din Planul de lucru al proiectului, care evaluează cadrul tehnic și juridic al Moldovei pentru crearea unei baze de date cu imagini faciale și pentru facilitarea schimbului automat de imagini faciale Prüm în temeiul Deciziei 2008/615/JAI a Consiliului, astfel cum a fost modificată prin Regulamentul Prüm II 2024/982.

Pe parcursul săptămânii, programul a combinat discuții la nivel de politici, demonstrații practice și vizite instituționale. Delegația a aflat despre responsabilitățile, cadrul juridic și arhitectura bazei de date a Departamentului de Tehnologia Informației și Comunicații din Lituania, precum și despre gestionarea datelor polițienești și criminalistice (ADN, amprente digitale, recunoașterea facială) și schimbul de date în temeiul Prüm și al viitoarelor cerințe Prüm II. Participanții au analizat utilizarea datelor cu caracter personal în controlul la frontieră și gestionarea migrației, precum și implementarea sistemelor UE, cum ar fi bazele de date gestionate de eu-LISA, precum și EURODAC și MIGRIS (sistemul național lituanian), iar la Aeroportul din Vilnius au putut observa în practică instrumentele informatice utilizate la controlul la frontieră. De asemenea, li s-au prezentat tehnologii avansate dezvoltate de compania lituaniană Neurotechnology, inclusiv identificarea biometrică și aplicațiile de inteligență artificială destinate forțelor de ordine. O sesiune de încheiere a sintetizat principalele concluzii și pașii următori pentru consolidarea pregătirii Moldovei în vederea îndeplinirii cerințelor de aderare la UE.

Vizita a consolidat cunoștințele participanților cu privire la gestionarea sigură, eficientă și conformă cu normele UE a datelor în domeniul aplicării legii.

Experți criminaliști din Republica Moldova și-au consolidat competențele de investigare a exploziilor în cadrul unui exercițiu tactic în Lituania

Experții criminaliști din cadrul Inspectoratului General al Poliției au efectuat o vizită de studiu de cinci zile în Lituania, în perioada 7–11 septembrie 2026. Vizita a fost organizată în cadrul proiectului EU4LawEnforcement – Moldova. Aceasta s-a axat pe consolidarea competențelor necesare pentru investigarea locurilor unde au avut loc explozii.

Programul a debutat la Consiliul de Științe Criminalistice din Vilnius și a continuat cu exercițiul tactic „Armageddon" din Naujoji Akmenė, condus de reprezentanți ai Poliției lituaniene. Exercițiul a simulat scenarii complexe, de intensitate ridicată, care au necesitat o reacție rapidă, expertiză criminalistică specializată și o coordonare strânsă între agenții. Acesta a acoperit aspecte precum intervenția tactică în situații de urgență, analiza balistică, investigarea locurilor unde au avut loc explozii, precum și operațiunile de căutare și salvare. Delegația a vizitat, de asemenea, laboratoarele Serviciului de Științe Criminalistice și a discutat cu conducerea acestuia despre metodele de examinare post-explozie. În final, membrii delegației au vizitat secția de neutralizare a munițiilor explozive (EOD) din cadrul unității de operațiuni antiteroriste „Aras" pentru a examina echipamentele și a face schimb de opinii cu privire la competențele și pregătirea în domeniul EOD.

Vizita a oferit experților moldoveni experiență practică și ocazia de a face schimb de cunoștințe cu colegii lor lituanieni, sprijinind obiectivul mai larg de aliniere a capacităților forțelor de ordine din Moldova la standardele Uniunii Europene.

EU4PUBLIC ORDER sprijină consolidarea capacităților Inspectoratului General de Carabinieri din Republica Moldova

În perioada iulie–septembrie 2026, în cadrul proiectului EU4PUBLIC ORDER au fost desfășurate mai multe activități de consolidare a capacităților Inspectoratului General de Carabinieri al Republicii Moldova, inclusiv schimburi internaționale de experiență și instruiri practice intensive. Aceste activități au contribuit la consolidarea pregătirii operaționale, având drept principii centrale respectarea drepturilor omului, proporționalitatea și siguranța publică în cadrul intervențiilor de ordine publică.

În luna august, zece ofițeri ai Carabinierilor Republicii Moldova au participat la o vizită de studiu la Pisa, Italia. Programul a inclus vizite la Comandamentul Provincial al Carabinierilor din Pisa (Comando Provinciale dei Carabinieri di Pisa) și la Centrul de Instruire al Brigăzii a 2-a Mobile de Carabinieri. Ofițerii s-au familiarizat cu abordările italiene privind gestionarea ordinii publice, planificarea operațională, instruirea specializată și coordonarea interinstituțională. Demonstrațiile practice și schimburile de experiență cu omologii italieni le-au oferit o perspectivă directă asupra modului în care incidentele complexe pot fi gestionate prin structuri clare de comandă, o colaborare eficientă în echipă și evaluarea continuă a riscurilor.

În perioada 7–18 septembrie, personal din cadrul Inspectoratului General de Carabinieri al Republicii Moldova a participat la Chișinău la un curs de două săptămâni privind tehnicile de ordine publică. Instruirea a îmbinat principiile privind drepturile omului și standardele europene de etică aplicabile structurilor de aplicare a legii cu abordări practice în domeniul gestionării ordinii publice, contribuind la desfășurarea unor intervenții legale, proporționale și coordonate.

Foto: Vizită de studiu la Centrul de Instruire al Brigăzii a 2-a Mobile de Carabinieri din Pisa, august 2026

Prin intermediul sesiunilor practice bazate pe scenarii, al exercițiului final, al evaluărilor și al analizei post-acțiune, participanții și-au consolidat pregătirea operațională, capacitatea de lucru în echipă și de luare a deciziilor în situații complexe de ordine publică. Cursul a contribuit, de asemenea, la identificarea aspectelor care necesită îmbunătățiri suplimentare și la dezvoltarea unei capacități de răspuns mai coerente și mai bine coordonate. Astfel, instruirea sprijină reducerea riscurilor operaționale, desfășurarea în condiții de siguranță sporită a evenimentelor publice și creșterea siguranței spațiilor publice din întreaga Republică Moldova.

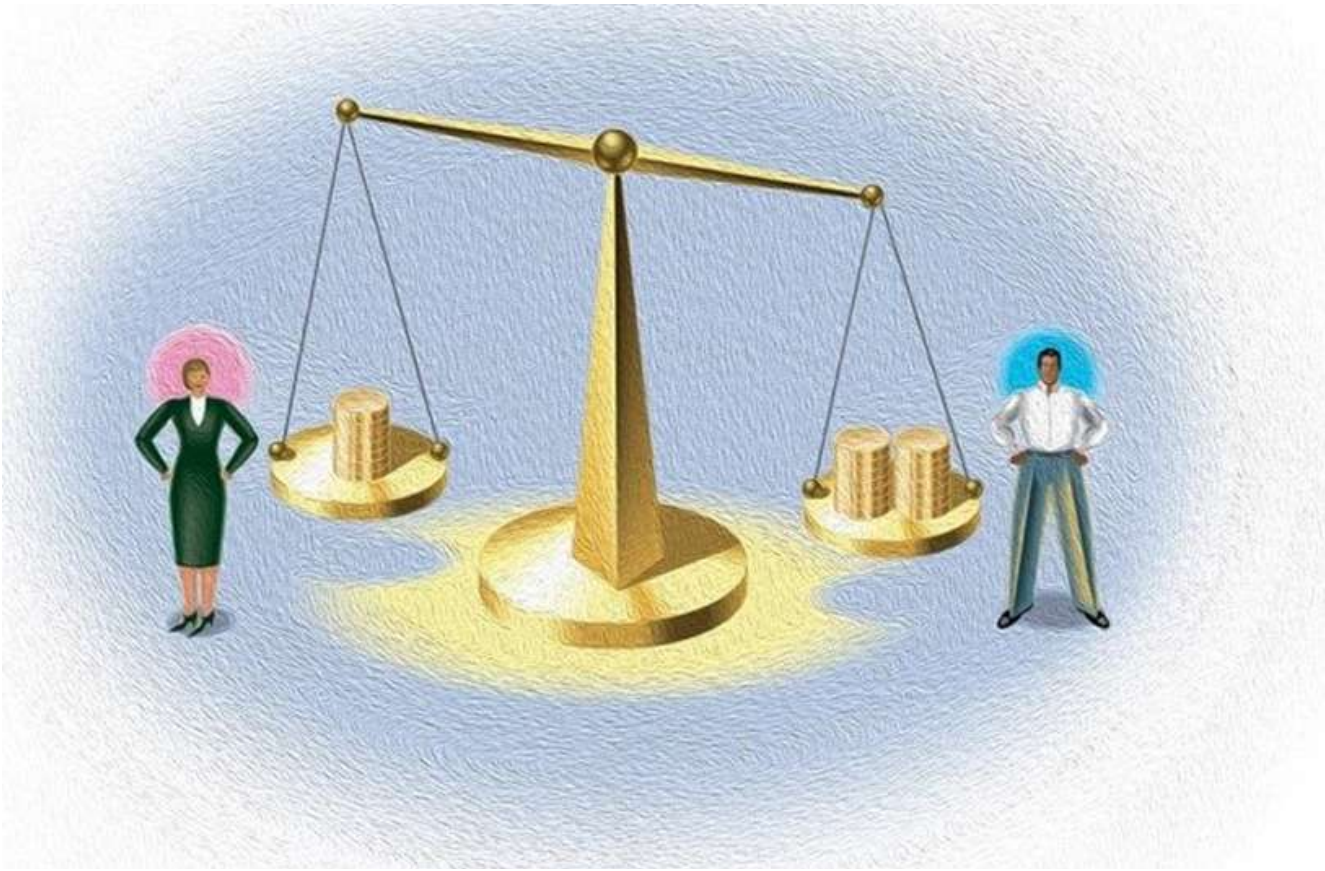
Progresele înregistrate în perioada iulie–septembrie 2026 prin activitățile desfășurate în cadrul proiectului EU4PUBLIC ORDER au creat, totodată, o bază mai solidă pentru continuarea cooperării instituționale dintre Republica Moldova și Italia. Prin îmbinarea standardelor europene, a schimburilor de experiență dintre carabinierii moldoveni și cei italieni și a exercițiilor bazate pe scenarii, proiectul sprijină Inspectoratul General de Carabinieri în dezvoltarea unor servicii profesioniste și responsabile, mai bine pregătite să răspundă provocărilor în continuă evoluție din domeniul ordinii publice.

Legislația muncii, mai aproape de standardele UE în domeniile transparenței salariale și muncii pe platforme

Moldova depune eforturi pentru alinierea legislației muncii la standardele UE, concentrându-se în special pe două domenii majore și complexe ale legislației europene recente: transparența salarială și munca pe platforme.

Ca parte a cooperării continue în cadrul proiectului „Moldova este Europa", finanțat de UE și Danemarca, Ministerul Muncii și Protecției Sociale a fost sprijinit în procesul de transpunere a două directive ale UE: Directiva UE privind transparența salarială (Directiva 2023/970) și Directiva UE privind munca pe platforme (Directiva 2024/2831).

Adoptată în mai 2023, Directiva UE privind transparența salarială stabilește măsuri care vizează asigurarea aplicării principiului egalității de remunerare pentru muncă egală sau muncă de valoare egală între femei și bărbați.

Transpunerea sa va necesita, printre alte măsuri, dezvoltarea unei abordări clare pentru determinarea muncii de valoare egală la nivel de întreprindere, precum și mecanisme de monitorizare a conformității și de abordare a potențialelor inegalități salariale. Autoritățile publice vor avea, de asemenea, un rol important în colectarea și analizarea datelor relevante și în implementarea normelor aplicabile.

În cazul Republicii Moldova, cadrul instituțional propus prevede un rol important pentru Inspectoratul de Stat al Muncii și Consiliul pentru Egalitate în implementarea și asigurarea respectării noilor cerințe.

Directiva UE privind munca pe platforme, adoptată în noiembrie 2024, urmărește îmbunătățirea condițiilor de muncă și consolidarea drepturilor persoanelor care

lucrează prin intermediul platformelor digitale de muncă, inclusiv a celor care oferă servicii de taxi, livrare de alimente și livrare de mărfuri.

Una dintre inovațiile-cheie ale directivei este stabilirea unei prezumții legale de angajare, în cazul în care platformele digitale de muncă exercită controlul și direcția asupra muncii efectuate. Directiva introduce, de asemenea, reguli care vizează creșterea transparenței și a responsabilității în gestionarea lucrătorilor prin sisteme algoritmice.

Procesul de transpunere a implicat o evaluare a diferitelor opțiuni de reglementare, ținând cont de cadrul juridic și de capacitățile administrative ale Republicii Moldova. De asemenea, a fost efectuată o analiză comparativă a abordărilor și a bunelor practici din statele membre relevante ale UE pentru a identifica soluții care ar putea fi adaptate eficient contextului moldovenesc.

Procesul a inclus consultări cu principalele părți interesate, inclusiv sindicate, angajatori, autorități publice și reprezentanți ai societății civile. Contribuțiile acestora au fost luate în considerare la elaborarea recomandărilor propuse. Pe baza acestei activități, au fost elaborate proiectele de modificări legislative necesare pentru transpunerea celor două directive UE, acordându-se o atenție deosebită modificărilor aduse Codului Muncii și legislației conexe.

Transpunerea acestor directive reprezintă un pas important în eforturile Republicii Moldova de a aduce legislația sa în domeniul muncii mai aproape de standardele UE, asigurând în același timp compatibilitatea reformelor propuse cu cadrul juridic și capacitatea instituțională a țării.

Consolidarea gestionării riscurilor în domeniul migrației și azilului

În perioada 16–17 iulie 2026, Inspectoratul General pentru Migrație (IGM) a organizat, în cadrul Proiectului Twinning finanțat de Uniunea Europeană, un atelier de instruire dedicat consolidării sistemului de control intern managerial și managementului riscurilor în domeniul migrației și azilului.

Activitatea a avut drept scop dezvoltarea unui cadru instituțional integrat pentru identificarea, evaluarea și monitorizarea riscurilor asociate obiectivelor strategice și operaționale ale IGM, prin valorificarea experienței și bunelor practici aplicate de autoritățile publice din România.

Îmbunătățirea procedurilor de acordare a permiselor de ședere pentru cetățenii străini

Un atelier, desfășurat în perioada 3–5 august 2026, a avut drept temă îmbunătățirea procedurilor privind acordarea dreptului de ședere pentru străinii care locuiesc în Republica Moldova pe termen lung, precum și pentru străinii aflați în situații vulnerabile.

În cadrul acestor discuții au fost elaborate două proceduri noi de lucru, care vor ajuta specialiștii IGM să gestioneze mai eficient cererile și situațiile cu care se confruntă.

Prin aceste activități, Inspectoratul General pentru Migrație își consolidează modul de lucru, asigurând servicii mai clare, mai sigure și mai eficiente pentru cetățeni și străini.

Uniunea Europeană sprijină consolidarea capacităților Republicii Moldova în domeniul migrației și azilului

Cu sprijinul Uniunii Europene, Inspectoratul General pentru Migrație și-a consolidat capacitățile de gestionare a migrației și azilului, inclusiv prin dezvoltarea cadrului procedural, instruirea angajaților și preluarea bunelor practici europene. Aceste rezultate au fost obținute în cadrul proiectului twinning „Consolidarea capacităților Inspectoratului General pentru Migrație pentru punerea în aplicare a legislației privind gestionarea migrației și a azilului în conformitate cu acquis-ul UE”, implementat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne în perioada aprilie 2025 – septembrie 2026. Proiectul, cu un buget de 1,25 milioane de euro, a fost finanțat de Uniunea Europeană și realizat în parteneriat cu Suedia, România și Grecia.

Proiectul a sprijinit dezvoltarea cadrului procedural și a competențelor profesionale ale IGM în domeniul gestionării migrației și azilului, precum și preluarea bunelor practici europene.

Sprijinul oferit prin proiect a vizat domenii importante pentru activitatea IGM, precum azilul, protecția temporară, migrația legală și ședederea străinilor, reîntregirea familiei, integrarea străinilor, gestionarea cazurilor persoanelor vulnerabile și ale minorilor neînsoțiți, pregătirea pentru situații de criză, digitalizarea și interoperabilitatea proceselor, protecția datelor cu caracter personal, precum și pregătirea pentru implementarea Pactului UE privind migrația și azilul.

Proiectul „Consolidarea capacităților Inspectoratului General pentru Migrație pentru punerea în aplicare a legislației privind gestionarea migrației și a azilului în conformitate cu acquis-ul UE" a fost implementat în perioada aprilie 2025 – septembrie 2026, cu un buget total de 1 250 000 de euro, finanțat de Uniunea Europeană, implementat de Inspectoratul General pentru Migrație al Ministerului Afacerilor Interne al Republicii Moldova. Partenerii de implementare sunt Agenția Suedeză pentru Migrație, în calitate de partener principal, Inspectoratul General pentru Imigrări al Ministerului Afacerilor Interne al României, precum și Centrul de Drept Economic Internațional și European și Ministerul Migrației și Azilului al Republicii Elene.

O nouă etapă în vettingul judecătorilor: în atenția Comisiei, completele specializate în materie de corupție

Procesul de evaluare externă a judecătorilor a intrat într-o nouă etapă, odată cu evaluarea magistraților care examinează sau au examinat cauze de corupție și cauze conexe corupției. În total, 16 judecători din această categorie sunt incluși în procesul mai amplu de vetting al sistemului judecătoresc.

Primele audieri ale judecătorilor din completele specializate anticorupție au avut loc în luna septembrie, iar Comisia de Evaluare a Judecătorilor a anunțat deja primele rezultate. Șase dintre cei 16 judecători au fost audiați, iar pentru trei dintre aceștia Comisia a propus promovarea evaluării externe și a transmis rapoartele către Consiliul Superior al Magistraturii (CSM), căruia îi revine examinarea acestora și adoptarea deciziilor corespunzătoare.

Evaluarea vizează integritatea financiară și etică a judecătorilor care soluționează unele dintre cele mai sensibile categorii de dosare. În cadrul procedurii sunt analizate, printre altele, informații privind averea, veniturile și cheltuielile, modul de viață, eventualele conflicte de interese, precum și respectarea standardelor de etică profesională.

Audierea reprezintă o etapă importantă a procesului, oferindu-le judecătorilor posibilitatea de a prezenta explicații și documente suplimentare și de a clarifica aspectele identificate în cursul evaluării înainte ca membrii Comisiei să formuleze o concluzie. De regulă, audierile sunt publice. Atunci când sunt discutate informații sensibile sau date privind terțe persoane, anumite segmente pot avea loc în ședință închisă, în conformitate cu procedurile aplicabile.

Procesul de evaluare prevede și un mecanism de reevaluare. În situațiile în care CSM respinge un raport și consideră necesară o examinare suplimentară, acesta poate transmite cazul Comisiei pentru reevaluare, o singură dată. Până în prezent, 16 rapoarte au fost remise Comisiei în acest sens. Dintre cele 12 proceduri de reevaluare finalizate, în 10 cazuri Comisia și-a menținut concluzia inițială, iar în două cazuri aceasta a fost modificată.

Evaluarea judecătorilor din completele specializate extinde astfel procesul de vetting către o categorie de magistrați cu un rol important în examinarea dosarelor de corupție și marchează continuarea aplicării mecanismului de evaluare externă în sistemul judecătoresc.

Republica Moldova valorifică experiența Irlandei pentru a avansa reformele în domeniul justiției, centrate pe nevoile cetățenilor

În perioada 22–24 septembrie 2026, reprezentanți de rang înalt ai Ministerului Justiției al Republicii Moldova au participat la o vizită de studiu la Dublin, Irlanda, pentru a prelua bune practici din experiența irlandeză, care pot contribui la continuarea reformelor în domeniul justiției din Republica Moldova și la avansarea procesului de aderare la Uniunea Europeană.

Vizita a fost organizată în cadrul proiectului OCDE „Sprijinirea Ministerului Justiției și a reformelor în sectorul justiției din Republica Moldova", finanțat de Uniunea Europeană, și a contribuit la implementarea recomandărilor formulate în urma Evaluării OCDE a sistemului de justiție din Republica Moldova. Publicată în iunie 2026, evaluarea subliniază importanța asigurării faptului că reformele instituționale se traduc în servicii de justiție mai accesibile, mai eficiente și mai bine adaptate nevoilor cetățenilor.

În cadrul schimburilor de experiență cu instituțiile irlandeze din domeniul justiției, delegația Republicii Moldova a analizat abordări practice privind guvernanța strategică, modernizarea și digitalizarea instanțelor judecătorești, accesul la justiție, asistența juridică și furnizarea serviciilor de justiție centrate pe nevoile cetățenilor. O atenție deosebită a fost acordată modalităților prin care instituțiile din sectorul justiției pot înțelege și răspunde mai bine nevoilor populației, pot utiliza date și dovezi pentru fundamentarea politicilor publice și îmbunătățirea serviciilor, precum și pot consolida coordonarea la nivelul întregului sector.

Programul a inclus întrevederi ale delegației Republicii Moldova cu reprezentanții Departamentului de Justiție al Irlandei, Serviciului Instanțelor Judecătorești, Consiliului pentru Asistență Juridică, Autorității de Reglementare a Serviciilor Juridice, Consiliului pentru Informarea Cetățenilor și Consiliului Judiciar, precum și o vizită la complexul judiciar Four Courts din Dublin.

Schimburile de experiență au oferit exemple concrete și bune practici care pot contribui la fundamentarea următoarei etape a reformelor în domeniul justiției din Republica Moldova, inclusiv a eforturilor de a asigura servicii de justiție mai accesibile, mai receptive la nevoile cetățenilor și mai bine adaptate experiențelor acestora.

Proiectul Twinning al UE sprijină avansarea managementului riscurilor și a controlului managerial intern în sectorul public

Cu suportul experților din cadrul Proiectului Twinning finanțat de UE „Sprijin pentru Controlul Financiar Public Intern în Moldova”, Ministerul Finanțelor a aprobat, la 29 iulie 2026, Ghidul privind managementul riscurilor în sectorul public. Ghidul oferă instituțiilor publice instrumente practice pentru identificarea și gestionarea riscurilor, inclusiv a potențialelor cazuri de fraudă și corupție, înainte ca acestea să poată afecta fondurile publice.

În paralel, experții Twinning au oferit suport tehnic la noul Ghid privind delegarea atribuțiilor și responsabilităților în sectorul public. Ghidul ajută la identificarea clară a persoanelor responsabile de deciziile și procesele-cheie din cadrul instituțiilor publice, pilotarea acestuia fiind lansată în cadrul Ministerului Finanțelor în luna septembrie.

Împreună, aceste măsuri ajută instituțiile publice să identifice timpuriu riscurile, să clarifice responsabilitățile, să consolideze mecanismele de protecție a fondurilor publice și să prevină abuzurile financiare.

Modernizarea auditului intern: Inițiativa Twinning a UE impulsionează alinierea la GIAS și auditurile interne prin asociere la nivel regional

Alinierea funcției de audit intern public din Republica Moldova la standardele de referință europene și globale a avansat în cursul trimestrului trei al anului 2026. Asistența tehnică acordată de Proiectul Twinning finanțat de UE „Sprijin pentru Controlul Financiar Public Intern în Moldova" a susținut Ministerul Finanțelor la finalizarea expertizei noului cadru al Standardelor Naționale de Audit Intern, asigurând alinierea acestora la Standardele Globale de Audit Intern (GIAS). Principalele îmbunătățiri vizează garanțiile de guvernanță, independența instituțională și obiectivitatea auditorilor în cadrul entităților publice.

Aceste eforturi de consolidare a funcției de audit intern sunt completate de măsuri de extindere a capacității profesionale și a accesului la servicii de audit intern în întregul sector public. Pentru a depăși constrângerile de capacitate din administrația publică locală, a fost creat un model inovator de audit intern prin asociere (partajat) pentru lansarea unor misiuni comune de audit intern în domeniul achizițiilor publice, extinzând supravegherea financiară riguroasă către comunitățile locale.

Protejarea intereselor financiare naționale și ale UE: Asistența Twinning a UE consolidează mecanismele antifraudă

Pe parcursul perioadei iulie–septembrie 2026, experții Proiectului Twinning finanțat de UE „Sprijin pentru Controlul Financiar Public Intern în Moldova” au elaborat în colaborare cu Inspectoratul Control Financiar de Stat (ICFS) un cadru metodologic complet, format din ghiduri oficiale și instrucțiuni procedurale aliniate la Ghidul OLAF din 2025 privind raportarea neregulilor. Acest progres metodologic sprijină direct integrarea Moldovei în canalele de raportare antifraudă ale UE, consolidând în continuare mecanismele țării de prevenire, detectare și raportare a neregulilor care afectează interesele financiare naționale și ale UE.

La 27 iulie 2026, în urma coordonării formale, Oficiul European de Luptă Antifraudă (OLAF) a acordat ICFS acces direct la Sistemul de Gestionare a Neregulilor al UE (IMS), oferind Moldovei un canal direct de raportare și monitorizare a neregulilor care afectează fondurile UE, contribuind astfel la consolidarea garanțiilor de protecție.

Vizită de studiu în Polonia pentru consolidarea Managementului Integrat al Frontierei

Zece reprezentanți ai Poliției de Frontieră a Republicii Moldova au participat, în perioada 19–25 iulie 2026, la o vizită de studiu în Polonia. Vizita a avut drept scop consolidarea capacităților instituționale și operaționale în domeniul Managementului Integrat al Frontierei (IBM) prin familiarizarea participanților cu bunele practici europene privind securitatea frontierei, coordonarea operațională, schimbul de informații și cooperarea interinstituțională.

Pe parcursul unei săptămâni, delegația a vizitat structuri-cheie ale sistemului polonez de management al frontierei, inclusiv Comandamentul General al Poliției de Frontieră din Varșovia, centre operaționale și unități teritoriale responsabile de protecția frontierei externe a Uniunii Europene. Programul a inclus, de asemenea, o vizită la sediul Frontex, oferind participanților o perspectivă directă asupra mecanismelor europene de cooperare și a standardelor aplicate în spațiul Schengen.

Experiența acumulată în cadrul acestei vizite va contribui la consolidarea capacităților instituționale ale Poliției de Frontieră și la alinierea continuă a practicilor naționale la standardele Uniunii Europene și ale spațiului Schengen. Prin schimb de expertiză, cooperare și investiții în oameni, EU4Borders Security – Moldova transformă parteneriatul dintre Uniunea Europeană și Republica Moldova în rezultate pentru o frontieră mai sigură și mai bine pregătită pentru provocările viitorului.

Activitatea este parte a proiectului „EU4Borders Security – Moldova", care este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Agenția Centrală de Management al Proiectelor (CPVA) din Lituania, Solidarity Fund PL și Organizația Internațională pentru Migrație (IOM Moldova).

Expertiza care rămâne acasă: o poveste despre laboratoare, oameni și capacitatea Moldovei de a crește

În fiecare dimineață, înainte ca un inspector, un producător sau un exportator să primească rezultatul unei analize, într-un laborator din Chișinău începe un proces pe care puțini îl văd. Probele sunt pregătite cu grijă, fiecare etapă este verificată, iar precizia nu este negociabilă. În spatele unui singur rezultat de laborator stau ore de muncă, echipamente performante și profesioniști care știu că, uneori, sănătatea oamenilor începe cu un detaliu pe care doar ei îl pot observa.

Pentru Tatiana Rotari, directoarea Centrului Național pentru Siguranța Alimentelor și Protecția Sănătății Animalelor (CNSAPSA), și Diana Curchi, directoare adjunctă pe domeniul controlului calității și siguranței produselor alimentare și a hranei pentru animale, modernizarea laboratoarelor nu înseamnă doar utilaj nou. Înseamnă posibilitatea ca Republica Moldova să-și dezvolte propriile competențe și să ofere rezultate de încredere, aici, acasă.

Proiectul UNIDO finanțat de Uniunea Europeană „Îmbunătățirea conformității standardelor prin creșterea capacităților naționale de monitorizare a reziduurilor” (denumit în continuare „proiectul UE-UNIDO”) a răspuns acestei necesități prin dotarea laboratorului cu centrifuge cu răcire, sisteme de purificare a apei, evaporatoare, sisteme de extracție în fază solidă (SPE), agitatoare, balanțe analitice și alte echipamente necesare pentru eliminarea în condiții de siguranță a deșeurilor de laborator.

Prin furnizarea unui incinerator modern, proiectul a contribuit la dezvoltarea capacităților laboratorului pentru tratarea deșeurilor de laborator, în deplină conformitate cu standardele internaționale de biosecuritate și cu cele mai bune practici disponibile. Însă infrastructura a reprezentat doar o parte a investiției.

Totodată, prin furnizarea unui incinerator modern, proiectul a contribuit la dezvoltarea capacităților laboratorului pentru tratarea și eliminarea în condiții de siguranță a deșeurilor de laborator, în conformitate cu standardele internaționale de biosecuritate și cu cele mai bune practici disponibile. Însă infrastructura a reprezentat doar o parte a investiției.

Modelul de dezvoltare a fost unul de transfer, nu de substituire a expertizei. Specialiștii CNSAPSA au fost instruiți în laboratoare de referință din România, iar ulterior experții români au venit la Chișinău pentru a implementa metodele în condițiile reale de lucru ale laboratorului.

Astăzi, laboratorul are acreditate metode noi pentru determinarea unor grupe importante de reziduuri și contaminanți, iar altele sunt pregătite pentru implementare și acreditare. Fiecare metodă presupune însă mai mult decât aparatură: echipamentele, instruirea și experiența practică trebuie să funcționeze împreună.

Miza depășește numărul probelor. Pe măsură ce Republica Moldova își aliniază sistemul de siguranță a alimentelor la cerințele UE, capacitatea de a genera în țară rezultate de laborator fiabile și recunoscute devine parte a infrastructurii necesare pentru controale oficiale eficiente, protejarea consumatorilor și demonstrarea conformității produselor moldovenești.

Extinderea capacităților analitice ale CNSAPSA a permis, totodată, preluarea unor analize care anterior erau contractate în afara țării, consolidând colaborarea cu Agenția Națională pentru Siguranța Alimentelor (ANSA) și contribuind la utilizarea mai eficientă a resurselor publice.

Cele două specialiste vorbesc însă despre rezultate cu aceeași prudență cu care descriu provocările. Accesul la consumabile și materiale de referință rămâne dificil, personalul calificat este insuficient, iar dezvoltarea laboratorului presupune investiții continue în infrastructură și competențe profesionale. Colaborarea cu laboratoarele europene de referință și participarea la teste internaționale de competență rămân, de aceea, esențiale.

Poate că tocmai aici se vede cel mai bine maturizarea unui astfel de proces: atunci când o instituție trece treptat de la a primi expertiză la a o construi și dezvolta din interior.

Dincolo de echipamente, metode și acreditări, aceasta este poate investiția care contează cel mai mult: expertiza care rămâne acasă. O capacitate națională care permite Republicii Moldova să răspundă tot mai bine propriilor nevoi și să devină, pas cu pas, parte a sistemului european de siguranță a alimentelor.

Aproape jumătate dintre procurorii vizați de evaluarea externă au fost evaluați

Până acum, Comisia de evaluare a procurorilor a finalizat evaluarea integrității etice și financiare pentru 79 de procurori și candidați. Dintre aceștia, 47 au promovat evaluarea, 29 nu au promovat-o, iar în trei cazuri procedura a fost încetată, deoarece persoanele fuseseră deja evaluate în baza altor legi.

Din cei 190 de procurori și candidați notificați inițial, 27 au demisionat în termenul legal de 20 de zile de la notificare. Astfel, din cei 163 rămași în procedură, Comisia a finalizat evaluarea pentru 79, ceea ce reprezintă 48%.

Evaluarea externă, cunoscută și ca vetting, are rolul de a verifica dacă procurorii și candidații pentru anumite funcții din sistemul procuraturii întrunesc criteriile de integritate etică și financiară prevăzute de lege.

Ce arată rezultatele evaluărilor?

Pentru candidații la colegiile specializate ale Consiliului Superior al Procurorilor (CSP), evaluați în baza Legii nr. 26/2022, Comisia a emis 32 de decizii. Cincisprezece candidați au întrunit criteriile de integritate și au promovat evaluarea, iar 17 nu au întrunit criteriile prevăzute de lege.

În cazul procurorilor din procuraturile specializate și din Procuratura Generală, evaluați în baza Legii nr. 252/2023, Comisia a emis 44 de rapoarte și trei decizii de încetare a procedurii. Pentru 32 de procurori Comisia a propus promovarea evaluării, iar pentru 12 – nepromovarea.

Ce se întâmplă după evaluarea Comisiei?

Rezultatul Comisiei nu este întotdeauna ultimul pas. În cazul evaluărilor desfășurate în baza Legii nr. 252/2023, rapoartele sunt examinate de CSP. Consiliul poate accepta raportul și constata promovarea sau nepromovarea evaluării ori poate respinge raportul și dispune reluarea procedurii de evaluare o singură dată.

Până în prezent, CSP a examinat 43 dintre cele 44 de rapoarte emise de Comisie. Dintre acestea, 30 de rapoarte pozitive au fost acceptate. În cazul rapoartelor negative, CSP a acceptat doar patru din cele 12 propuneri de nepromovare.

Rezultatele evaluării pot fi contestate în instanță

În cazul evaluărilor realizate în baza Legii nr. 26/2022, 11 dintre cele 17 decizii de nepromovare ale Comisiei au fost contestate la Curtea Supremă de Justiție (CSJ). Toate cele 11 contestații formulate împotriva deciziilor Comisiei au fost respinse.

În cazul evaluărilor efectuate în baza Legii nr. 252/2023, șase hotărâri ale Consiliului Superior al Procurorilor au fost contestate la CSJ: două de către Comisie și patru de către procurori. O contestație a fost respinsă, iar celelalte cinci sunt încă pe rol.

ECONOMIE ȘI DEZVOLTAREA AFACERII

Șase organizații primesc peste 1 milion de euro din partea UE pentru dezvoltarea ecosistemului startupurilor din Moldova

Șase organizații din Moldova au primit granturi în valoare de peste 1 milion de euro în cadrul proiectului EU4Innovation East, pentru dezvoltarea unor programe dedicate startupurilor și antreprenorilor din întreaga țară.

Programele selectate vor sprijini antreprenorii în diferite etape de dezvoltare, de la generarea ideilor și incubare până la accelerare, pregătirea pentru investiții și extinderea pe pieţele internaționale:

- **ATIC – ASCEND:** instruire pentru tineri și specialiști IT, cu obiectivul de a dezvolta cel puțin 20 de prototipuri.
- **Dreamups – Startup Growth Pipeline:** sprijin de la dezvoltarea ideii până la incubare, accelerare și extindere.
- **Startup Moldova – IGNITE:** acces pe piața UE, granturi pentru extindere și dezvoltarea platformei startup.md.
- **Technovator – Moldova Deep Innovation Pathway:** sprijin pentru proiecte DeepTech, GigaHack 2026, microgranturi și programe de pre-accelerare.
- **XY Partners – MISSION 5:** HealthTech: validare clinică, cinci proiecte pilot și oportunități de investiții de până la 200.000 de euro.
- **Yep!Moldova – Startup101 Academy:** sprijin pentru peste 1.000 de tineri și dezvoltarea a 50 de MVP-uri, cu implicarea experților din diaspora.

Granturile sunt acordate într-un context în care ecosistemul startupurilor din Moldova continuă să se dezvolte, cu peste 300 de startupuri tech active și o creștere de 91,9% înregistrată în Global Startup Ecosystem Index, realizat de StartupBlink.

22 de antreprenori de pe malul stâng al Nistrului primesc sprijin pentru dezvoltarea afacerilor și sporirea eficienței energetice

22 de antreprenori din stânga Nistrului vor beneficia de sprijin total în valoare de 470.000 USD din partea Uniunii Europene și Suediei pentru dezvoltarea, modernizarea și creșterea competitivității afacerilor lor. Prin intermediul PNUD, ei vor primi echipamente, servicii și consiliere.

Antreprenorii au fost selectați prin concurs al proiectelor de afaceri. Dintre aceștia, șapte întreprinderi mici și mijlocii vor beneficia de asistență din partea UE, în valoare totală de 245.000 USD pentru eficientizarea și extinderea activității economice.

Alte 15 întreprinderi vor primi finanțare oferită de Suedia, în valoare totală de 225.000 USD. Prin aceste investiții, întreprinderile vor putea reduce consumul și costurile de energie, integra soluții bazate pe energie regenerabilă, aplica principii ale economiei circulare și moderniza procesele de producție și modelele de afaceri.

Printre antreprenorii selectați este Marina Petriman din Parcani, care administrează o afacere specializată în cultivarea ciupercilor:

„Obținerea sprijinului pentru creșterea eficienței energetice este un pas important pentru întreprinderea noastră. Costurile ridicate pentru energia electrică și încălzire limitează posibilitățile de creștere și dezvoltare. Datorită acestui sprijin, vom putea implementa tehnologii de economisire a energiei, vom reduce cheltuielile operaționale și vom putea direcționa fondurile economisite către dezvoltarea ulterioară a afacerii și îmbunătățirea condițiilor de muncă”.

La Tiraspol va fi creat primul Centru de expertiză în eficiență energetică

Pentru a promova afaceri reziliente energetic, la Tiraspol a fost creat, cu sprijinul PNUD și Suediei, primul Centru de expertiză în eficiență energetică de pe malul stâng al Nistrului.

Centrul va contribui la dezvoltarea competențelor în domeniul auditului și eficienței energetice. Prin servicii de instruire, mentorat și consultanță, companiile vor putea reduce consumul de energie și costurile operaționale, își vor spori competitivitatea și se vor adapta mai ușor la cerințele economiei verzi.

„În contextul costurilor ridicate la energie și al necesității utilizării mai eficiente a resurselor, întreprinderile au nevoie nu doar de finanțare, ci și de acces la expertiză, servicii de audit energetic, instruire și soluții practice adaptate necesităților lor. Centrul va fi dezvoltat în baza experienței și bunelor practici acumulate pe malul drept al Nistrului”,

a menționat Danila Caloșin, specialist în eficiență energetică din Tiraspol.

Instrumente mai accesibile pentru depunerea și soluționarea reclamațiilor consumatorilor, dezvoltate cu sprijinul Uniunii Europene

Centrul European al Consumatorului din Republica Moldova (ECC Moldova) a prezentat, pe 25 august, rezultatele proiectului „Facilitarea accesului consumatorilor la căi de remediere și la mecanisme de soluționare a reclamațiilor", implementat pe parcursul a 12 luni cu sprijinul financiar al Uniunii Europene.

Proiectul a fost inițiat în contextul schimbărilor intervenite în mecanismul de depunere a reclamațiilor, după eliminarea obligației agenților economici de a deține registrul de reclamații. În lipsa unui instrument unitar, accesibil direct la locul de vânzare sau prestare a serviciilor, a devenit necesară dezvoltarea unor soluții practice care să-i ajute pe consumatori să înțeleagă unde și cum pot reclama o problemă, iar pe profesioniști – să gestioneze corect solicitările primite.

În cadrul proiectului au fost elaborate și promovate instrumente destinate facilitării accesului la informații și la mecanismele de soluționare a reclamațiilor:

- **Ghidul consumatorului privind depunerea reclamațiilor**, care explică modul de formulare și transmitere a unei reclamații și pașii disponibili pentru soluționarea problemei;
- **Formularul standardizat de reclamație,** conceput pentru depunerea clară și structurată a solicitărilor către profesioniști;
- **Ghidul profesionistului în soluționarea reclamațiilor consumatorilor,** care conține recomandări privind recepționarea, examinarea, documentarea și soluționarea reclamațiilor;
- **Afișul informativ al consumatorului,** destinat informării consumatorilor la punctele comerciale despre drepturile și mecanismele de protecție disponibile.

UE-Moldova:
Împreună mai puternici

Aurica Butnari, Manager de programe în cadrul Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova:

„Procesul de integrare europeană presupune nu doar transpunerea legislației europene la nivel național, ci și capacitatea de a pune aceste norme în aplicare în mod eficient. În ultimii ani, domeniul protecției consumatorilor a beneficiat de un sprijin important din partea UE, inclusiv prin implicarea activă a societății civile. Au fost dezvoltate instrumente concrete menite să faciliteze accesul cetățenilor la informații și la mecanisme de protecție a drepturilor lor: Centrul de Apel pentru Consumatori, cu un număr unic de contact, platforma online pentru depunerea petițiilor, integrată în platforma e-Democrație, precum și Centrul European al Consumatorului din Moldova sunt câteva exemple.

Republica Moldova avansează pe calea integrării europene, iar acest proces oferă o oportunitate unică de a consolida cadrul instituțional și legislativ în domeniu și, cel mai important, de a transforma reformele în beneficii concrete pentru cetățeni."

Pe parcursul celor 12 luni au fost organizate sesiuni de informare pentru consumatori, instruiri și consultări pentru profesioniști și asociații de business, precum și activități cu reprezentanți ai mediului juridic și academic. Instrumentele elaborate au fost promovate printr-o campanie de comunicare online și offline și distribuite cu sprijinul autorităților și instituțiilor partenere.

Înregistrarea video a evenimentului poate fi urmărită AICI.

Patru industrii prioritare, analizate prin perspectiva economiei circulare

Patru noi analize sectoriale oferă o imagine mai clară asupra oportunităților de economie circulară în industrii importante pentru Republica Moldova și pregătesc terenul pentru intervenții concrete la nivelul lanțurilor valorice.

În cadrul Programului EU4Green Recovery East, finanțat de Uniunea Europeană, au fost elaborate patru analize sectoriale dedicate economiei circulare în Republica Moldova.

Realizate de Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (UNIDO), analizele vizează patru sectoare identificate drept prioritare pentru intervențiile în domeniul economiei circulare: agroalimentar și băuturi, textile și îmbrăcăminte, materiale plastice și materiale de construcții.

Acestea reprezintă primele evaluări integrate de acest tip realizate pentru sectoarele respective în Republica Moldova și oferă o bază analitică pentru a înțelege unde aplicarea principiilor economiei circulare poate genera beneficii economice și de mediu.

Domenii cu potențial pentru soluții circulare

Rapoartele combină date statistice oficiale privind producția și comerțul cu informații colectate prin sondaje și consultări cu actorii relevanți. Sunt analizate fluxurile de materiale, expunerea comercială, principalele provocări de circularitate și lanțurile valorice cu potențial ridicat pentru intervenții în fiecare dintre cele patru sectoare.

Pentru fiecare sector, analizele identifică direcții preliminare de intervenție și oportunități pentru dezvoltarea și extinderea soluțiilor circulare, adaptate condițiilor economice și de piață din Republica Moldova. Rapoartele includ, de asemenea, o evaluare preliminară a dimensiunii de gen.

Dincolo de imaginea de ansamblu asupra celor patru industrii, aceste analize reprezintă însă și un punct de plecare pentru următoarea etapă a programului: trecerea de la analiza sectorială la identificarea unor oportunități concrete de circularitate.

Două lanțuri valorice prioritare

În etapa următoare, analiza se va concentra asupra cartografierii detaliate a două lanțuri valorice prioritare: îmbrăcăminte și vinuri.

Această etapă va permite o examinare aprofundată a fluxurilor de materiale, actorilor și etapelor de creare a valorii, precum și a pierderilor și deșeurilor generate de-a lungul lanțurilor valorice. În același timp, vor putea fi identificate mai precis oportunitățile concrete pentru aplicarea soluțiilor circulare.

Rezultatele vor contribui ulterior la dezvoltarea proiectelor-pilot și a recomandărilor de politici. Rapoartele nu reprezintă doar o radiografie a situației actuale. Ele oferă o bază pentru a transforma datele și analiza în soluții adaptate realităților economice ale Republicii Moldova și pentru a sprijini trecerea treptată de la identificarea potențialului de circularitate la testarea acestuia în practică.

Rapoartele pot fi găsite aici în versiune de lucru (Working Draft), pentru informare și examinare. Constatările, datele și recomandările prezentate au caracter preliminar și pot fi actualizate sau revizuite în etapele ulterioare ale Programului EU4Green Recovery East.

Antreprenorii din întreaga Republică Moldova beneficiază de îndrumări practice privind cerințele juridice, fiscale, vamale și administrative necesare desfășurării unei activități de afaceri

Peste 1.000 de tineri antreprenori au participat la cele 9 runde de instruire care au acoperit toate regiunile din Republica Moldova, în perioada 2025–2026. Participanții au obținut acces la informații și îndrumări practice privind cadrul legal, fiscal, vamal și administrativ necesar pentru lansarea și administrarea unei afaceri.

Ultima rundă de instruire a avut loc între 11 și 13 august la Comrat, reunind aproximativ 140 de participanți din raioanele Ceadîr-Lunga, Taraclia, Cantemir, Comrat și Leova. La instruiri au participat atât antreprenori aflați la începutul călătoriei lor, cât și persoane care intenționează să lanseze o afacere.

În timpul instruirilor, participanții au avut ocazia să interacționeze cu reprezentanți ai Ministerului Finanțelor, Serviciului Vamal și Serviciului Fiscal de Stat, precum și cu alți experți.

Agenda a inclus principalele aspecte pe care un antreprenor trebuie să le cunoască pentru a-și desfășura activitatea în conformitate cu prevederile legale: de la înregistrarea persoanei juridice, obligații fiscale, contabilitate și management financiar, până la achiziții publice, proceduri vamale și desfășurarea activității economice externe.

Un accent deosebit s-a pus pe componenta practică a instruirilor. În cadrul sesiunilor de întrebări și răspunsuri, participanții au putut aborda situații concrete întâlnite la inițierea sau dezvoltarea unei afaceri și au primit clarificări și recomandări direct de la specialiști în domeniu.

Programul de instruire a fost organizat prin proiectul finanțat de UE și Danemarca „Moldova este Europa – Sprijin pentru Integrarea în UE", în parteneriat cu Ministerul Finanțelor, Serviciul Vamal, Serviciul Fiscal de Stat și publicația „Monitorul Fiscal FISC.md", și a avut ca scop creșterea nivelului de cunoaștere a cadrului juridic, fiscal și administrativ necesar pentru inițierea și dezvoltarea durabilă a afacerilor.

Pe parcursul anilor 2025–2026, au fost organizate traininguri la Chișinău, Bălți, Cahul, Orhei, Căușeni, Ungheni, Ialoveni, Edineț și Comrat, asigurând accesul la instruire și expertiză pentru viitorii și actualii antreprenori din diferite regiuni ale țării.

Potrivit organizatorilor, investițiile în informarea și instruirea antreprenorilor contribuie la o mai bună înțelegere și aplicare a cadrului legal, la creșterea gradului de conformitate și, implicit, la dezvoltarea unor afaceri durabile.

ESIL Moldova lansează o inițiativă pentru consolidarea ecosistemului investitorilor din Moldova

Ecosistemul startupurilor din Moldova este în creștere, însă accesul la investiții în fazele incipiente rămâne o provocare importantă pentru fondatori. Pentru a contribui la soluționarea acestei probleme, EU4Innovation East sprijină lansarea ESIL Moldova (Early Stage Investing Launchpad Moldova), o nouă inițiativă dedicată consolidării comunității de investitori din țară.

Pe parcursul următorilor doi ani, ESIL Moldova va oferi investitorilor, atât celor aflați la început de drum, cât și celor cu experiență, oportunități de instruire, mentorat și networking, precum și acces la comunități de investitori bine consolidate din Europa. Programul va crea, de asemenea, oportunități pentru startupuri de a-și prezenta proiectele în fața investitorilor și va încuraja parteneriatele investiționale transfrontaliere, în special cu ecosistemul investitorilor providențiali din România.

Participanții vor lua parte la workshopuri, sesiuni de învățare peer-to-peer, masterclassuri și evenimente de pitching, cu teme precum evaluarea startupurilor, identificarea oportunităților de investiții, sindicalizarea investițiilor și investițiile transfrontaliere. Activitățile se vor desfășura atât la Chișinău, cât și online.

Inițiativa se bazează pe experiența Early Stage Investing Launchpad (ESIL), care, din 2017, contribuie la dezvoltarea ecosistemelor de investitori providențiali din Europa, inclusiv în România, Polonia, Bulgaria, Cehia, Ungaria și Croația.

Ești interesat(ă) de investițiile în startupuri și de dezvoltarea ecosistemului antreprenorial din Moldova? Află mai multe despre ESIL Moldova și abonează-te pentru a primi informații despre activitățile și oportunitățile viitoare: ESIL Moldova

BRIDGE Missions ajută companiile din Moldova să acceseze pieţele internaţionale

Accesul la pieţele internaţionale poate reprezenta un pas important pentru companiile şi startupurile din Moldova care îşi doresc să găsească noi clienţi, să dezvolte parteneriate şi să exploreze oportunităţi de investiţii.

Prin intermediul BRIDGE Missions, companiile eligibile din Republica Moldova pot beneficia de un sprijin de până la 1.500 de euro pentru participarea la târguri comerciale internaţionale, expoziţii, conferinţe, forumuri şi alte evenimente relevante. Programul acoperă două dintre cele trei categorii de cheltuieli eligibile: transport internaţional, cazare şi taxe de participare.

Pentru companiile din sectorul IT şi tehnologie, participarea la evenimente internaţionale poate oferi oportunităţi de a intra în contact cu potenţiali investitori, clienţi şi parteneri de afaceri, precum şi cu ecosisteme internaţionale de inovare şi tehnologie.

Programul a sprijinit deja sute de companii. În perioada 2022–2025, 599 de companii au beneficiat de sprijin prin BRIDGE Missions, iar în 2025, programul a contribuit la generarea unor exporturi în valoare de 1,5 milioane de dolari.

Reprezinţi o companie sau un startup tech din Moldova şi planifici să participi la un eveniment internaţional relevant pentru activitatea ta? Verifică dacă eşti eligibil(ă) şi depune o cerere prin programul BRIDGE Missions.

Află mai multe şi aplică:
bridge.invest.gov.md

BRIDGE Missions este implementat de Agenţia de Investiţii, cu sprijinul Innovate Moldova, finanţat de Suedia şi Regatul Unit, cu sprijinul EU4Innovation East şi al Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEF).

TechVillage 2026 a reunit 30 de startupuri și 30 de investitori în Moldova

În perioada 18–20 septembrie, 30 de startupuri și 30 de investitori din peste 10 țări s-au reunit la TechVillage 2026, un eveniment internațional dedicat startupurilor tehnologice și din domeniul inteligenței artificiale aflate în fazele incipiente de dezvoltare.

Desfășurat la Chișinău și Orheiul Vechi, evenimentul de trei zile a creat un cadru în care fondatorii și investitorii au putut construi relații, face schimb de feedback și explora oportunități potențiale de investiții. Ediția din acest an s-a concentrat pe startupuri care dezvoltă soluții bazate pe inteligență artificială, au deja rezultate pe piață, strategii clare de creștere și planuri concrete de atragere a investițiilor.

Spre deosebire de conferințele de amploare, TechVillage a reunit un grup restrâns de participanți, oferind fondatorilor și investitorilor mai multe oportunități de interacțiune prin prezentări ale startupurilor, discuții individuale, activități comune și conversații informale. Dincolo de programul oficial, mesele comune, experiențele locale și activitățile de echipă le-au oferit participanților ocazii suplimentare de a se cunoaște și de a continua discuțiile într-un cadru mai puțin formal.

Evenimentul le-a oferit, de asemenea, participanților internaționali posibilitatea de a descoperi Moldova dincolo de ecosistemul său de startupuri, prin vizite la Orheiul Vechi, gastronomie locală și experiențe culturale incluse în program.

Prin conectarea fondatorilor și investitorilor din Moldova cu reprezentanți ai altor ecosisteme europene, TechVillage își propune să consolideze conexiunile transfrontaliere și să promoveze Moldova ca destinație pentru investiții internaționale în startupuri.

Ediția din 2026 s-a încheiat cu noi conexiuni, discuții care continuă și potențiale parteneriate pe care participanții le pot dezvolta în continuare dincolo de eveniment.

De la o casă părintească pe malul Răutului, la un simbol al turismului rural din Moldova, cu sprijinul Guvernului Germaniei

În urmă cu peste două decenii, familia Benzing a deschis la Trebujeni o afacere care avea să schimbe felul în care Moldova își privește propriul turism rural.

Pensiunea „Casa din Luncă", considerată prima pensiune rurală din țară, s-a născut dintr-o idee simplă, dar curajoasă pentru acele vremuri: să transforme ospitalitatea, gastronomia și tradițiile locale într-o experiență autentică pentru turiști.

Astăzi, afacerea administrată de Oxana Benzing a rezistat testului timpului, dar continuă să crească. Amplasată pe malul Răutului, în satul Trebujeni, chiar în apropierea complexului Orheiul Vechi, antreprenoarea investește constant în condiții mai bune pentru vizitatori și într-o infrastructură care să-i permită servicii turistice tot mai competitive.

Pentru acest nou pas de dezvoltare, compania a ales produsul de finanțare FACEM Impact, accesând un credit investițional pe termen lung, în condiții avantajoase.

Cu ajutorul acestei finanțări, „Casa din Luncă” a realizat o serie de investiții menite să ridice standardul serviciilor oferite turiștilor: a construit o piscină, a instalat o stație de epurare a apelor reziduale și a amenajat o pergolă, transformând astfel pensiunea într-un spațiu tot mai atractiv și mai confortabil pentru vizitatori.

O afacere de familie, o poveste de peste 20 de ani și o dovadă vie că investițiile potrivite, la momentul potrivit, pot duce o tradiție mai departe.

Produsul de finanțare „FACEM Impact” este parte a proiectului „Facilitatea de Dezvoltare a IMM-urilor din Republica Moldova”, finanțat de Guvernul Germaniei prin intermediul Băncii Germane de Dezvoltare (KfW).

Până în prezent, prin intermediul produsului de finanțare „FACEM Impact”, 33 de antreprenori au accesat credite avantajoase în valoare totală de 78 de milioane de lei, care vor genera investiții de 130,3 milioane de lei.

Companiile beneficiare estimează că, în urma implementării proiectelor investiționale, vor fi create 109 noi locuri de muncă. În prezent, întreprinderile finanțate asigură 746 de locuri de muncă.

Finanțarea este oferită în moneda națională, iar întregul mecanism este coordonat de Fondul pentru Antreprenoriat și Creștere Economică a Moldovei (FACEM), din cadrul Organizației pentru Dezvoltarea Antreprenoriatului (ODA).

Antreprenorii care planifică investiții pentru dezvoltarea afacerii pot accesa, prin produsul de finanțare „FACEM Impact”, până la 5 milioane de lei, cu o dobândă fixă de la 4% și o perioadă de rambursare de până la 10 ani, negociată cu instituțiile financiare partenere.

Un avantaj suplimentar îl reprezintă posibilitatea de a beneficia de scutire de TVA cu drept de deducere pentru bunurile și serviciile achitate din contul creditului, ceea ce poate reduce costul investiției pentru companie.

Totodată, proiectul investițional finanțat prin „FACEM Impact” poate beneficia și de alte forme de sprijin pentru acces la finanțare gestionate de ODA, inclusiv granturi și garanții financiare, în conformitate cu reglementările naționale și interne ale instituției.

Două școli și cinci ferme demonstrative aduc cercetarea mai aproape de fermieri

Fermierii din Moldova au două noi spații unde pot învăța din demonstrații practice: Școala Organică a Fermierilor, găzduită de Institutul Național de Cercetări Aplicative în Agricultură și Medicină Veterinară (INCAAMV), și Școala de Cânepă Industrială, organizată la Centrul Național de Cercetare și Producere a Semințelor (CNCPS) din Porumbeni. Ambele au fost inaugurate în cadrul componentei Producție a Inițiativei Echipa Europa „Sisteme Agroalimentare Sustenabile", implementată de Agenția Cehă pentru Dezvoltare.

Până la sfârșitul lunii august 2026, activitățile de formare ale acestei componente au reunit 336 de participanți unici. În același timp, 14 specialiști urmează programul de formare a formatorilor în agricultura durabilă, producția integrată și agricultura ecologică, iar alți nouă se formează în domeniul cânepii industriale. Au fost finalizate și ghiduri practice privind agricultura ecologică, pe care fermierii și consilierii agricoli le pot folosi ca materiale de referință.

În teren, cinci ferme demonstrative au planuri individuale de acțiune și analize de referință ale solului. Două sunt certificate ecologic și demonstrează practici de producție ecologică; celelalte trei testează principiile producției integrate. Proiectul evaluează și hibrizi de porumb, precum și soiuri de mazăre și cânepă industrială, în condiții diferite de cultivare. Datele obținute vor ajuta la formularea unor recomandări adaptate condițiilor din Moldova.

În paralel, a fost finalizat studiul de fezabilitate pentru dezvoltarea capacităților de laborator ale INCAAMV, iar necesarul de echipamente a fost stabilit. Au fost elaborate și cerințele funcționale și tehnice pentru viitorul Registru al agriculturii ecologice. Aceste rezultate pregătesc servicii de analiză și evidență mai utile sectorului agricol.

Inițiativa Echipa Europa „Sisteme Agro-alimentare Sustenabile" este finanțată de Uniunea Europeană și Republica Cehă și implementată de Agenția Cehă pentru Dezvoltare, Solidarity Fund PL în Moldova și Centrul Leton de Consultanță și Formare Rurală.

De la competențe la investiții: sprijin pentru 50 de IMM-uri agroalimentare din Moldova

Pentru multe întreprinderi mici și mijlocii din sectorul agroalimentar din Republica Moldova, provocarea nu este lipsa ideilor, ci capacitatea de a le transforma în investiții bine planificate și sustenabile. Pentru a răspunde acestei nevoi, Programul Integrat de Dezvoltare a Capacităților și Sprijin Investițional, implementat de Solidarity Fund PL în Moldova în cadrul proiectului „Sisteme Agroalimentare Sustenabile – Business", finanțat de Uniunea Europeană, sprijină 50 de IMM-uri agroalimentare să își consolideze capacitățile manageriale, să își îmbunătățească planificarea afacerii și să se pregătească pentru investiții care le pot crește competitivitatea.

Programul combină instruirea practică, consultanța individuală, elaborarea planurilor de afaceri personalizate și sprijinul investițional, ajutând antreprenorii să își identifice prioritățile de dezvoltare înainte de a investi.

Dintre cele 50 de IMM-uri participante, 30 vor fi selectate pentru a beneficia de granturi investiționale de până la 20.000 de euro. Granturile vor susține investiții în procesele de producție și post-recoltare, procesare, depozitare, ambalare, digitalizare și eficientizare operațională.

Programul sprijină, de asemenea, întreprinderile în domenii care le pot facilita accesul la noi piețe și le pot permite să creeze o valoare adăugată mai mare, inclusiv standarde și certificări de calitate, branding și marketing, participarea la târguri și întâlniri de afaceri.

Pentru primul grup de 22 de IMM-uri participante, discuțiile cu antreprenorii au evidențiat o cerere puternică pentru instrumente practice care să îi ajute să ia decizii investiționale mai bine fundamentate, să gestioneze riscurile, să își îmbunătățească procesele și să dezvolte afaceri mai orientate spre piață.

Prin combinarea dezvoltării capacităților cu sprijinul investițional, programul urmărește să contribuie la afaceri agroalimentare mai competitive și mai reziliente, produse cu valoare adăugată mai mare și conexiuni mai puternice cu piețele și lanțurile valorice.

Astfel, sprijinul Uniunii Europene depășește finanțarea unor investiții individuale și ajută întreprinderile să își dezvolte capacitatea de a crește sustenabil și de a contribui la consolidarea sectorului agroalimentar și a economiei rurale din Republica Moldova.

Proiectul „Sisteme Agroalimentare Sustenabile – Business" este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova. Acesta face parte din Inițiativa Echipa Europa „Sisteme Agroalimentare Sustenabile", implementată în cooperare cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare și Centrul Leton de Consultanță și Formare Rurală.

Experiența Letoniei sprijină dezvoltarea AKIS în Moldova

Cum poate fi construit un sistem în care cercetarea, consultanța, educația și fermierii lucrează mai bine împreună? Aceasta a fost una dintre întrebările centrale ale vizitei de studiu în Letonia, organizată în perioada 17–21 august 2026 pentru 14 reprezentanți ai Grupului de Experți AKIS și ai Centrului de Consultanță Agricolă și Rurală din Republica Moldova.

Vizita, organizată în cadrul proiectului „Sisteme Alimentare Sustenabile – Afaceri”, finanțat de Uniunea Europeană, a avut ca obiectiv consolidarea capacităților actorilor implicați în dezvoltarea și operaționalizarea Sistemului de Cunoștințe și Inovare în Agricultură (AKIS) din Moldova și identificarea unor soluții care pot fi adaptate la nevoile fermierilor moldoveni.

Participanții au analizat experiența Letoniei în coordonarea AKIS, organizarea serviciilor de consultanță agricolă, conectarea cercetării cu mediul de afaceri și transferul cunoștințelor către fermieri. Întâlnirile cu autoritățile, serviciile de consultanță, instituțiile de cercetare și actorii din sectorul agricol au oferit exemple practice despre modul în care aceste componente pot funcționa împreună.

Un accent important a fost pus pe rolul consultanților agricoli ca legătură între cercetare, politici publice și realitățile din ferme. Participanții au analizat, de asemenea, modul în care grupurile de fermieri, cooperativele, activitățile demonstrative și parteneriatele dintre cercetători și companii pot facilita testarea și adoptarea soluțiilor inovatoare.

„Urmărim nu doar crearea unui nou mecanism instituțional, ci și construirea unui ecosistem în care cunoștințele, experiența și inovațiile ajung mai ușor de la cercetare și expertiză la fermier și, în același timp, nevoile reale ale fermierilor se întorc către cei care generează cunoștințe și elaborează politici”,

a menționat Xenia Marcov, coordonatoare de proiect, Solidarity Fund PL în Moldova.

Experiența acumulată în Letonia va contribui la identificarea unor soluții adaptate contextului Republicii Moldova. Printre direcțiile de dezvoltare identificate se numără consolidarea coordonării între actorii AKIS, crearea grupurilor de interes ale fermierilor, intensificarea co-operării dintre cercetare, educație și sectorul agricol, dezvoltarea instrumentelor digitale pentru schimbul de cunoștințe și utilizarea demonstrațiilor practice pentru transferul inovațiilor.

Prin schimbul de experiență cu partenerii letoni, sprijinul UE contribuie la dezvoltarea unui sistem AKIS mai bine conectat la nevoile fermierilor și capabil să faciliteze accesul acestora la cunoștințe, expertiză și soluții inovatoare.

Proiectul „Sisteme Alimentare Sustenabile – Afaceri” este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova, ca parte a inițiativei Echipa Europa „Sisteme Alimentare Durabile”, realizată în colaborare cu Agenția Cehă pentru Dezvoltare și Centrul Leton de Consultanță și Formare Rurală.

REZILIENȚĂ ENERGETICĂ

Familia Mîndru cu 4 copii din s. Popeasca, raionul Ștefan Vodă, a redus facturile la energie electrică datorită Programului guvernamental EcoVoucher

Ina Mîndru, mamă a 4 copii din satul Popeasca, raionul Ștefan Vodă, a beneficiat de Programul de Vouchere pentru Electrocasnice (EcoVoucher), cu ajutorul căruia și-a înlocuit mașina de spălat veche pe alta modernă și eficientă energetic.

În gospodăria Mîndru, mașina de spălat este unul dintre electrocasnicele indispensabile. Cu patru copii în familie, hainele sunt spălate zilnic, iar funcționarea acestui electrocasnic influențează direct organizarea treburilor casnice. Mașina de spălat veche avea un consum mare de energie electrică din cauza clasei joase de eficiență energetică și nu mai corespundea cerințelor familiei numeroase.

Totodată, când vechea mașină de spălat s-a defectat, înlocuirea ei devenise o necesitate, însă investiția era amânată din motive financiare. Programul EcoVoucher, sprijinit financiar de Uniunea Europeană, a făcut posibilă achiziția unui model nou și eficient energetic, datorită căruia facturile familiei pentru energie electrică s-au redus vizibil.

„Mașina de spălat veche s-a defectat brusc. M-am gândit să chem un meșter și să o repar. Într-o familie numeroasă, amânarea unei astfel de cheltuieli este dificilă. Spălăm foarte des. Copiii se schimbă dimineața, seara, merg la joacă și iar vin cu haine de spălat”,

povestește Ina Mîndru.

În aceeași perioadă, Ina Mîndru a primit un SMS, prin care era informată că este beneficiara unui voucher de 6.000 de lei în cadrul Programului EcoVoucher.

„Nu credeam. Mă gândeam că poate nu este adevărat. Pentru a elimina orice îndoială, am apelat Linia Verde a programului, indicată în SMS. Mi s-a confirmat că, într-adevăr, am un voucher și cu acest voucher pot cumpăra un frigider sau o mașină de spălat rufe. Am ales mașina de spălat, care tocmai se defectase”,

a menționat beneficiara.

EcoVoucher oferă ajutor real pentru familii

După confirmarea disponibilității voucherului, Ina Mîndru a mers la un magazin partener al programului pentru a-și alege o mașină de spălat nouă. Sprijinul financiar oferit prin Programul EcoVoucher a acoperit cea mai mare parte din costul electrocasnicului, iar familia a contribuit doar cu diferența de preț.

„Am mai adăugat încă două mii de lei și am luat o mașină de spălat economă, dar cu capacitate mai mare”,

spune ea.

Procedura de achiziție și livrare a fost una simplă. După completarea documentelor necesare, noua mașină de spălat a fost livrată la domiciliu, iar cea veche a fost ridicată pentru reciclare.

„Am scris o cerere să mi-o aducă acasă și să o ia pe cea veche. Așa și au făcut. Repede, foarte repede”,

povestește beneficiara.

Noua mașină de spălat răspunde mult mai bine necesităților familiei și contribuie la reducerea consumului de energie electrică. Pentru familiile numeroase, electrocasnicele eficiente energetic înseamnă nu doar un confort sporit, ci și posibilitatea de a reduce cheltuielile lunare cu energia electrică. Beneficiara spune că programul reprezintă un sprijin concret pentru gospodăriile care nu își permit întotdeauna să înlocuiască imediat un aparat vechi care consumă multă energie electrică.

Ce oferă programul EcoVoucher?

- Suport din partea Guvernului pentru achiziționarea unui electrocasnic nou și eficient energetic care consumă mai puțină energie și te ajută să economisești la facturi
- Un voucher de 6.000 de lei acoperă până la 70% din costul unui frigider (clasele A–D) sau al unei mașini de spălat rufe (clasa A)
- Acces la electrocasnice de calitate, care combină eficiența energetică cu durabilitatea și respectă standardele europene
- Colectarea gratuită a echipamentului vechi

Prioritate în acordarea voucherelor au familiile cu doi sau mai mulți copii și gospodăriile în care locuiesc două persoane cu vârsta de peste 63 de ani.

Programul de Vouchere pentru Electrocasnice este dezvoltat de Guvernul Republicii Moldova cu sprijinul financiar al Uniunii Europene. Ediția curentă este implementată de Centrul Național pentru Energie Durabilă în cadrul proiectului „Eficiență Energetică și Energii Regenerabile pentru Moldova" (E4M), implementat de GIZ împreună cu Guvernul Republicii Moldova, finanțat de Guvernul Germaniei și cofinanțat de Uniunea Europeană, Norvegia și Danemarca. Ediția curentă a Programului este finanțată de Uniunea Europeană.

Au început lucrările de renovare și eficientizare energetică la Spitalul Clinic de Psihiatrie și Institutul de Neurologie și Neurochirurgie

Spitalul Clinic de Psihiatrie și Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman” vor trece printr-un amplu proces de renovare și eficientizare energetică. Lucrările au început deja, cele două instituții fiind primele din cele zece spitale incluse în proiectul „Eficiența Energetică în Republica Moldova”. Investițiile vor contribui la reducerea consumului de energie și la îmbunătățirea condițiilor pentru pacienți și personalul medical.

Contractele pentru executarea lucrărilor la cele două instituții au fost semnate, iar echipele de construcție au început organizarea șantierelor și primele intervenții. În paralel, sunt definitivate aspectele tehnice și administrative și măsurile de siguranță necesare pentru desfășurarea lucrărilor într-un mediu medical funcțional. Intervențiile vor fi realizate etapizat, astfel încât activitatea spitalelor să poată continua pe durata renovării, cu un impact cât mai redus asupra pacienților și personalului.

La Spitalul Clinic de Psihiatrie vor fi renovate blocul curativ nr. 3 și secția pentru copii, iar la Institutul de Neurologie și Neurochirurgie „Diomid Gherman” – blocul nr. 2. Lucrările vor include izolarea termică a clădirilor și înlocuirea ferestrelor și ușilor, modernizarea sistemelor de încălzire și ventilare, a instalațiilor electrice și a iluminatului, precum și instalarea panourilor fotovoltaice. De asemenea, vor fi renovate spațiile interioare și grupurile sanitare, modernizate rețelele de apă și canalizare și îmbunătățite căile de acces și evacuare, inclusiv rampele pentru persoanele cu mobilitate redusă.

Intervențiile prevăd și consolidarea seismică a clădirilor, precum și măsuri suplimentare de protecție împotriva incendiilor și trăsnetului.

În urma lucrărilor, cele două instituții vor avea clădiri mai eficiente, cu un consum mai mic de energie și costuri de întreținere reduse. Pacienții și personalul medical vor beneficia de spații renovate și de condiții mai confortabile, iar utilizarea energiei din surse regenerabile va contribui la reducerea impactului asupra mediului.

Proiectul „Eficiența Energetică în Republica Moldova", cu o valoare totală de 72,4 milioane de euro, prevede modernizarea energetică a zece spitale publice din țară, de care beneficiază anual peste un milion de pacienți și aproximativ 10.000 de angajați. În urma lucrărilor, se estimează economii de aproximativ 2,8 milioane de euro pe an și o reducere a emisiilor de CO_2 cu circa 6.600 de tone anual.

Proiectul este implementat de Unitatea Consolidată pentru Implementarea și Monitorizarea Proiectelor în domeniul Energeticii, sub patronajul Ministerului Energiei. Finanțarea este asigurată de Uniunea Europeană, Banca Europeană de Investiții, Banca Europeană pentru Reconstrucție și Dezvoltare și Guvernul Republicii Moldova.

Zece stații noi pentru monitorizarea calității aerului vor fi instalate în Moldova până în 2027

Republica Moldova își extinde și modernizează rețeaua națională de monitorizare a calității aerului, iar până în 2027 urmează să fie instalate zece stații automate noi. Acestea vor completa infrastructura existentă și vor permite autorităților să obțină date mai precise despre nivelul poluării în diferite regiuni ale țării.

Noile stații vor fi amplasate în municipiul Bălți și în localitățile Edineț, Cahul, Varnița și Ghidighici, completând stațiile deja funcționale din Chișinău, Mateuți și Leova.

Toate cele 10 stații vor monitoriza concentrațiile de particule în suspensie PM2.5 și PM10, iar în funcție de tipul și clasificarea fiecărei stații vor fi urmăriți și alți poluanți atmosferici relevanți.

În acest context, a fost prezentată și Strategia actualizată pentru monitorizarea și gestionarea calității aerului până în anul 2030. Documentul, precum și specificațiile tehnice pentru echipamentele destinate stațiilor de monitorizare și laboratoarelor au fost întocmite de experții Institutului Meteorologic Finlandez, în colaborare cu Ministerul Mediului, Autoritatea de Meteorologie și Monitoring de Mediu și Agenția de Mediu, în cadrul proiectului Twinning „Calitatea aerului și mediul înconjurător", finanțat de Uniunea Europeană.

Strategia este aliniată prevederilor europene privind calitatea aerului și reflectă progresele înregistrate în Republica Moldova în perioada 2025–2026. Acest studiu amplu va sta la baza dezvoltării sistemului național de monitorizare și gestionare a calității aerului în următorii ani.

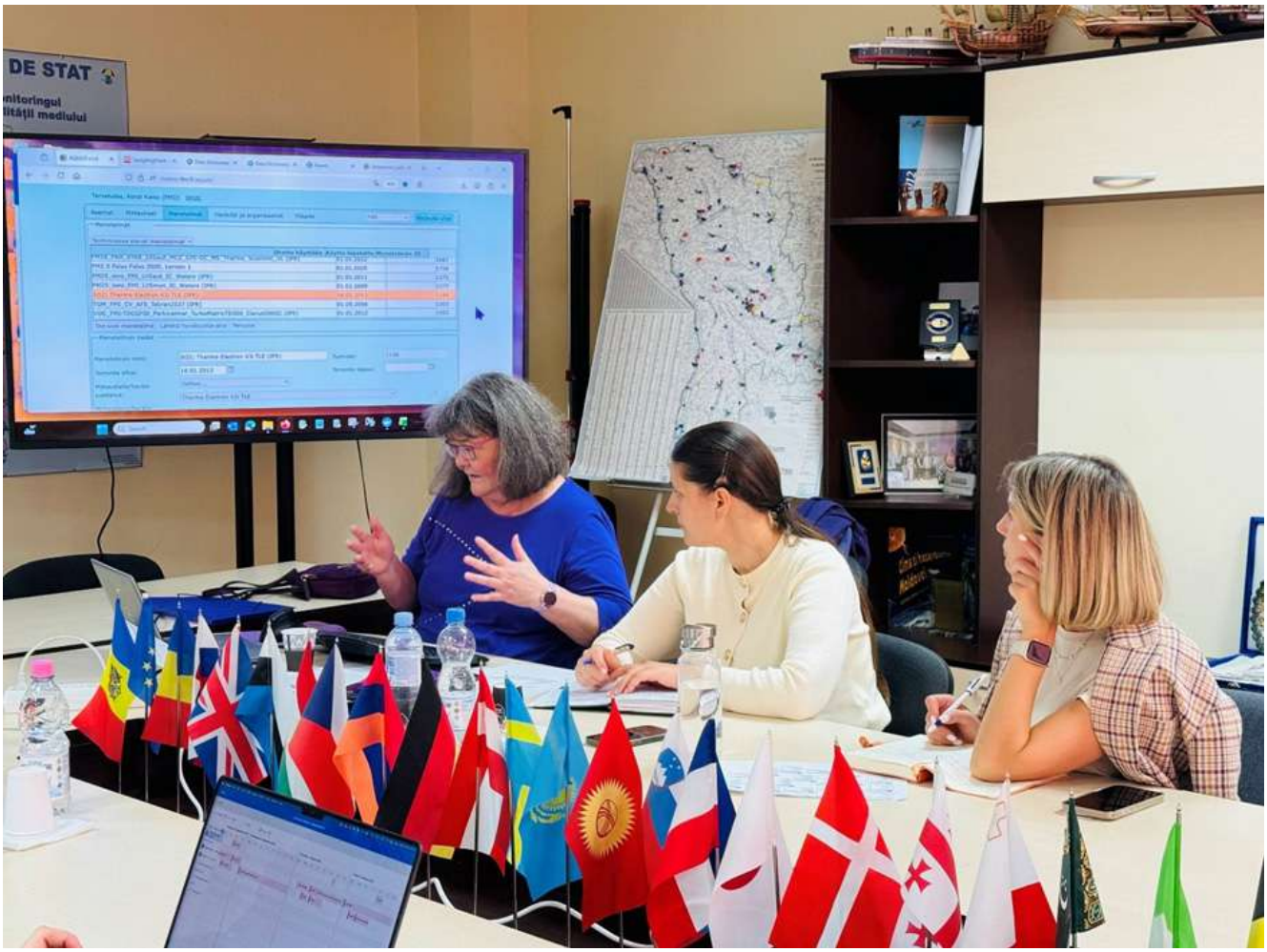
Extinderea rețelei de monitorizare va permite autorităților să evalueze mai exact nivelul poluării, să identifice sursele de emisii și să adopte măsuri bazate pe date pentru îmbunătățirea calității aerului. Modernizarea sistemului va contribui atât la protecția sănătății populației și a mediului, cât și la apropierea Republicii Moldova de standardele Uniunii Europene în domeniul calității aerului.

În paralel, proiectul Twinning contribuie la consolidarea capacităților instituționale, modernizarea infrastructurii de monitorizare a calității aerului și dezvoltarea laboratoarelor specializate.

Proiectul Twinning „Calitatea aerului și mediul înconjurător" este finanțat de Uniunea Europeană și implementat în Republica Moldova de Institutul Meteorologic Finlandez, în parteneriat cu Agenția pentru Protecția Mediului din Lituania și Agenția pentru Produse Chimice din Suedia.

Consolidarea capacităților pentru un management de mediu mai eficient

În luna septembrie, proiectul Twinning al UE „Calitatea Aerului și Mediul Înconjurător” a contribuit la consolidarea capacităților instituțiilor de mediu din Republica Moldova prin sesiuni de instruire și ateliere de lucru, cu sprijinul experților din Lituania, Suedia și Finlanda. Activitățile au vizat trei domenii esențiale: gestionarea deșeurilor, gestionarea substanțelor chimice și managementul calității aerului.

Proceduri mai eficiente pentru protecția mediului și gestionarea deșeurilor

În cadrul componentei Gestionarea deșeurilor și economia circulară, reprezentanții Inspectoratului pentru Protecția Mediului, Agenției de Mediu și Ministerului Mediului și-au consolidat competențele în evaluarea daunelor de mediu și desfășurarea procedurilor de inspecție. Experții din Lituania au prezentat instrumente și cazuri practice privind colectarea dovezilor, calcularea daunelor și evaluarea planurilor de refacere a mediului. Schimbul de experiență privind încetarea statutului de deșeu și trasabilitatea acestora a contribuit la identificarea unor soluții pentru îmbunătățirea practicilor naționale. Activitatea sprijină dezvoltarea unor proceduri de control mai clare și mai eficiente, contribuind la o mai bună protecție a mediului și a comunităților.

Un HelpDesk mai accesibil pentru gestionarea substanțelor chimice

În cadrul componentei *Managementul durabil al substanțelor chimice*, experții Agenției Suedeze pentru Produse Chimice (KEMI) au sprijinit Ministerul Mediului și Agenția de Mediu în etapa incipientă de dezvoltare a HelpDesk-ului național. Atelierul a contribuit la clarificarea rolului și funcțiilor acestuia și la identificarea acțiunilor necesare pentru dezvoltarea unui HelpDesk funcțional care va facilita accesul operatorilor economici și al altor părți interesate la informații și consultanță, sprijinind aplicarea cerințelor privind gestionarea substanțelor chimice.

Date mai bine gestionate pentru un aer mai curat

În cadrul componentelor *Managementul calității aerului, controlul și punerea în aplicare* și *Sistem integrat de date de mediu îmbunătățit*, experții Institutului Meteorologic Finlandez au lucrat cu specialiștii responsabili de monitorizarea calității aerului și IT pentru consolidarea capacității de pregătire, gestionare și raportare a datelor privind calitatea aerului către Agenția Europeană de Mediu (AEM). Elaborarea unei versiuni de lucru a bazei de date și familiarizarea cu instrumentele de raportare reprezintă pași concreți către inițierea raportării datelor naționale către AEM, pornind de la informațiile colectate prin stațiile existente de monitorizare a calității aerului.

Prin aceste activități, proiectul contribuie la dezvoltarea unor instituții mai bine pregătite, a unor procese mai eficiente și a unor servicii de mediu mai accesibile și mai transparente. Preluarea și adaptarea experienței și bunelor practici europene sprijină dezvoltarea instrumentelor și mecanismelor necesare pentru aplicarea eficientă a cadrului legal național și pentru alinierea treptată a practicilor instituționale la cerințele UE. Pe termen lung, aceste capacități consolidate contribuie la un management de mediu mai eficient, la o mai bună protecție a mediului și la beneficii directe pentru cetățeni și comunitățile din Republica Moldova.

Proiectul Twinning „Calitatea aerului și mediul înconjurător" este finanțat de Uniunea Europeană și implementat în Republica Moldova de Institutul Meteorologic Finlandez, în parteneriat cu Agenția pentru Protecția Mediului din Lituania și Agenția pentru Produse Chimice din Suedia.

De la fabrică la minister: Moldova cartografiază deșeurile industriale pentru o economie circulară

În perioada 8–9 septembrie 2026, experți susținuți de programul EU4Green Recovery East, finanțat de Uniunea Europeană, au vizitat întreprinderi din Chișinău și Bălți, în Republica Moldova. Scopul lor a fost să afle ce se întâmplă cu deșeurile industriale după ce părăsesc linia de producție și cum o parte mai mare din acestea ar putea fi menținută în circuitul economic. La 10 septembrie 2026, constatările acestor vizite au stat la baza reuniunii Grupului de lucru interministerial.

De ce cartografiem deșeurile industriale?

Organizația Națiunilor Unite pentru Dezvoltare Industrială (ONUDI) a condus vizitele împreună cu experți internaționali și naționali, în cadrul activităților sale de cartografiere a deșeurilor industriale în Moldova. Echipa a dorit să completeze datele oficiale cu observații directe din teren. Acestea arată unde se pierd materialele și unde ar putea fi reutilizate, reciclate sau valorificate, în loc să devină deșeuri. Aceasta este ideea de bază a economiei circulare: un model economic care menține produsele și materialele în uz cât mai mult timp posibil.

De la electronice la textile

La Chișinău, echipa a început vizita în Zona Economică Liberă, unde companii din domeniul electronicii, al fibrei de sticlă și al prelucrării maselor plastice activează una lângă alta. Experții au analizat deșeuri precum resturile metalice și electronice, reziduurile minerale și resturile de plastic. Ulterior, echipa a vizitat producătorul de textile Steaua Red. Industria textilă este unul dintre cele patru sectoare prioritare ale Moldovei pentru economia circulară, dar și unul dintre cele mai puțin documentate.

A doua zi, la Bălți, echipei i s-au alăturat reprezentanți ai Ministerului Mediului și ai Camerei de Comerț și Industrie. Aceștia au vizitat Floarea Soarelui SRL, Parcul Industrial Răut, FinPlast SRL și CB-TEX SRL, acoperind industria alimentară, electronica, reciclarea plasticului și industria textilă.

De la datele din teren la politici publice

Echipa și-a prezentat primele constatări în cadrul unei întâlniri cu Ministerul Mediului și Agenția de Mediu. Discuțiile au vizat lacunele în datele privind deșeurile, nevoile de investiții și barierele legale în calea reutilizării materialelor. Experții au analizat, de asemenea, simbioza industrială, prin care deșeurile unei companii devin materie primă pentru o altă companie. Rezultatele vor contribui la conturarea viitoarelor politici și priorități de investiții ale Moldovei pentru tranziția sa către o economie circulară.

La 10 septembrie 2026, constatările acestor vizite au stat la baza reuniunii Grupului de lucru interministerial pentru promovarea economiei verzi și circulare, a mediului, a aspectelor sociale și de guvernanță, desfășurată la Chișinău. La reuniune au participat peste 50 de persoane. Printre aceștia s-au numărat Oleg Bivol, secretar de stat în cadrul Ministerului Dezvoltării Economice și Digitalizării; Gabriela Capcelea, șefa Secției politici în domeniul economiei circulare și instrumente economice din cadrul Ministerului Mediului; și Bruno Declercq din partea Delegației Uniunii Europene în Republica Moldova. Grupul a analizat, de asemenea, ansamblul activităților programului privind economia circulară în Moldova. Printre acestea se numără cele patru sectoare prioritare (agroalimentar și băuturi, textile și îmbrăcăminte, materiale plastice și materiale de construcție) și un studiu de prospectivă tehnologică, care analizează tendințele și barierele ce influențează tranziția circulară a țării.

Drumul apei nu se termină la robinet

Ce ne spun trei stații de epurare despre apă, investiții și calitatea vieții în comunitățile Moldovei

Când vorbim despre apă, vorbim cel mai des despre ceea ce ajunge la noi: de unde vine apa potabilă, prin ce rețele și ce calitate are apa de la robinet sau din fântâni. Mai nou, vorbim despre secetă și despre nevoia de a folosi cu grijă o resursă tot mai vulnerabilă. Dar drumul apei nu se termină la robinet.

Pentru Eugen Castraveț, expert care a evaluat recent trei stații de epurare din Republica Moldova, acesta este unul dintre indicatorii mai puțin discutați ai calității vieții unei comunități:

„O stație de epurare performantă este un indicator al calității vieții unei comunități și al responsabilității față de sănătatea oamenilor. Pentru că nivelul de dezvoltare nu se vede doar în apa care ajunge la robinet, ci și în cea pe care o întoarcem în natură.”

Perspectiva vine din peste un deceniu de experiență în domeniul infrastructurii de apă și canalizare. Absolvent al Universității Tehnice a Moldovei, cu pregătire în mecanică și alimentări cu apă și canalizare, Eugen Castraveț a gestionat proiecte de reabilitare a rețelelor de apă și canalizare și a stațiilor de epurare. Acesta a fost contractat de UNIDO, în cadrul Programului EU4Green Recovery East, pentru a evalua o serie de stații de epurare a apelor uzate și a propune măsuri pentru optimizarea proceselor și îmbunătățirea eficienței energetice.

În spatele infrastructurii pe care o vedem mai rar se află procese complexe și costisitoare, care presupun tehnologii, energie, monitorizare, personal calificat și investiții constante.

Apa uzată poate redeveni o resursă

O stație de epurare nu produce doar apă tratată. Procesul consumă energie și generează nămol, iar modul în care acestea sunt gestionate influențează eficiența întregului sistem. La rândul său, apa epurată poate fi reutilizată, inclusiv în agricultură, dacă sunt îndeplinite cerințele necesare de calitate. Într-o țară afectată tot mai frecvent de secetă, această perspectivă devine cu atât mai importantă.

Înainte de investiții, trebuie să știm ce se întâmplă în sistem

Una dintre ideile care revine în evaluările tehnice este importanța datelor. Debitmetrele, senzorii, prelevarea probelor și controlul proceselor permit operatorilor să monitorizeze calitatea apelor uzate la intrarea în stație, funcționarea procesului de epurare și calitatea apei la ieșire. Fără această informație, chiar și investițiile costisitoare pot fi dificil de gestionat eficient.

Drumul apei trebuie parcurs până la capăt

Pentru Eugen Castraveț, problema depășește însă infrastructura. În perioade de secetă, învățăm să urmărim mai atent de unde vine apa, cât avem și cât consumăm. Este necesar. Dar circuitul nu este complet dacă ne oprim aici.

„Este foarte bine că vorbim despre sursele de apă și despre cum gestionăm această resursă, mai ales acum, în perioade de secetă. Dar trebuie să vorbim și despre cum tratăm apa uzată și cum o repunem în circuitul natural. Drumul apei uzate trebuie parcurs corect până la sfârșit."

Pentru râurile mici ale Moldovei, miza este cu atât mai mare. Apa pe care o întoarcem în natură reintră în resursa de care depind ecosistemele, comunitățile și activitățile economice. În această formulă, drumul apei poate începe din nou.

Trei orașe și trei realități diferite

În mai 2026, Eugen Castraveț a mers la Căușeni, Fălești și Ungheni pentru a vedea ce există dincolo de datele disponibile în documente: cum funcționează efectiv infrastructura, unde sunt pierderile de energie și resurse și ce soluții ar putea fi realiste pentru fiecare localitate. Cele trei vizite au arătat situații foarte diferite.

La Căușeni, unde stația a trecut printr-un proces amplu de reabilitare în perioada 2020–2025, următorul pas este valorificarea mai eficientă a infrastructurii existente – prin monitorizare, un control mai bun al proceselor și creșterea eficienței energetice.

La Fălești, construcția unei noi stații de epurare este deja inclusă printre prioritățile de dezvoltare ale orașului. Acest lucru oferă posibilitatea ca soluțiile privind eficiența energetică, gestionarea nămolului și optimizarea proceselor să fie integrate încă din etapa de proiectare.

La Ungheni, vizita în teren a arătat că situația actuală diferă semnificativ de cea reflectată în unele dintre datele disponibile anterior. Aici, infrastructura existentă și schimbarea volumelor de apă uzată impun o analiză mai profundă înainte de a decide unde și cum merită investit.

Evaluările de pre-fezabilitate au fost realizate în cadrul Programului EU4Green Recovery East, finanțat de Uniunea Europeană, ca parte a sprijinului acordat pentru dezvoltarea unei infrastructuri de apă mai eficiente, mai reziliente și mai bine aliniate la cerințele europene.

Cele trei cazuri duc spre aceeași concluzie: modernizarea infrastructurii de epurare nu poate urma o singură rețetă. Uneori este nevoie de optimizarea unei investiții deja realizate, alteori de infrastructură nouă, iar în alte cazuri – mai întâi de un diagnostic corect.

IMM-urile din Moldova pregătite să acceseze finanțare verde

Peste 60 de antreprenori și reprezentanți ai IMM-urilor din Chișinău și Bălți au participat la Programul de consolidare a capacităților pentru a-și transforma afacerea în proiecte sustenabile și pregătite pentru finanțare verde.

Lucrând pe situații reale din propriile afaceri, participanții au învățat să analizeze costurile, să identifice investiții sustenabile și să aleagă între granturi, credite și finanțări mixte. Simulările de evaluare bancară i-au ajutat să înțeleagă ce caută finanțatorii și cum poate fi construit un proiect convingător.

„Fiecare modul ne-a oferit claritate asupra pașilor pe care trebuie să îi facem în continuare. Suntem o companie orientată spre construcții ecologice, iar multe dintre soluțiile discutate, inclusiv reutilizarea, reciclarea și economisirea resurselor, vor fi aplicate în activitatea noastră”,

a declarat Silviu Răcilă, fondator „Hemp Build Solutions” SRL.

Instruirile contribuie la dezvoltarea unor IMM-uri eficiente, competitive și pregătite pentru tranziția verde și apropierea Republicii Moldova de piața europeană.

Printre primele rezultate împărtășite de antreprenori se numără:

- dezvoltarea unui nou produs premium realizat din resturi de oglinzi, care transformă materialele rămase în urma procesului de producție într-o resursă cu valoare adăugată;
- conturarea unei aplicații web menite să ofere utilizatorilor acces mai ușor la servicii și soluții utile;
- obținerea unui grant pentru dezvoltarea unei afaceri, rezultat care va permite transformarea planurilor elaborate într-o investiție concretă.

Instruirile au fost realizate în cadrul proiectului „Sprijin pentru sectorul IMM-urilor din Republica Moldova – Asistență Tehnică pentru accesul la credite”, finanțat de Uniunea Europeană, gestionat de Bank Gospodarstwa Krajowego (BGK) și implementat de Solidarity Fund PL în Moldova în parteneriat cu ODA.

Moldova Innovation Fund lansează peste 1 milion de euro pentru proiecte tehnologice

Moldova Innovation Fund a fost lansat oficial, oferind peste 1 milion de euro sub formă de granturi pentru startupuri tehnologice și proiecte inovatoare dezvoltate în Republica Moldova.

Gestionat de Moldova Innovation Technology Park (MITP), cu finanțare din partea Uniunii Europene prin EU4Innovation East, Fondul va sprijini proiectele aflate în etapele incipiente de dezvoltare, cu granturi de până la 20.000 de euro pentru proiecte pre-seed și până la 40.000 de euro pentru proiecte aflate în etapa de dezvoltare timpurie.

Finanțarea poate fi utilizată pentru activități precum validarea ideii, dezvoltarea prototipului, testarea tehnologiei, îmbu-nătățirea produsului și validarea pe piață. Fondul acoperă o gamă largă de tehnologii, inclusiv inteligență artificială, securitate cibernetică, govtech, agritech, biotehnologie, big data, cloud și robotică, precum și soluții hardware și software inovatoare.

Fondul va funcționa prin intermediul a patru apeluri de finanțare în următoarele 24 de luni, oferind proiectelor aflate în diferite etape de dezvoltare mai multe oportunități de a aplica. Primul apel este deja deschis.

Cererile pot fi depuse prin platforma Moldova Innovation Fund, unde sunt disponibile și criteriile de eligibilitate, condițiile de finanțare, documentele necesare și informații despre procesul de selecție.

Finanțat pentru o perioadă inițială de 24 de luni, Fondul își propune să ofere un parcurs mai previzibil proiectelor tehnologice, de la etapa de idee și dezvoltare a prototipului până la pregătirea pentru piață și atragerea investițiilor.

Aplică și află mai multe: Moldova Innovation Fund

Nouă tineri au devenit Ambasadori Digitali și vor transforma ideile în acțiuni pentru comunitățile lor

Nouă tineri din diferite regiuni ale Republicii Moldova au fost desemnați Ambasadori Digitali în cadrul campaniei „Inspiră Schimbarea Acum", implementată de People in Need Moldova prin proiectul INSPIRĂ Moldova, finanțat de Uniunea Europeană. Ceremonia de premiere a marcat încheierea unei inițiative care a încurajat tinerii să utilizeze mediul online pentru a promova implicarea civică și subiecte relevante pentru comunitățile lor.

În urma procesului de evaluare, nouă participanți au fost selectați pentru originalitatea, relevanța și impactul mesajelor transmise, devenind Ambasadori Digitali.

„Tinerii au un rol esențial în construirea unui viitor democratic și prosper pentru Republica Moldova. De aceea, Uniunea Europeană continuă să investească în inițiative care le dezvoltă competențele, încurajează participarea civică și creează oportunități de implicare activă în comunitate. Atunci când tinerii sunt implicați și au posibilitatea să-și facă vocea auzită, contribuie la consolidarea unei societăți mai democratice, mai incluzive și mai reziliente",

a menționat Irina Bețliu, ofițer de programe pentru societatea civilă, Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova.

Pe lângă recunoașterea meritelor participanților, ceremonia de premiere a deschis și o nouă etapă a programului. Ambasadorii digitali au fost invitați să își prezinte propriile inițiative comunitare, inspirate din subiectele promovate în cadrul campaniei. People in Need Moldova va analiza posibilitatea de a sprijini implementarea celor mai relevante și fezabile propuneri prin procurarea bunurilor necesare, în valoare de până la 5.000 MDL pentru fiecare inițiativă selectată, oferindu-le astfel tinerilor oportunitatea de a transforma ideile în acțiuni cu impact real.

Pentru participanți, Programul Ambasadorilor Digitali a reprezentat mai mult decât o campanie de creare a conținutului online. A fost o oportunitate de a-și face vocea auzită, de a inspira alți tineri și de a demonstra că schimbarea începe cu implicarea fiecăruia dintre noi.

„Experiența din cadrul campaniei a însemnat pentru mine o oportunitate de a-mi face vocea auzită în comunitate, de a contribui la combaterea dezinformării și de a-i inspira pe alți tineri să fie activi și să se implice. Am înțeles că fiecare dintre noi poate contribui la schimbare, iar uneori un singur mesaj poate avea un impact mai mare decât ne imaginăm”,

ne-a relatat Alexandra Gheorghiță, ambasadoare digitală.

Prin acest program, People in Need Moldova continuă să susțină tinerii care aleg să utilizeze mediul digital în mod responsabil și să contribuie activ la dezvoltarea comunităților din care fac parte. Campania reflectă obiectivele proiectului INSPIRĂ Moldova, demonstrând că participarea civică și dialogul democratic pot fi consolidate și prin intermediul platformelor online, atunci când acestea sunt folosite pentru a informa, a inspira și a genera schimbări pozitive.

Proiectul INSPIRĂ Moldova își propune să consolideze rolul societății civile din Moldova în influențarea politicilor publice și să contribuie la integrarea europeană a țării. Inițiativa sprijină implicarea organizațiilor societății civile în procesele decizionale la nivel național și local, inclusiv în spațiul digital, și promovează dialogul și colaborarea cu autoritățile publice.

Acesta este implementat de un consorțiu format din Parteneriatul European pentru Democrație (EPD), Centrul pentru Politici și Reforme (CPR Moldova), Centrul Național de Asistență pentru ONG-urile din Moldova (CONTACT), People in Need (PIN), Asociația Europeană pentru Democrație Locală (ALDA) și Democracy Reporting International (DRI).

Deeptech GigaHack 2026 a reunit 400 de participanți pentru a dezvolta soluții la probleme reale

Cea de-a patra ediție a Deeptech GigaHack, unul dintre principalele hackathoane din Moldova dedicate tehnologiilor deeptech, s-a desfășurat în perioada 25–27 septembrie 2026, la Tekwill, în Chișinău, reunind peste 400 de participanți, mentori, membri ai juriului, organizatori și parteneri, inclusiv specialiști internaționali din România, Georgia, Armenia și Bosnia și Herțegovina. În cadrul evenimentului au fost oferite aproximativ 209 ore de mentorat.

Timp de 48 de ore, 12 echipe multidisciplinare au lucrat la șapte provocări pornind de la probleme reale din domenii precum inteligența artificială și machine learning, HealthTech, securitate cibernetică, AgriFood, Smart City și GeoTech, precum și la un Open Challenge, în cadrul căruia participanții și-au putut dezvolta propriile idei. Echipele au concurat pentru un fond total de premii de 300.000 de lei, lucrând alături de mentori și experți din industrie pentru a transforma provocările concrete în prototipuri și pentru a demonstra aplicabilitatea practică a soluțiilor dezvoltate.

Proiectele dezvoltate în cadrul hackathonului au abordat probleme din domenii precum afaceri, agricultură, administrație publică, sănătate, securitate cibernetică și economie circulară. Printre cele șapte proiecte premiate se numără LeadRadar, un instrument bazat pe inteligență artificială care identifică potențiali clienți pe baza informațiilor publice și generează mesaje personalizate pentru contactarea acestora; Bloomsense, o soluție care utilizează imagini realizate cu drone și inteligență artificială pentru a identifica zonele care necesită verificări în plantații și care ar putea reduce cu aproximativ 72% timpul necesar inspecțiilor pe teren; și FOLDBACK, un concept de ambalaj din polipropilenă reciclabilă, conceput astfel încât să poată fi pliat într-o formă compactă după utilizare și introdus în sistemele existente de colectare a plasticului.

Printre celelalte soluții premiate se numără FIR (Find, Inform, Resolve) – Fiecare Întrebare Rezolvată, un asistent digital conceput pentru a simplifica interacțiunea cetățenilor cu administrația municipală, oferind răspunsuri exclusiv pe baza surselor oficiale; Notavra, dezvoltată de o echipă din Bosnia și Herțegovina pentru transcrierea automată a conversațiilor medicale și identificarea acțiunilor și deciziilor, cu posibilitatea procesării locale a datelor sensibile; și VOX, o soluție care explorează utilizarea unor senzori acustici accesibili pentru detectarea și localizarea dronelor și emiterea unor avertizări timpurii.

Provocarea dedicată securității cibernetice a avut un format diferit. Participanții au concurat într-un exercițiu Red Team vs. Blue Team, conceput pentru a simula atacuri asupra infrastructurii critice. Echipele Red Team au încercat să identifice și să exploateze vulnerabilitățile dintr-un mediu Cyber Range, în timp ce echipele Blue Team au avut rolul de a detecta și contracara atacurile simulate. Exercițiul a urmărit să testeze capacitatea participanților de a lucra în scenarii apropiate de situațiile reale cu care se confruntă specialiștii în securitate cibernetică.

Ediția din 2026 a extins, de asemenea, componenta internațională a GigaHack, reunind specialiști și participanți din mai multe țări și oferind echipelor oportunități de a face schimb de experiență și expertiză. Evenimentul a adus împreună dezvoltatori, cercetători, designeri, antreprenori și alți specialiști pentru a lucra la probleme concrete propuse de companii și instituții.

Competiția nu s-a încheiat odată cu dezvoltarea prototipurilor. Organizatorii au anunțat un program de sprijin pentru echipele selectate. Cincisprezece echipe vor beneficia în continuare de mentorat și sprijin pentru dezvoltarea și testarea soluțiilor, precum și pentru conectarea cu potențiali parteneri. Astfel, prototipurile cu potențial pot continua să fie dezvoltate și după hackathon, apropiindu-se de etapa de testare și aplicare în condiții reale.

Deeptech GigaHack 2026 a fost organizat de Technovator, cu sprijinul EU4Innovation East, proiect regional finanțat de Uniunea Europeană, cofinanțat de Guvernul Franței și implementat de Expertise France, al Ukraine-Moldova American Enterprise Fund (UMAEF) și al Innovate Moldova Programme, finanțat de Suedia și Regatul Unit, precum și al Central European Initiative (CEI), prin intermediul CEI Know-how Exchange Programme 2025, finanțat de Ministerul Afacerilor Externe și Cooperării Internaționale al Republicii Italiene.

Acest buletin este realizat în cadrul proiectului „Vizibilitatea și comunicarea UE în Republica Moldova 2025-2026”. Proiectul este finanțat de Uniunea Europeană și implementat de GOPA PACE S.A.

Date de contact relevante:

Delegația Uniunii Europene în Republica Moldova:
Delegation-Moldova@eeas.europa.eu

Echipa editorială:

Svetlana Japalău, Lider de Echipă,
svetlana.japalau@eu4moldova.eu

Natalia Ionel, Expert cheie
natalia.ionel@eu4moldova.eu

Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a GOPA PACE S.A. și a echipei editoriale, și nu reprezintă sub nici o formă opinia Uniunii Europene.

UE - MOLDOVA
ÎMPREUNĂ MAI PUTERNICI